

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/८२

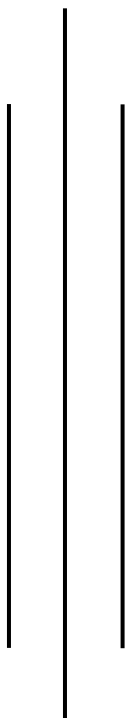
वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व. २०८१/८२)

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
पर्यटन विभाग
भृकुटीमण्डप, काठमाडौं

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/८२

नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

पर्यटन विभाग

भूकुटीमण्डप, काठमाडौं

श्रावण, २०८२

वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन समिति

सल्लाहकार

महानिर्देशक, डा. श्री नारायण प्रसाद रेग्मी

संयोजक

निर्देशक, श्री हिमाल गौतम

सदस्यहरू

निर्देशक, श्री लिलाधर अवस्थी

निर्देशक, श्री सचिन्द्र कुमार यादव

लेखा अधिकृत, श्री श्यामराज जोशी

प्र.प्र.अ., श्री जिनेश सिन्दुराकार (NMA)

सदस्य सचिव

शाखा अधिकृत, श्री गुणा राई

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
पर्यटन विभाग

महानिर्देशक: ०१-५३४७०३७

प्रशासन: ०१-५३६२२२८ (निर्देशक)

भुक्तुमण्डप, काठमाडौं

भूमिका

नेपालका प्राकृतिक, सांस्कृतिक, जैविक एवम् मानवनिर्मित सम्पदाहरूको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्दै नेपाललाई विश्व मानचित्रमा एक आकर्षक, रमणीय र सुरक्षित गन्तव्यस्थलको रूपमा विकास गर्ने दीर्घकालीन दृष्टिकोणका साथ पर्यटकीय पूर्वाधार विकास, हस्पिटालिटी सेवाको व्यवस्थापन, साहसिक एवम् पर्वतीय पर्यटन र पर्वतारोहण व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कार्य गर्दै आएको छ।

विभागले आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गत रही संस्थागत सबलीकरण, प्रकृयागत सरलीकरण, प्रणालीगत सुधार र प्रविधिगत नियमनमा जोड दिएको छ। पर्यटन प्रशासनलाई व्यवसायमैत्री, लगानीमैत्री र प्रविधिमैत्री बनाई यस क्षेत्रमा लगानीको आकर्षण बढाउने, अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासलाई राष्ट्रिय प्रणालीमा आवद्ध गर्ने लगायत पर्यटकीय गतिविधिको विकास र विस्तारलाई विभागले प्राथमिकता दिएको छ। पर्यटन क्षेत्रमा आर्थिक क्रियाकलाप बढाई रोजगारी र स्वरोजगारीका अवसर सृजना गर्ने, दिगो गुणस्तरीय पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने, पर्यटकको सेवा, सुविधा र सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने, पर्यटन क्षेत्रको लाभ वितरण प्रणालीको विकास गरी समावेशी र समन्यायिक पर्यटन क्षेत्र स्थापित गर्नुपर्ने अवस्था विद्यमान छ। पर्यापर्यटन, साहसिक पर्यटन, पर्वतीय पर्यटन, सांस्कृतिक एवम् धार्मिक पर्यटन र आरोग्य पर्यटन जस्ता तुलनात्मक एवम् प्रतिस्पर्धात्मक लाभका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी प्रविधिको उपयोग मार्फत समग्र पर्यटकीय प्रणालीलाई सबल र समृद्ध तुल्याउनु आवश्यक छ। यसका लागि पर्यटन क्षेत्रको विकासमा अन्तरसरकार र निजी क्षेत्रसँगको सहकार्य समन्वय र साझेदारीको ढाँचा विकास गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

पर्यटन विभागले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा आफूले सम्पादन गरेका कार्य र प्राप्त उपलब्धिहरूलाई समेटेटी वार्षिक प्रतिवेदन तयार पारेको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनले विभागबाट सम्पादन भएका मुख्य मुख्य कार्यहरू, प्रवाह भएका सेवाका साथै नेपालको पर्यटन क्षेत्रको विद्यमान अवस्थाबारे सूचना, जानकारी र तथ्यहरू समेटेको छ। यो प्रतिवेदन नेपालको पर्यटन क्षेत्रमा रुची राख्ने अध्येता, अनुसन्धानकर्ता, नीतिनिर्माता र व्यवसायी समेतलाई लाभप्रद हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छ।

विभागको वार्षिक कार्यसम्पादनमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री माननीय बद्रीप्रसाद पाण्डेको अनुकरणीय नेतृत्वबाट प्राप्त हौसला, प्रेरणा र मार्गदर्शनप्रति आभार प्रकट गर्दछु। मन्त्रालयका श्रीमान् सचिवज्यूको अभिभावकीय भूमिकाप्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। साथै कार्यसम्पादनमा सहयोग पुऱ्याउने सरकारी निकाय र निजी क्षेत्रका संघ संस्थाप्रति पनि धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

प्रतिवेदन प्रकाशनमा अहोरात्र खटिने विभागका मेरा प्रिय सहकर्मी साथीहरूप्रति गहिरो प्रेम र धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

श्रावण, २०८२

(डा. नारायणप्रसाद रेग्मी)
महानिर्देशक

Website: www.tourismdepartment.gov.np , Email: info@tourismdepartment.gov.np

फोन नम्बर: आर्थिक प्रशासन:- ०१-५९९९८९८, पर्यटक प्रहरी:- ०१-५३४७०४९, एक्सटरेनसन नम्बर: ५३५६२९७, ५३५६२३९

विषयसूची

कार्यकारी सारांश	७
परिच्छेद एक	१०
परिचय	१०
१.१ पर्यटन विभागको परिचय	१०
१.२. विभागको कार्यक्षेत्र र कार्यविवरण	११
१.३ विभागको संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण	१४
परिच्छेद दुई	१६
आ.व. २०८१/८२ को समष्टिगत प्रगति विवरण	१६
२.१. आ.व. २०८१/८२ का मुख्य मुख्य उपलब्धि	१६
२.२. भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विवरण	१८
२.३ पर्वतारोहण	२०
२.४ होटल प्रशासन	३२
२.४.१ तारे होटल	३३
२.४.२ क्यासिनो	३६
२.५ पर्यटन पूर्वाधार	३९
२.६ साहसिक पर्यटन	४०
२.७ वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन	४३
२.८ पर्यटक प्रहरी	४३
परिच्छेद तीन	४६
विद्यमान समस्या, चुनौती र सुधारका क्षेत्रहरू	४६
३.१ कार्यसम्पादनमा देखिएका समस्या र चुनौती	४६
३.२ आगामी दिनमा विभागले गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्र	४९
अनुसूचीहरू	५३
अनुसूची १- आ.व.२०८२/८३ का वार्षिक कार्यक्रम	५३
अनुसूची २- विभागले निर्माण गरेका पर्यटकीय पूर्वाधारका प्रतिनिधिमूलक तस्वीरहरू	५७
अनुसूची ३- विभागबाट इजाजत प्राप्त तारे होटलको विवरण	६१
अनुसूची ४- विभागबाट इजाजत प्राप्त क्यासिनोको विवरण	६९
अनुसूची ५- हालसम्म आरोहणका लागि खुला गरिएका हिमालको विवरण	७१

तालिका सूची

तालिका नं. १	विभागको संगठन संरचना.....	१४
तालिका नं. २	विभागको दरबन्दी संरचना र पदपूर्तिको अवस्था.....	१५
तालिका नं. ३	आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक लक्ष्य र प्रगति (भौतिक र वित्तीय) विवरण	१८
तालिका नं. ४	विगत तीन आर्थिक वर्षको राजस्वको तुलनात्मक विवरण.....	१९
तालिका नं. ५	विगत तीन आर्थिक वर्षको खर्चको तुलनात्मक विवरण.....	१९
तालिका नं. ६	उचाईगत रूपमा पर्वतारोहण अनुमति प्रतिशत	२०
तालिका नं. ७	आ.व. २०८१/८२ को पर्वतारोहण अनुमति विवरण.....	२१
तालिका नं. ८	आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को पर्वतारोहण अनुमतिपत्रको तुलनात्मक विवरण.....	२३
तालिका नं. ९	पर्वतारोहणमा सगरमाथाको हिस्सा	२६
तालिका नं. १०	विगत दुई आर्थिक वर्षमा सर्वाधिक अनुमति प्रदान गरिएका हिमालहरू	२७
तालिका नं. ११	विगत दुई आर्थिक वर्षमा सर्वाधिक आरोहण अनुमतिपत्र प्राप्त आरोहीको देशगत विवरण	२७
तालिका नं. १२	आ. व. २०८१/८२ मा NMA द्वारा व्यवस्थापन गरिएका हिमालको आरोहण अनुमति विवरण...	२८
तालिका नं. १३	पर्वतारोहणको क्रममा भएको मृत्यु तथा हराएका व्यक्ति संख्या विवरण.....	२९
तालिका नं. १४	सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समितिद्वारा व्यवस्थापन गरिएको फोहरमैलाको विवरण	३०
तालिका नं. १५	विभागमा दर्ता रहेका तारे स्तरका होटल तथा रिसोर्टहरूको विवरण.....	३३
तालिका नं. १६	विगत तीन आ.व.को तारे होटल तथा रिसोर्टको तुलनात्मक विवरण	३५
तालिका नं. १७	विभागबाट इजाजत प्राप्त तारे होटल र रिसोर्टको प्रदेशगत विवरण.....	३६
तालिका नं. १८	हाल सञ्चालनमा रहेका क्यासिनोको विवरण.....	३७
तालिका नं. १९	विभागमा दर्ता रहेका साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक पर्यटन व्यवसायको विवरण	४०
तालिका नं. २०	आ. व. २०८१/८२ मा विभागबाट सम्पादित वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी विवरण.....	४३
तालिका नं. २१	पर्यटक प्रहरीको प्रदेशगत एवम् जिल्लागत उपस्थिति विवरण.....	४४
तालिका नं. २२	आ.व. २०८१/८२ मा पर्यटक प्रहरीमा प्राप्त उजुरी उपर भएको कारवाही सम्बन्धी विवरण.....	४४

कार्यकारी सारांश

नेपालको प्राकृतिक सौन्दर्य, सांस्कृतिक विविधता, जैविक सम्पदा तथा मानव सिर्जित धरोहरहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धनमार्फत देशलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा एक आकर्षक, सुरक्षित र मनोरम पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रूपमा स्थापित गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्य अनुरूप पर्यटन विभागले पर्यटकीय पूर्वाधारको विकास, गुणस्तरीय हस्पिटालिटी सेवा व्यवस्थापन, साहसिक र पर्वतीय पर्यटनको प्रवर्द्धन तथा पर्वतारोहण व्यवस्थापनका क्षेत्रमा निरन्तर कार्य गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सम्पादित कार्य र प्राप्त उपलब्धिहरूलाई समेटी यो वार्षिक प्रतिवेदन तयार भएको छ।

विभागबाट सम्पादन भएका मुख्य मुख्य कार्यहरू, प्रवाह भएका सेवाका साथै नेपालको पर्यटन क्षेत्रको विद्यमान अवस्थाबारे सूचना, जानकारी, तथ्य र विश्लेषणलाई नेपालको पर्यटन क्षेत्रमा रुची राख्ने अध्येता, अनुसन्धानकर्ता, नीतिनिर्माता र व्यवसायी समक्ष सम्प्रेषण गर्नु यस प्रकाशनको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ। विवरणात्मक एवम् विश्लेषणात्मक प्रकृतिको यस अध्ययनमा विभागको शाखागत कार्यसम्पादनको क्रममा सिर्जना हुने तथ्य, तथ्याङ्क र जानकारीहरूलाई सूचनाको प्रमुख स्रोतको रूपमा ग्रहण गरिएको छ।

विभागले आफ्नो कार्यसम्पादनका क्रममा संस्थागत सबलीकरण, प्रक्रियागत सरलीकरण, प्रणालीगत सुधार र प्रविधिगत नियमनमा जोड दिएको छ। पर्यटन प्रशासनलाई व्यवसायमैत्री, लगानीमैत्री र प्रविधिमैत्री बनाई यस क्षेत्रमा लगानीको आकर्षण बढाउने, अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासलाई राष्ट्रिय प्रणालीमा आवद्ध गर्ने लगायत पर्यटकीय गतिविधिको विकास र विस्तार गर्ने कार्यलाई विभागले प्राथमिकतामा राखेको छ।

क. आ.व. २०८०/८१ मा पर्यटन आगमनको संख्या ११ लाख १७ हजार रहेकोमा आ.व. २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा ११ लाख २८ हजार पुगेको छ।

ख. आ.व. २०८०/८१ मा १३.२ दिन रहेको पर्यटकको औसत बसाई अवधि बढेर यस आ.व. को अन्त्यसम्ममा १३.३ दिन पुगेको छ।

ग. गत आ.व. मा प्रति पर्यटक प्रतिदिन खर्च स्थिति ४१ अमेरिकी डलर रहेकोमा समीक्षा आ.व.को अन्त्यसम्ममा ४०.८ डलरमा झरेको छ।

घ. आ.व. २०८०/८१ मा अन्तर्राष्ट्रिय उडान (शहर) गन्तव्य संख्या ३० रहेकोमा आ.व. २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा उडान गन्तव्य २८ मा झरेको छ।

ङ. आ.व. २०८०/८१ अन्त्य सम्ममा ५६५ कि.मि. निर्माण भएको ग्रेट हिमालयन ट्रेल यस आ.व.मा ७५ कि.मि. थप निर्माण सम्पन्न भई कूल ६४० कि.मि. पुगेको छ।

- च. आ.व. २०८०/८१ मा १८ हजार ९ सय ७ रहेको पर्यटकस्तरको तारे होटलमा उपलब्ध बेड संख्या आ.व. २०८१/८२ को अन्त्यसम्ममा २० हजार ३ सय ४ पुगेको छ।
- छ. नेपाल आउने अन्तर्राष्ट्रिय विमानमा उपलब्ध हुने सिट क्षमता वार्षिक ८७ लाख पुगेको छ।
- ज. विभागको आन्तरिक व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। यसबाट विभागको आन्तरिक व्यवस्थापकीय दक्षतामा सुधार हुने अपेक्षा गरिएको छ।
- झ. विभागबाट कार्यान्वयन हुने पर्यटन पूर्वाधार आयोजनाको अन्तिम भुक्तानी प्रक्रियालाई सहज, सरल र पारदर्शी बनाउन भुक्तानी प्रक्रियाको 'SOP' (Standard Operation Procedures) बनाई लागू गरिएको छ।
- ञ. पर्वतारोही दलले हिमाल आरोहणको अनुमती लिँदा फोहरमैला व्यवस्थापन धरौटी प्रक्रियाको Standard Operation Procedures बनाई लागू गरिएको छ।
- ट. पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९ संशोधन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- ठ. क्यासिनो नियमावली, २०८२ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- ड. पर्वतारोहणमा जाने आरोही दलका सदस्यहरूलाई लक्षित गरी Briefing Video निर्माण गरिएको छ। उक्त Video मार्फत आरोहीहरूले हिमाल आरोहणका क्रममा ध्यान दिनुपर्ने विषय र पालना गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्थाका बारे जानकारी दिने प्रबन्ध गरिएको छ।
- ढ. नेपालका ८००० मि. भन्दा अग्ला हिमालको विविध जानकारी सहितको Peak Profile तयार गरिएको छ।
- ण. सुदुरपश्चिम प्रदेशको खप्तड क्षेत्र र कर्णाली प्रदेशको रारालाई लक्षित गरी डोटी र मुगुमा पर्यटक प्रहरीको अस्थायी पोष्ट स्थापना भई सञ्चालनमा आएको छ। यसबाट सातै प्रदेशमा पर्यटक प्रहरीको सेवा उपलब्ध भएको छ।
- त. पर्वतारोहण अनुमति प्रणाली, होटल व्यवस्थापन प्रणाली र क्यासिनो व्यवस्थापन प्रणाली विकास गरी विभागबाट प्रवाह हुने सबै सेवाहरूलाई विद्युतीय माध्यमबाट प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाइएको छ।
- थ. समीक्षा आ.व.को अन्त्यसम्म तारेस्तरका होटल र रिसोर्ट गरी जम्मा २६ वटा होटल तथा रिसोर्टलाई इजाजत-पत्र प्रदान गरिएको छ।
- द. विभिन्न जिल्लामा रहेका थप ५७ वटा हिमालहरू आरोहणका लागि खुला गरिएका छन्। यससँगै आरोहणका लागि खुला गरिएका हिमालको संख्या ४६१ पुगेको छ।
- ध. पर्यटन विभागबाट कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका ७० करोड ४८ लाख बराबरका ९० वटा योजना स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भई कार्यान्वयन भएका छन्। यसबाट योजना कार्यान्वयनमा स्थानीय तहको सहभागिता र स्वामित्व अभिवृद्धि भई संघीयता सबलीकरणमा टेवा पुगेको छ।
- न. न्यापिटङ्ग स्कूल लगायत ११ वटा योजनाको निर्माणकार्य सम्पन्न भएको छ।

- प. होटल निर्माण तथा साहसिक पर्यटन क्षेत्रका १८ वटा आयोजनाको प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको छ। २४ वटा आयोजनाको ToR (कार्यसूची) स्वीकृत गरिएको छ भने ५ वटा आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको कार्यसूची र ५ वटा अन्तिम प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय मार्फत वन तथा वातावरण मन्त्रालय पठाइएको छ।
- फ. आ.व. २०८१/८२ मा ८७ देशका ३०३ पर्वतारोही दलका ५ सय ५५ महिला र १ हजार ९ सय ९३ पुरुष गरी जम्मा २ हजार ५ सय ४८ जनाले पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको, ५ वटा हिमालमा ९ वटा स्कीइङ्ग र अन्य साहसिक खेलको अनुमति प्राप्त गरी सो बापत नेपाल सरकारलाई रु. ९१ करोड ८६ लाख राजस्व प्राप्त हुन आएको छ। जुन गत आ.व.को तुलनामा १९.०८ प्रतिशतले बढी हो।
- ब. पर्वतारोहण र पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा सहजीकरण, सहकार्य र समन्वय बढाउने उद्देश्यले प्रदेश तथा स्थानीय सरकारका साथै निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा १५ वटा बैठक, छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन्।
- भ. बलेफी बुडर झरना बडीकेदार लगायत ११ वटा योजनाको निर्माणकार्य सम्पन्न भएको।
- म. आ.व. २०८१/०८२ मा योजनाहरूको ५५ करोड ९० लाख भुक्तानी भएको छ।

परिच्छेद एक

परिचय

१.१ पर्यटन विभागको परिचय

नेपालको आर्थिक विकासको आधारस्तम्भको रूपमा स्थापित पर्यटन क्षेत्रले विदेशी मुद्रा आर्जन, रोजगारी सिर्जना, उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धिका साथै समग्र आर्थिक विकास र समुन्नतिमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ। भौगोलिक विविधता, प्राकृतिक सुन्दरता, सांस्कृतिक मौलिकता, जैविक विविधता र सामाजिक-सांस्कृतिक समृद्धिका कारण नेपाल पर्यटन क्षेत्रमा तुलनात्मक र प्रतिस्पर्धात्मक लाभयुक्त मुलुकका रूपमा विश्वसामु चिनिएको छ।

नेपालको संविधानले नेपालका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरूको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन एवम् प्रचार प्रसार मार्फत राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा पर्यावरण अनुकूल पर्यटन उद्योगको विकास गर्ने, पर्यटन संस्कृतिको विकास गर्न आवश्यक वातावरण एवम् नीति निर्माण गर्ने तथा पर्यटन उद्योगको लाभ वितरणमा स्थानीय जनतालाई प्राथमिकता दिने नीति अङ्गीकार गरेको छ।

नेपाल सरकारले पर्यटन क्षेत्रलाई दीर्घकालीन विकासको प्रमुख आधार मान्दै यसलाई आकर्षक, सुरक्षित र पर्यटकमैत्री गन्तव्यका रूपमा विकास गर्ने नीतिगत दृष्टिकोण अवलम्बन गरेको छ। प्रादेशिक तथा स्थानीय अर्थतन्त्र सुदृढीकरण, रोजगारी सिर्जना र जनजीवनको उन्नयन पर्यटन विकासका प्राथमिक लक्ष्य रहेका छन्। नवीन पर्यटकीय गन्तव्य तथा उपजहरूको पहिचान, विकास र विविधिकरण गर्दै आधुनिक प्रविधिको उपयोगद्वारा गुणस्तरीय पर्यटकीय पूर्वाधार तथा सेवा विस्तारमा जोड दिइएको छ। नेपालको विविधतायुक्त प्रकृति र संस्कृतिको सम्मिश्रणलाई आर्थिक उत्पादन तथा उत्पादकत्वसँग आवद्ध गरी नेपाललाई एक अद्वितीय अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा स्थापित गर्ने दीर्घदृष्टि प्रतिबिम्बित छन्।

नेपालमा संगठित एवम् संस्थागत रूपमा पर्यटन प्रवर्द्धनको थालनी वि.सं. २०१६ सालमा पर्यटन बोर्डको स्थापना मार्फत भएको पाइन्छ। वि.सं. २०१८ सालमा निर्माण तथा यातायात मन्त्रालय अन्तर्गत पर्यटन विभाग गठन गरिएको थियो। सन् १९७२ को पर्यटन गुरुयोजना र प्रशासन सुधार आयोग, २०३२ को सिफारिस समेतका आधारमा पर्यटन क्षेत्रको योजनाबद्ध विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न केन्द्रीय पर्यटन प्रशासनिक निकायको रूपमा वि.सं. २०३४ सालमा छुट्टै पर्यटन मन्त्रालयको स्थापना भएको हो। वि.सं. २०३९ सालमा निर्माण तथा यातायात मन्त्रालय अन्तर्गतको हवाई विभागलाई समेत गाभी पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय नामाकरण गरियो। मुलुकले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण तथा खुला बजारमुखी अर्थतन्त्रको मान्यता बमोजिम सरकारको भूमिका र कार्यक्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न वि.सं. २०५५ सालमा पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय अन्तर्गतका २ (दुई) वटा विभागहरू हवाई विभाग र पर्यटन

विभागलाई खारेज गरी क्रमशः नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण र नेपाल पर्यटन बोर्डको स्थापना गरियो। वि.सं. २०५७ सालदेखि संस्कृति क्षेत्रको समेत कार्य गर्ने गरी मन्त्रालयलाई "संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय"को रूपमा नामाकरण गरियो। नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मिति २०७१/०४/०२ को निर्णयानुसार पर्यटन उद्योगको व्यवस्थापन, पर्यटकीय पूर्वाधार विकास, पर्यटक सुरक्षाको सुनिश्चितता, पर्यटन व्यवसाय प्रवर्द्धन एवम् नियमन मार्फत समग्र पर्यटन प्रवर्द्धन र विकास कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले पर्यटन विभाग पुनःस्थापना गरिएको हो।

देशको सांस्कृतिक विविधता, प्राकृतिक सौन्दर्य र ऐतिहासिक सम्पदालाई दिगो विकासका अवसरमा बदल्न पर्यटनलाई मुख्य आर्थिक इञ्जिनको रूपमा अघि बढाउने उद्देश्यले पर्यटन विभाग स्थापना भएको हो। विभागले पर्यटन उद्योगको रूपमा दर्ता भई आएका व्यवसायलाई इजाजतपत्र प्रदान, नवीकरण, तथा नियमन, पर्वतीय पर्यटन, साहसिक पर्यटन र पर्वतारोहण व्यवस्थापन तथा हस्पिटालिटी व्यवस्थापन जस्ता कार्य गर्दै आएको छ।

सार्वजनिक, निजी, समुदायिक एवम् गैरसरकारी क्षेत्रबीच प्रभावकारी रूपमा तहगत, निकायगत र कार्यगत समन्वय र सहकार्य कायम गर्दै पर्यटन क्षेत्रलाई दिगो र वातावरणमैत्री बनाउँदै नेपाललाई आध्यात्मिकता, प्राचीन दर्शन, जैविक विविधता र सांस्कृतिक गहनताले भरिएको एक अनुपम गन्तव्यको रूपमा विश्व पर्यटन मानचित्रमा अग्रणी स्थानमा उभ्याउने लक्ष्यकासाथ पर्यटन विभाग क्रियाशील रहँदै आएको छ।

१.२. विभागको कार्यक्षेत्र र कार्यविवरण

पर्यटकीय पूर्वाधार विकास, हस्पिटालिटी सेवाको व्यवस्थापन, साहसिक एवम् पर्वतीय पर्यटन र पर्वतारोहण व्यवस्थापनका क्षेत्रमा समर्पित यस विभागको कार्यक्षेत्र र भूमिका तथा कार्य विवरणलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

आन्तरिक प्रशासन तथा साहसिक पर्यटन

१. विभागको लागि आवश्यक जनशक्ति योजना सहित दरबन्दी सिर्जना, दर्ता, दरबन्दी विवरण र माग सम्बन्धी कार्य,
२. विभागको लागि पदपूर्ति भै आएका कर्मचारीको नियुक्ति, पदस्थापना, सरुवा, बढुवा, राजीनामा, विभागीय कारवाही, कर्मचारी खटनपटन सम्बन्धी कार्य,
३. पद विवरण, पद सङ्केत, कार्य विवरण सम्बन्धी कार्य,
४. स्वदेशी र विदेशी अध्ययन, तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, कार्यशालामा मनोनयन सम्बन्धी कार्य,
५. कार्य सम्पादन मूल्यांकन, निजामती सेवा र अन्य प्रोत्साहन र पुरस्कार सम्बन्धी कार्य,
६. कर्मचारीहरूको हाजिरी, विदा, व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक सम्बन्धी कार्य,
७. विभागको दर्ता, चलानी, आन्तरिक सञ्चार, जनसम्पर्क, विद्युतीय शासन सम्बन्धी कार्य,

८. विभागको भवन र उपयुक्त कार्यक्षेत्रको व्यवस्था, हाताभिन्न मर्मत, सरसफाई, सुरक्षा, आवश्यक सेवासुविधा उपलब्ध गराउने कार्य,
९. जिन्सी सामानको उपलब्धि, संचय, वितरण र तत्सम्बन्धी सेस्ता दुरुस्त राख्ने कार्य,
१०. उत्सव, महोत्सवमा दीपावली सजाउने, राष्ट्रिय झण्डाको रेखदेख सम्बन्धी कार्य,
११. पुनरावलोकन, सुधार सम्बन्धी कार्य,
१२. पर्यटन प्रबर्द्धन सम्बन्धी योजना र कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने,
१३. आन्तरिक र बाह्य रूपमा पर्यटन प्रबर्द्धनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने,
१४. पर्यटन प्रबर्द्धनमा संलग्न नेपाल पर्यटन बोर्ड लगायत स्वदेशी र विदेशी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय, साझेदारी र सहकार्य गर्ने,
१५. साहसिक पर्यटन र अन्य पर्यटकीय सेवाहरू सम्बन्धी कार्य गर्ने,

योजना तथा अनुगमन

१. पर्यटन नीति, रणनीति, आवधिक योजना अनुरूप विभाग र अन्तर्गतको वार्षिक विकास कार्यक्रम र बजेट तयार गरी मन्त्रालयमा पेश गर्ने कार्य,
२. स्वीकृत वार्षिक विकास कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने, कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या समाधान सम्बन्धी कार्य,
३. पर्यटकीय स्थल र गन्तव्यहरूको पहिचान, अध्ययन, अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य
४. पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको मापदण्ड तयार गर्ने कार्य,
५. पर्यटन पूर्वाधारको विकास, विस्तार, सौन्दर्यकरण, प्रबर्द्धन र तत्सम्बन्धी आयोजनाहरूको तयारी, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन र समन्वय सम्बन्धी कार्य,
६. विकास कार्यक्रम र आयोजनाहरूको कार्यान्वयन प्रगति तयार गर्ने, विभाग स्तरमा समीक्षा गर्ने र मन्त्रालय र अन्य निकायमा पठाउने कार्य,
७. विभिन्न पर्यटकीय गतिविधि, उत्पादन र गन्तव्यहरू जस्तै: पर्वतीय पर्यटन, साहसिक पर्यटन, पदयात्रा पर्यटन, जलयान पर्यटन, ग्रामीण, खेलकुद पर्यटनको विकास सम्बन्धी कार्य,
८. अन्य तोकिएका कार्यहरू।

पर्वतारोहण, होटल तथा अनुगमन

१. नयाँ ट्राभल, ट्रेकिङ तथा च्यापिटङ एजेन्सीहरूको दर्ता, नवीकरण, निरीक्षण, तथा प्रदेश तहमा हस्तान्तरण भएकाहरूको विवरण सम्बन्धी कार्य,
२. पर्यटन उद्योगको रूपमा दर्ता सिफारिश र उद्योग दर्ता भै आएपछि इजाजत पत्र सम्बन्धी कार्य,

३. दर्ता भएका ट्राभल, ट्रेकिङ तथा च्यापिटङ एजेन्सीहरूको आवधिक प्रतिवेदन तथा अन्य विवरणहरू लिने र नियमन गर्ने सम्बन्धी कार्य,
४. ट्राभल तर्फ पथप्रदर्शक इजाजत पत्र जारी, नवीकरण र जरिवाना सम्बन्धी कार्य,
५. ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सीहरूले पाउने भन्सार सुविधा तथा अन्य सुविधाहरूको सिफारिश सम्बन्धी कार्य,
६. समूहगत रूपमा नेपाल आउने पर्यटकहरूको टोली नेतालाई गैह पर्यटक भिषाको लागि सिफारिस सम्बन्धी कार्य,
७. औद्योगिक व्यवसाय ऐन अन्तर्गत ट्राभल, ट्रेकिङ तथा च्यापिटङ एजेन्सीहरूको प्रकृतिसँग मिल्दोजुल्दो अन्य पर्यटन सम्बन्धी विषय,
८. उद्योगहरूको दर्ता, इजाजत, नवीकरण र सुविधाहरू सम्बन्धी कार्य,
९. होटेल तथा हस्पिटालिटी सेवाको नियमन र पर्वतारोहण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य।

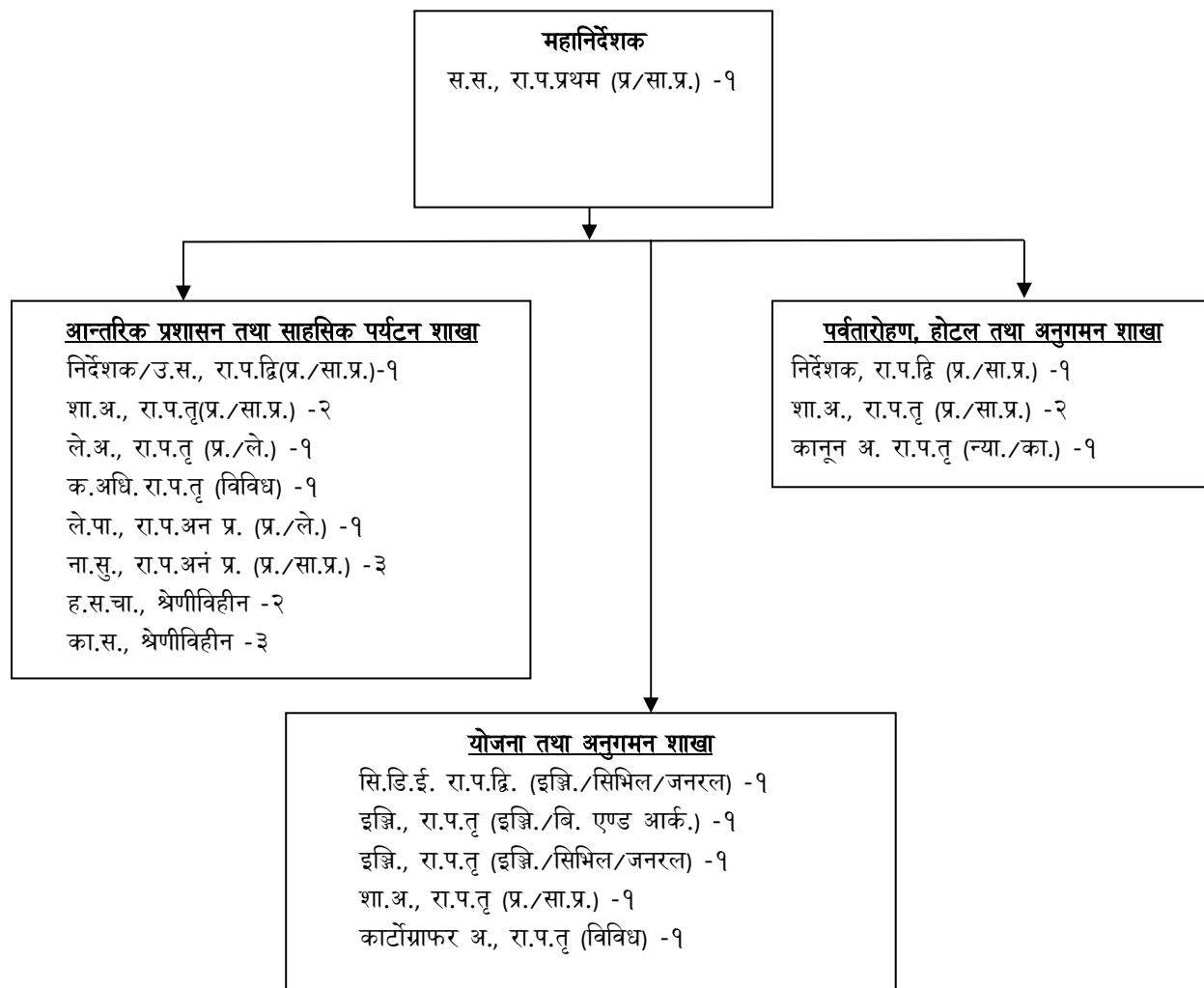
आर्थिक प्रशासन

१. विभागको वार्षिक बजेट अनुमान, तर्जुमा, छलफल सम्बन्धी कार्य,
२. अख्तियारी दिने, रकमान्तर, स्रोतान्तर सम्बन्धी कार्य,
३. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विषयमा राय दिने कार्य,
४. आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, आदेश, परिपत्र, निर्णयको परिपालना सम्बन्धी कार्य,
५. विभागको आर्थिक कारोवार सञ्चालन र बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्य,
६. विनियोजन, राजश्व, धरौटीको कारोवारको सञ्चालन गर्ने र सोको हिसाव रीतपूर्वक राख्ने, राख्न लगाउने, आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउने कार्य,
७. आर्थिक कारोवारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने र पठाउने कार्य,
८. संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र मातहत कार्यालयसँग आर्थिक प्रशासनका विषयमा समन्वय राख्ने,
९. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने।

१.३ विभागको संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण

नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत विभागको संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १ विभागको संगठन संरचना

यद्यपि, कार्यप्रकृतिको समरूपता र कार्यबोझ सन्तुलनको आधारमा होटल तथा आन्तरिक प्रशासन शाखा, पर्वतारोहण तथा साहसिक पर्यटन शाखा र योजना तथा अनुगमन शाखा गरी तीन शाखाबाट कार्यसम्पादन हुँदै आएको छ। पर्यटन पूर्वाधार सम्बन्धी कार्य योजना तथा अनुगमन शाखाबाट सम्पादन हुँदै आएको छ।

यस विभागमा विभिन्न सेवा, समूह, श्रेणी र तहका देहायका जम्मा २४ दरबन्दीहरू रहेका छन् । स्वीकृत दरबन्दी तथा पदपूर्तिको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : २ विभागको दरबन्दी संरचना र पदपूर्तिको अवस्था

क्र.सं	पद	श्रेणी	सेवा	साविकको समूह/उ.समूह	साविक दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	महानिर्देशक	रा.प.प्रथम	प्रशासन	प्रशासन	१	१	०	
२	निर्देशक	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	सा.प्र.	२	२	०	
३	सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	इञ्जि.	सिभिल/जनरल	१	१	०	
४	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्र.	५	५	०	
५	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१	०	
६	कानून अधिकृत	रा.प.तृतीय	न्याय	कानून	१	१	०	
७	इञ्जिनियर	रा.प.तृतीय	इञ्जि	वि.एण्ड आर्क.	१	१	०	
८	इञ्जिनियर	रा.प.तृतीय	इञ्जि	सिभिल/जनरल	१	१	०	
९	कार्टोग्राफर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध		१	१	०	
१०	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध		१	१	०	
१२	ना.सु.	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सा.प्र	३	३	०	
१३	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	१	०	
१४	ह.स.चा.	श्रेणीविहीन			२	२	०	
१५	का.स.	श्रेणीविहीन			३	३	०	
जम्मा					२४	२४	०	

यसै गरी, पर्यटकको सेवा, सुरक्षा र सहजीकरणका लागि पर्यटन विभागको अन्तर्गतमा रहने गरी पर्यटक प्रहरीको व्यवस्था रहेको छ। काठमाडौं उपत्यकाका ३ जिल्लाका १० स्थान र नेपालको सातै प्रदेश सहित कूल १४ जिल्लाको २१ स्थानमा पर्यटक प्रहरीको उपस्थिति रहेको छ। प्रहरी नायब उपरिक्षकको नेतृत्वमा उपत्यका भित्र १११ तथा उपत्यका बाहिर १२८ गरी कूल २३९ दरबन्दी रहेको छ।

परिच्छेद दुई

आ.व. २०८१/८२ को समष्टिगत प्रगति विवरण

२.१. आ.व. २०८१/८२ का मुख्य मुख्य उपलब्धि

संस्थागत सबलीकरण, प्रक्रियागत सरलीकरण, प्रणालीगत सुधार र प्रविधिगत नियमन जस्ता हाम्रा अविराम इमान्दार प्रयत्नहरूको परिणामस्वरूप पर्यटन प्रशासन जनस्तरबाटै अनुभूत हुनेगरी व्यवसायमैत्री, लगानीमैत्री र प्रविधिमैत्री बन्दै गएका प्रतिक्रिया एवम् पृष्ठपोषणहरू प्राप्त हुन थालेका छन्। समीक्षा अवधिमा विभागबाट सम्पादित प्रमुख कार्य र प्राप्त उपलब्धिलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

१. विभागको आन्तरिक व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। यसबाट विभागको आन्तरिक व्यवस्थापकीय दक्षतामा सुधार हुने अपेक्षा गरिएको छ।
२. विभागबाट कार्यान्वयन हुने पर्यटन पूर्वाधार आयोजनाको अन्तिम भुक्तानी प्रक्रियालाई सहज, सरल र पारदर्शी बनाउन भुक्तानी प्रक्रियाको 'SOP' (Standard Operation Procedures) बनाई लागु गरिएको छ।
३. पर्वतारोही दलले हिमाल आरोहणको अनुमती लिँदा फोहरमैला व्यवस्थापन धरौटी प्रक्रियाको Standard Operation Procedures बनाइ लागू गरिएको छ।
४. पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९ मा सामयिक संशोधन भई कार्यान्वयनमा आएको छ।
५. क्यासिनो नियमावली, २०८२ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
६. पर्वतारोहणमा जाने आरोही दलका सदस्यहरूलाई लक्षित गरी Briefing Video निर्माण गरिएको छ। उक्त Video मार्फत आरोहीहरूले हिमाल आरोहणका क्रममा ध्यान दिनुपर्ने विषय र पालना गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्थाका बारे जानकारी दिने प्रबन्ध गरिएको छ।
७. नेपालका ८००० मी. भन्दा अग्ला हिमालको विविध जानकारी सहितको Peak Profile तयार गरिएको छ।
८. सुदुरपश्चिम प्रदेशको खप्तड क्षेत्र र कर्णाली प्रदेशको रारालाई लक्षित गरी डोटी र मुगुमा पर्यटक प्रहरीको अस्थायी पोष्ट स्थापना भई सञ्चालनमा आएको छ। यससँगै सबै प्रदेशमा पर्यटक सेवा र सुरक्षार्थ पर्यटक प्रहरीको उपस्थिति सुनिश्चित भएको छ।

९. पर्वतारोहण अनुमती प्रणाली, होटल व्यवस्थापन प्रणाली र क्यासिनो व्यवस्थापन प्रणाली विकास गरी विभागबाट प्रवाह हुने सबै सेवाहरूलाई विद्युतीय माध्यमबाट हुने व्यवस्था मिलाइएको छ।
१०. आ.व. २०८१/८२ मा नयाँ दर्ता र नवीकरण गरी जम्मा २६ वटा तारेस्तरका होटल र रिसोर्टलाई इजाजत-पत्र प्रदान गरिएको छ।
११. विभिन्न जिल्लामा रहेका थप ५७ वटा हिमालहरू आरोहणका लागि खुला गरिएका छन्। यससँगै आ.व. २०८१/८२ को अन्त्यसम्म आरोहणका लागि खुला गरिएका हिमालको संख्या ४६१ पुगेको छ।
१२. विभागबाट कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका ७० करोड ४८ लाख बराबरका ९० वटा योजना स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भई कार्यान्वयन भएका छन्। यसबाट योजना कार्यान्वयनमा स्थानीय तहको सहभागिता र स्वामित्व अभिवृद्धि भई संघीयता सबलीकरणमा टेवा पुगेको छ।
१२. ज्याफिटङ्ग स्कुल लगायत ११ वटा योजनाको निर्माणकार्य सम्पन्न भएको छ।
१३. होटल निर्माण तथा साहसिक पर्यटन क्षेत्रका १८ वटा आयोजनाको प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको छ। २४ वटा आयोजनाको ToR (कार्यसूची) स्वीकृत गरिएको छ भने ५ वटा आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको कार्यसूची र ५ वटा अन्तिम प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय मार्फत वन तथा वातावरण मन्त्रालय पठाइएको छ।
१४. यस आ.व.मा ७५ कि.मि. सम्पन्न भएको समेत गरी हालसम्म कूल ६४० कि.मि. ग्रेट हिमालयन ट्रेल (GHT) पदमार्ग निर्माण सम्पन्न भएको छ।
१५. यस आ.व.मा १५ कि.मि. समेत गरी हालसम्म कूल ३५४ कि.मि. सांस्कृतिक पदमार्ग (Cultural Trail) निर्माण सम्पन्न भएको छ।
१६. सम्भावित जोखिमयुक्त क्षेत्रमा पर्यटकीय उद्धार केन्द्र स्थापना गर्ने योजना अन्तर्गत मुक्तिनाथ क्षेत्रमा पर्यटक उद्धार केन्द्र निर्माण सम्पन्न गरी स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरिएको छ।
१७. चालू आ.व.मा विभागको कूल रु. १ अर्ब १५ करोड २७ लाख बजेट विनियोजन भएकोमा ६३.५ प्रतिशत प्रतिशत खर्च भएको छ। पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गत ५७.६८ प्रतिशत पूँजीगत खर्च भएको छ। भौतिक प्रगति ८९.४६ प्रतिशत हासिल भएको छ। समीक्षा वर्षमा सञ्चालित पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गतका कार्यक्रममा न्यून विनियोजन भएको र समयमा रकमान्तर हुन नसकेका कारण यस आ.व.मा भुक्तानी हुन नसक्दा पूँजीगत तथा समग्र खर्च कम देखिएको छ।
१८. चालू आ.व.मा ८७ देशका ३०३ पर्वतारोही दलका ५ सय ५५ महिला र १ हजार ९ सय ९३ पुरुष गरी जम्मा २ हजार ५ सय ४८ जनाले पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको र सो बापत नेपाल

सरकारलाई रु. ९१ करोड ८६ लाख सलामी रकम प्राप्त भएको छ। जुन गत वर्षभन्दा १९.०८ ले बढी हो।

२०. चालु आ.व.मा सफलता पूर्वक हिमाल आरोहण गर्ने २ हजार १ सय ९६ जनालाई आरोहणको प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ।
२१. यस आ.व. मा खुम्बु क्षेत्रमा भएको पर्वतारोहणको क्रममा उत्सर्जित जम्मा ९२ हजार २ सय ३२ किलोग्राम फोहर सगरमाथा प्रदुषण नियन्त्रण समितिद्वारा सङ्कलन गरी व्यवस्थापन गरिएको छ।
२२. पर्वतारोहण र पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा सहजीकरण, सहकार्य र समन्वय बढाउने उद्देश्यले प्रदेश तथा स्थानीय सरकारका साथै निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा १५ वटा समन्वय बैठक, छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन्।
२४. बलेफी बुडर झरना बडीकेदार लगायत ११ वटा योजनाको निर्माणकार्य सम्पन्न भएको छ।
२५. आ.व. २०८१/०८२ मा योजनाहरूको ५५ करोड ९१ लाख भुक्तानी भएको छ।
२६. पर्यटक प्रहरीमा दर्ता भएका कूल ४३६ उजुरीमध्ये ३४२ वटा सम्पन्न गरिएको, ४३ वटा अनुसन्धानको क्रममा रहेको र ५१ वटा आवश्यक कारवाहीको लागि अन्य निकाय/युनिटमा प्रेषित गरिएको छ।

२.२. भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विवरण

समीक्षा आ.व.मा विभागको कूल रु. १ अर्ब १५ करोड २७ लाख बजेट विनियोजन भएकोमा ६३.५ प्रतिशत प्रतिशत खर्च भएको छ। पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गत ५७.६८ प्रतिशत पूँजीगत खर्च भएको छ। समीक्षा वर्षमा सञ्चालित पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गतका कार्यक्रममा ८९.४६ प्रतिशत भौतिक प्रगति हासिल भएको छ। यद्यपि, न्यून विनियोजन र समयमा रकमान्तर हुन नसक्दा यस आ.व.मा पूँजीगत तथा समग्र खर्च कम देखिएको छ।

तालिका नं. : ३ आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक लक्ष्य र प्रगति (भौतिक र वित्तीय) विवरण

अवधि	बजेट रकम (लाखमा)	खर्च रकम (लाखमा)	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत
कुल जम्मा	११५२७	७३१७	६३.५	८९.४६

समग्रमा समीक्षा वर्षमा वित्तीय प्रगति ६३.५ प्रतिशत र भौतिक प्रगति ८९.४६ प्रतिशत भएको देखिन्छ।

विगत ३ वर्षको राजस्वको विवरण

(रु. लाखमा)

तालिका नं. : ४ विगत तीन आर्थिक वर्षको राजस्वको तुलनात्मक विवरण

सि.नं.	राजस्व शीर्षक	आ.ब. ०८१/८२	आ.ब. ०८०/८१	आ.ब. ०७९/८०
१	११६१२-एजेन्सी रजिष्ट्रेशन दस्तुर	०	०	०
२	१४१५२-क्यासिनोबाट प्राप्त रोयल्टी	९८०२	१६९१६	९७४१
३	१४२१२-सरकारीसम्पत्तीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	१	०	०
४	१४२२९-अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	४	१७	३
५	१४२५२-एजेन्सी रजिष्ट्रेशन दस्तुर	३४८४	१३२५	२२
६	१४३१२-प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	२६	१२	१८
७	१५१११-बेरूजू	०	८	३
८	३३१५४-पर्वतारोहण रोयल्टी सङ्कलन	०	०	०
९	३३३६५-पर्वतारोहण रोयल्टी सङ्कलन	९१८६	७७१४	८६४१
१०	१५११२-निकासा फिर्ता	३१	०	०
जम्मा रकम		२२५३५	२५९९२	१८४३०

गत आ.व.को तुलनामा यस आ.व.मा राजस्व घटेको देखिएको छ। क्षेत्रगत रूपमा हेर्दा क्यासिनो रोयल्टी वापतको रकम कम भएको देखिन्छ। यसको प्रमुख कारण २०८० चैत्रमा पर्यटन ऐन, २०३५ मा भएको संशोधनले क्यासिनो सम्बन्धी व्यवस्थामा केही परिवर्तन गरी आगामी वर्षको लागि क्यासिनो नवीकरण शुल्क र रोयल्टी अघिल्लो आ.व.को असार मसान्त्र भित्र दाखिला गरी नवीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेका कारण आ.व. २०८०/८१ मा क्यासिनो व्यावसायिहरूले उक्त आ.व.को नियमित र आगामी आ.व. २०८१/८२ समेतको रोयल्टी र नवीकरण शुल्क एकै आ.व. भित्र दाखिला गरेको हुँदा उल्लेख्य वृद्धि भएको देखिएको छ।

विगत तीन आर्थिक वर्षको खर्चको विवरण

(रु. लाखमा)

तालिका नं. : ५ विगत तीन आर्थिक वर्षको खर्चको तुलनात्मक विवरण

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	आ.ब.०८१/८२			आ.ब. ०८०/८१			आ.ब. ०७९/८०		
		बजेट	खर्च	प्रतिशत	बजेट	खर्च	प्रतिशत	बजेट	खर्च	प्रतिशत
१	पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	९६९२	५५९१	५७.७	१११०१	७१७८	६४.७	१०१८१	९३७२	९२.१
२	पर्यटन विभाग चालु	१८२५	१७१९	९४.२	१७१३	१६६५	९७.२	१७२८	१६६७	९६.५
३	पर्यटन विभाग पुँजीगत	१०	८	७५.८	६	५	८८.८	६	५	९०.८
जम्मा रकम		११५२७	७३१७	६३.५	१२८२०	८८४८	६९	११९१५	११०४५	९२.७

समीक्षा आ.व.मा विभागको कूल रु. १ अर्ब १५ करोड २७ लाख बजेट विनियोजन भएकोमा ६३.५ प्रतिशत खर्च भएको छ। पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गत ५७.६८ प्रतिशत पूँजीगत खर्च भएको छ। समीक्षा वर्षमा सञ्चालित पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना अन्तर्गतका कार्यक्रममा न्यून रकम विनियोजन भएको र रकमान्तर हुन नसकेका कारण भुक्तानी दिन नसक्दा यस आ.व.मा पूँजीगत तथा समग्र खर्च कम देखिएको छ।

२.३ पर्वतारोहण

नेपालको विशिष्ट भौगोलिक विविधताले पर्वतीय पर्यटन र पर्वतारोहणको लागि आधार र अवसर सिर्जना गरेको छ। नेपालमा पर्वतारोहण क्षेत्रले रोजगारी सिर्जना, वैदेशिक मुद्रा प्राप्ति र पर्यटकको नेपालमा औषत बसाईको अवधि वृद्धिमार्फत समग्र पर्यटन क्षेत्रको विकासमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ।

विश्वकै सर्वोच्च शिखर सगरमाथा लगायत करीव १३ सय भन्दा बढी आरोहणयोग्य हिमालहरू नेपालमा रहको नेपाल पर्वतारोहण संघको अध्ययनले देखाएको छ। उक्त हिमालहरूमध्ये हालसम्म नेपाल सरकारले ४६१ वटा हिमाल आरोहणका लागि खुला गरेको छ। आरोहणका लागि खुला गरेका हिमालको संख्या धेरै भए पनि सीमित हिमालमा मात्र आरोहण केन्द्रीत हुने गरेको देखिएको छ। खुला गरिएका हिमालहरूमध्ये हालसम्म मानव पाइला नपुगेका कीर्तिमानी प्रथम आरोहीको प्रतीक्षामा रहेका Virgin हिमालहरूको संख्या १०२ रहेको छ। यस आर्थिक वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा उचाईगत रूपमा हिमाल आरोहणको आकर्षण असमान प्रकृतिको रहेको देखिन्छ।

तालिका नं. : ६ उचाईगत रूपमा पर्वतारोहण अनुमति प्रतिशत

हिमाल/उचाई	आरोहण अनुमतिपत्र प्रतिशत
सगरमाथा (८८४८.८६ मिटर)	१८.४
८ हजार मिटरभन्दा माथिका अन्य	२७.६३
७ हजार मिटरभन्दा माथि ८ हजार मिटरसम्म	१६.७२
७ हजार मिटर सम्मका	३७.२४

आरोहणका लागि खुला गरिएका हिमाल, हालसम्म मानव पाइला पुग्न नसकेका हिमालहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा उल्लेख गरिएको छ।

आ.व.२०८१/८२ मा जारी भएका पर्वतारोहण अनुमतिपत्रको विवरण

आ.व. २०८१/८२ मा ८७ देशका ३०३ टोलीका ५ सय ५५ जना महिला र १ हजार ९ सय ९३ जना महिला गरी जम्मा २ हजार ५ सय ४८ जनाले पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको र सो वापत नेपाल सरकारलाई रु. ९१ करोड ८६ लाख सलामी रकम प्राप्त भएको देखिन्छ। विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. : ७ आ.व. २०८१/८२ को पर्वतारोहण अनुमति विवरण

S.N.	Name and Height of Mountain	No of Teams	Male	Female	Total Summiteers	Royalty USD	Royalty NRS.
1	Sagarmatha (8848.86 M.)	48	383	86	469	5056452	691608568
2	Kanchenjunga Main (8586 M.)	8	58	20	78	100800	13740390
3	Lhotse (8516 M.)	12	100	27	127	232200	31740840
4	Makalu I (8463 M.)	10	64	18	82	144450	19264343
5	Cho-Oyu (8188 M.)	1	4	0	4	3600	482220
6	Dhaulagiri I (8167 M.)	4	24	6	30	41400	5622750
7	Manaslu (8163 M.)	29	229	82	311	278550	37328026
8	Annapurna I (8091 M.)	7	54	18	72	121500	16765047
9	Kangbachen (7902 M.)	1	2	1	3	1800	246150
10	Nuptse (7855 M.)	6	55	21	76	45600	6241080
11	Kumbhakarna Jannu (7710 M.)	4	13	0	13	4800	643320
12	Annapurna IV (7525 M.)	4	16	5	21	8700	1177230
13	Nemjung (7339 M.)	1	2	0	2	500	66900
14	Kabru (7318 M.)	1	2	1	3	1500	205125
15	Putha Hiunchuli (7246 M.)	4	20	8	28	7000	935637
16	Langtang Lirung (7234 M.)	2	11	0	11	2750	367995
17	Chamar (7187 M.)	1	5	0	5	1250	167563
18	Pumori (7161 M.)	1	4	0	4	2000	275300
19	Api (7132 M.)	1	5	1	6	1500	201075
20	Barun Tse (7129 M.)	9	48	14	62	17125	2303481
21	Himlung Himal (7126 M.)	16	150	40	190	48050	6473717
22	Nilgiri North (7061 M.)	1	2	0	2	500	67000
23	Tukuche Peak (6920 M.)	1	2	2	4	800	107160
24	Pandra (6850 M.)	1	3	0	3	600	80430
25	Ama Dablam (6814 M.)	55	491	130	621	240579	32381268
26	Bhairab Takura Madiya Peak (6799 M.)	1	1	5	6	1200	160560
27	Lingtren (6713 M.)	1	3	3	6	2400	329040
28	Phole (6645 M.)	1	2	0	2	400	53620
29	Phurbi Chyachu (6631 M.)	2	3	1	4	800	107280

S.N.	Name and Height of Mountain	No of Teams	Male	Female	Total Summiteers	Royalty USD	Royalty NRS.
30	Ghenye Liru (6571 M.)	1	2	0	2	800	110120
31	Kambong Peak (6570 M.)	1	2	1	3	300	41490
32	Changla (6563 M.)	1	6	0	6	600	82110
33	Phungi (6524 M.)	1	5	0	5	1000	133950
34	Jugal 2 (6518 M.)	1	4	2	6	1200	161100
35	Sharphu IV (6433 M.)	1	1	0	1	250	34875
36	Sherson Peak 3 (6432 M.)	1	3	1	4	500	67100
37	Yoko Pahar Nampa VIII (6423 M.)	1	1	0	1	70	9657
38	Lhayul Peak (6397 M.)	1	1	0	1	125	16821
39	Ganchenpo (6378 M.)	2	14	3	17	2125	285620
40	Pokhar Khang (6372 M.)	1	2	2	4	1000	139500
41	Saribung (6346 M.)	6	15	8	23	3125	419265
42	Dolma Khang (6332 M.)	1	15	0	15	110	15000
43	Sharphu V (6328 M.)	1	5	0	5	625	83733
44	Takla Khang (6276 M.)	1	3	0	3	375	50027
45	Saula (6235 M.)	1	3	0	3	750	103238
46	Langdak (6220 M.)	1	3	0	3	375	50269
47	Tengkoma (6215 M.)	1	5	0	5	625	83875
48	Sanctuary Peak (6207 M.)	1	3	2	5	625	83702
49	Khayang (6186 M.)	1	2	0	2	58	8000
50	Jugal 3 (6184 M.)	1	3	0	3	750	101963
51	Swelokhan (6180 M.)	1	0	1	1	250	34288
52	Thakar Go East (6152 M.)	1	4	0	4	500	66925
53	Bhemdang Ri (6150 M.)	1	1	0	1	125	16781
54	Thorong Peak (6144 M.)	16	66	17	83	13818	1505553
55	Takphu North (6142 M.)	1	2	0	2	250	33513
56	Bedding Go (6125 M.)	1	4	2	6	750	100125
57	Bijora Hiun Chuli (6111 M.)	1	3	1	4	500	67025
58	Jijang (6111 M.)	1	0	1	1	125	16733
59	Chhopa Bamare (6109 M.)	1	4	0	4	500	67000
60	Chandi Himal (6096 M.)	1	4	0	4	500	66700
61	Mukot Himal (6087 M.)	2	5	0	5	515	69415
62	Khangchung/UIAA Peak (6063 M.)	1	2	0	2	250	33550
63	Araniko Chuli (6039 M.)	1	1	2	3	375	50269
64	Thapa Peak Dhampus (6012 M.)	11	39	18	57	9890	1337541
65	Jugal 5 (5922 M.)	1	3	1	4	1000	136600

S.N.	Name and Height of Mountain	No of Teams	Male	Female	Total Summiteers	Royalty USD	Royalty NRS.
66	Kangfu Gaton Kanta Gaton (5916 M.)	1	0	3	3	375	50083
67	Yalung Ri (5647 M.)	1	1	1	2	250	33525
Total		303	1993	555	2548	6414167	874910151*

*प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति लिई अन्तिम इजाजतपत्र नलिएकाबाट प्राप्त रकम र स्किङ्ग वापतको रकम समेत समावेश गर्दा आ.व. २०८१/८२ मा कुल पर्वतारोहण रोयल्टीको रूपमा कूल रु.९९८६३३५१५।- प्राप्त भएको।

आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को पर्वतारोहण अनुमतिपत्रको तुलनात्मक विवरण

गत आ.व २०८०/८१ मा ९३ देशबाट ३०८ पर्वतारोही दलका ४ सय ७६ महिला र १ हजार ८ सय ९७ पुरुष गरी जम्मा २ हजार ३ सय ७३ जनाले पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गरी सो वापत नेपाल सरकारलाई रु. ७६ करोड ८६ लाख ९ हजार सलामी रकम प्राप्त भएकोमा यस आ.व.मा ८७ देशका ३०३ पर्वतारोही दलका ५ सय ५५ महिला र १ हजार ९ सय ९३ पुरुष गरी जम्मा २ हजार ५ सय ४८ जनाले पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको र सो वापत नेपाल सरकारलाई रु.९९ करोड ८६ लाख सलामी रकम प्राप्त भएको छ। विगत दुई वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा पर्वतारोहणबाट प्राप्त कूल सलामी रकममा सगरमाथाको हिस्सा ७८.७४ प्रतिशत रहेको छ।

गत आ.व.को तुलनामा यस आ.व.मा पर्वतारोही दलको संख्या केही घटेको देखिएता पनि आरोही संख्या बढेको छ। पर्वतारोहण वापतको सलामी रकम (रोयल्टी) मा १९.०८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

गत दुई आर्थिक वर्षको तुलनात्मक विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. : ८ आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को पर्वतारोहण अनुमतिपत्रको तुलनात्मक विवरण

S.N.	Name and Height of Mountains	No of Teams		Permitted Climbers		Royalty NRS	
		2080.81	2081.82	2080.81	2081.82	2080.81	2081.82
1	Sagarmatha (8848.86 M.)	45	48	421	469	602,559,500	691,608,568
2	Kanchenjunga (Main) (8586 M.)	5	8	35	78	8,373,150	13,740,390
3	Lhotse (8516 M.)	16	12	156	127	37,150,983	31,740,840
4	Makalu I (8463 M.)	8	10	68	82	15,801,300	19,264,343
5	Cho-Oyu (8188 M.)	2	1	6	4	835,335	482,220
6	Dhaulagiri I (8167 M.)	7	4	53	30	9,914,265	5,622,750
7	Manaslu (8163 M.)	27	29	303	311	35,840,495	37,328,026
8	Annapurna I (8091 M.)	4	7	29	72	6,200,820	16,765,047
9	Gyachung Khang (7952 M.)	1	0	5	0	398,850	-
10	Kangbachen (7902 M.)	1	1	3	3	239,760	246,150
11	Nuptse (7855 M.)	3	6	34	76	2,717,880	6,241,080

S.N.	Name and Height of Mountains	No of Teams		Permitted Climbers		Royalty NRS	
		2080.81	2081.82	2080.81	2081.82	2080.81	2081.82
12	Kumbhakarna (Jannu) (7710 M.)	1	4	5	13	198,000	643,320
13	Annapurna IV (7525 M.)	1	4	4	21	158,940	1,177,230
14	Nemjung (7339 M.)	2	1	5	2	165,825	66,900
15	Kabru (7318 M.)	0	1	0	3	-	205,125
16	Putha Hiunchuli (7246 M.)	6	4	40	28	1,560,776	935,637
17	Langtang Lirung (7234 M.)	0	2	0	11	-	367,995
18	Chamar (7187 M.)	0	1	0	5	-	167,563
19	Pumori (7161 M.)	5	1	15	4	631,192	275,300
20	Tilicho Peak (7134 M.)	1	0	4	0	132,900	-
21	Api (7132 M.)	0	1	0	6	-	201,075
22	Barun Tse (7129 M.)	5	9	51	62	2,092,755	2,303,481
23	Ratna Chuli (7128 M.)	1	0	6	0	198,825	-
24	Himlung Himal (7126 M.)	19	16	143	190	5,345,900	6,473,717
25	Gyaji Khang (7074 M.)	2	0	29	0	174,000	-
26	Nilgiri North (7061 M.)	0	1	0	2	-	67,000
27	Anidesh Chuli (White Wave) (6960 M.)	1	0	4	0	106,200	-
28	Tengi Ragi Tau (Agole) (6938 M.)	1	0	3	0	79,740	-
29	Tukuche Peak (6920 M.)	3	1	11	4	252,120	107,160
30	Drohmo (6881 M.)	1	0	2	0	53,120	-
31	Pandra (6850 M.)	0	1	0	3	-	80,430
32	Ama Dablam (6814 M.)	57	55	593	621	31,467,242	32,381,268
33	Khangri Shar (6811 M.)	3	0	7	0	239,410	-
34	Bhairab Takura (Madiya Peak) (6799 M.)	0	1	0	6	-	160,560
35	Khumjung (6759 M.)	2	0	6	0	134,150	-
36	Guras (6744 M.)	1	0	1	0	13,315	-
37	Lingtren (6713 M.)	2	1	16	6	716,660	329,040
38	Cho Polu (6700 M.)	1	0	4	0	106,320	-
39	Chobuje (6686 M.)	1	0	2	0	52,960	-
40	Rolwaling Khang (6664 M.)	1	0	2	0	53,140	-
41	Khang Karpo (6646 M.)	1	0	2	0	53,160	-
42	Phole (6645 M.)	1	1	2	2	53,040	53,620
43	Phurbi Chyachu (6631 M.)	1	2	3	4	79,440	107,280
44	Raksha Urai (6593 M.)	1	0	4	0	105,680	-
45	Jugal I (6591 M.)	2	0	11	0	53,280	-
46	Malanphulan (6573 M.)	2	0	4	0	159,560	-
47	Ghenye Liru (6571 M.)	0	1	0	2	-	110,120
48	Kambong Peak (6570 M.)	0	1	0	3	-	41,490

S.N.	Name and Height of Mountains	No of Teams		Permitted Climbers		Royalty NRS	
		2080.81	2081.82	2080.81	2081.82	2080.81	2081.82
49	Dhagpache (Yansa Tsenji) (6567 M.)	1	0	2	0	53,180	-
50	Changla (6563 M.)	0	1	0	6	-	82,110
51	Phungi (6524 M.)	0	1	0	5	-	133,950
52	Surma-Sarovar, North (6523 M.)	1	0	4	0	106,320	-
53	Jugal 2 (6518 M.)	3	1	14	6	213,180	161,100
54	Tengkangpoche (6482 M.)	1	0	2	0	66,600	-
55	Bhrikuti (6476 M.)	2	0	4	0	99,375	-
56	Patrasi (6450 M.)	1	0	3	0	3,000	-
57	Sharphu IV (6433 M.)	0	1	0	1	-	34,875
58	Sherson (Peak 3) (6432 M.)	0	1	0	4	-	67,100
59	Yoko Pahar (Nampa VIII (6423 M.)	0	1	0	1	-	9,657
60	Lhayul Peak (6397 M.)	1	1	1	1	9,272	16,821
61	Amotsang (6393 M.)	1	0	4	0	66,425	-
62	Ganchenpo (6378 M.)	1	2	5	17	83,094	285,620
63	Pokhar Khang (6372 M.)	1	1	14	4	232,313	139,500
64	Saribung (6346 M.)	7	6	23	23	398,183	419,265
65	Dolma Khang (6332 M.)	1	1	6	15	99,637	15,000
66	Kyabura (6332 M.)	2	0	9	0	149,456	-
67	Sharphu V (6328 M.)	0	1	0	5	-	83,733
68	Langdung (6326 M.)	1	0	3	0	49,840	-
69	Takla Khang (6276 M.)	0	1	0	3	-	50,027
70	Chukyima Go (6258 M.)	1	0	4	0	66,275	-
71	Saula (6235 M.)	0	1	0	3	-	103,238
72	Langdak (6220 M.)	0	1	0	3	-	50,269
73	Tengkoma (6215 M.)	2	1	8	5	199,650	83,875
74	Sanctuary Peak (6207 M.)	0	1	0	5	-	83,702
75	Khayang (6186 M.)	1	1	6	2	99,525	8,000
76	Jugal 3 (6184 M.)	3	1	4	3	75,594	101,963
77	Swelokhan (6180 M.)	0	1	0	1	-	34,288
78	Sat Peak (6164 M.)	1	0	3	0	49,706	-
79	Thakar Go East (6152 M.)	0	1	0	4	-	66,925
80	Bhemdang Ri (6150 M.)	1	1	1	1	33,313	16,781
81	Thorong Peak (6144 M.)	11	16	85	83	784,081	1,505,553
82	Takphu North (6142 M.)	0	1	0	2	-	33,513
83	Bedding Go (6125 M.)	0	1	0	6	-	100,125
84	Hunku Chuli (6119 M.)	1	0	2	0	33,180	-
85	Bijora Hiun Chuli (6111 M.)	0	1	0	4	-	67,025
86	Jijang (6111 M.)	0	1	0	1	-	16,733

S.N.	Name and Height of Mountains	No of Teams		Permitted Climbers		Royalty NRS	
		2080.81	2081.82	2080.81	2081.82	2080.81	2081.82
87	Gaugiri (6110 M.)	1	0	2	0	32,825	-
88	Chhopa Bamare (6109 M.)	1	1	6	4	6,000	67,000
89	Chandi Himal (6096 M.)	1	1	4	4	66,325	66,700
90	Mukot Himal (6087 M.)	0	2	0	5	-	69,415
91	Norbu Khang (6085 M.)	3	0	13	0	215,971	-
92	Sharphu VI (6076 M.)	1	0	4	0	66,275	-
93	Khangchung/UIAA Peak (6063 M.)	0	1	0	2	-	33,550
94	Araniko Chuli (6039 M.)	0	1	0	3	-	50,269
95	Thapa Peak (Dhampus) (6012 M.)	8	11	35	57	548,050	1,337,541
96	Jugal 4 (5936 M.)	1	0	2	0	33,188	-
97	Jugal 5 (5922 M.)	2	1	6	4	166,337	136,600
98	Kangfu Gaton Kanta Gaton (5916 M.)	0	1	0	3	-	50,083
99	Yalung Ri (5647 M.)	1	1	2	2	33,225	33,525
Total		308	303	2373	2548	768,609,379	874,910,151 *

*प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति लिई अन्तिम इजाजतपत्र नलिएकाबाट प्राप्त रकम र स्किङ्ग वापतको रकम समेत समावेश गर्दा आ.व. २०८१/८२ मा कुल पर्वतारोहण रोयल्टीको रूपमा कूल रु.९१८६३३५१५।- प्राप्ति भएको।

पर्वतारोहणमा सगरमाथाको हिस्सा

विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा नेपालको पर्वतारोहणको मियोको रूपमा रहि आएको छ। नेपालको कूल पर्वतारोहणमा सगरमाथाको हिस्सा देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ९ पर्वतारोहणमा सगरमाथाको हिस्सा

सगरमाथा	विभागले प्रशासन गर्ने हिमालमा	कूल आरोहणमा (NMA समेत)
अनुमति प्राप्त आरोही	१८.०८ प्रतिशत	४.७५ प्रतिशत
सलामी दस्तुर (रोयल्टी)	७८.७४ प्रतिशत	६६.२० प्रतिशत

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र २०८१/८२ मा सर्वाधिक आरोहण अनुमति प्रदान गरिएका ५ हिमालहरूको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १० विगत दुई आर्थिक वर्षमा सर्वाधिक अनुमति प्रदान गरिएका हिमालहरू

S.N.	Fiscal Year			
	2080.81		2081.82	
	Mountain	Total	Mountain	Total
1.	Ama Dablam (6814 M.)	593	Ama Dablam (6814 M.)	621
2.	Sagarmatha (8848.86 M.)	421	Sagarmatha (8848.86 M.)	469
3.	Manaslu (8163 M.)	303	Manaslu (8163 M.)	311
4.	Lhotse (8516 M.)	156	Himlung Himal (7126 M.)	190
5.	Himlung Himal (7126 M.)	143	Lhotse (8516 M.)	127

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र २०८१/८२ मा सर्वाधिक आरोहण अनुमतिपत्र प्राप्त आरोहीहरूको देशगत विवरण विगत दुई आर्थिक वर्षमा पर्वतारोहण अनुमति प्राप्त गर्ने देशको सूचीमा अमेरिका प्रथम स्थान, चीन दोस्रो र वेलायत चौथो स्थानमा रहि आएका छन्। सर्वाधिक आरोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने पाँच देश र तिनको संख्यात्मक विवरण देहाय बमोजिम निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. ११ विगत दुई आर्थिक वर्षमा सर्वाधिक आरोहण अनुमतिपत्र प्राप्त आरोहीको देशगत विवरण

क्र. सं.	आर्थिक वर्ष							
	२०८०/८१				२०८१/८२			
	देश	महिला	पुरुष	जम्मा	देश	महिला	पुरुष	जम्मा
१	अमेरिका	४३	२२२	२६५	अमेरिका	६०	२३४	२९४
२	चीन	४२	१२८	१७०	चीन	५३	१४१	१९४
३	फ्रान्स	२९	१३५	१६४	भारत	३०	१६२	१९२
४	वेलायत	२०	१४१	१६१	वेलायत	२५	१५४	१७९
५	जर्मनी	२४	९४	११८	रसिया	४४	१०३	१४७

आरोहण प्रमाणपत्र वितरण

आ.व. २०८१/८२ मा जम्मा २ हजार १ सय ९६ आरोहीहरूलाई सफल आरोहणको प्रमाणपत्र जारी गरिएको छ। जसमध्ये आरोहण अनुमतिपत्र लिई सलामी रकम बुझाएका सफल आरोहीहरूको संख्या ८ सय १७ पुरुष र २ सय ६१ महिला गरी कूल १ हजार ७८ जना रहेको छ भने पर्वतीय पथप्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार एवम् अन्य सहयोगीहरूको कूल संख्या १ हजार १ सय १८ जना रहेको छ। जसमध्ये पुरुष १ हजार १ सय ५ र महिला १३ जना रहेका छन्।

यद्यपि, हिमाल आरोहण गर्नासाथ सबै सफल आरोहीहरू आरोहणको प्रमाण सहित विभागमा प्रमाणपत्रको लागि निवेदन गर्न नआई आफ्नो अनुकूलता र आवश्यकता अनुसार आवेदन गर्न सक्ने र केही आरोहीहरू आरोहण पश्चात प्रमाणपत्र प्राप्तिको प्रक्रिया नै थालनी नगरी आफ्नो देश फर्किने गरेको हुँदा सफल आरोही संख्या तत्काल यकिन गर्न गाह्रो हुने अवस्था विद्यमान रहेको छ।

नेपाल पर्वतारोहण संघद्वारा व्यवस्थापन गरिएका हिमालको आरोहण अनुमति विवरण

नेपाल पर्वतारोहण संघले व्यवस्थापन गर्दै आएका २७ हिमालहरू मध्ये आ.व.२०८१/८२ मा २३ हिमालको लागि २०४ पर्वतारोहण दलका ५२८४ पुरुष र २०४० महिला गरी कूल ७३२४ जनाले पर्वतारोहण अननुमति लिएका छन्। सो बापत नेपाल पर्वतारोहण संघले रु. १६ करोड ९७ लाख ७२ हजार सलामी दस्तुर (रोयल्टी) प्राप्त गरेको छ। २७ मध्ये यस आ.व.मा आरोहण भएका कूल २३ वटा हिमालहरूमध्ये Mera Peak हिमालमा २ हजार ४ सय ४८ जना, Imja Tse(Island Peak) हिमालमा २ हजार ३ सय ९८ जना र Lobuje हिमालमा १ हजार ८ सय १६ जनाले आरोहण अनुमतिपत्र लिएको देखिन्छ। यसरी NMA द्वारा सञ्चालित कूल २७ हिमाल मध्ये मेरा पिक, इम्जा त्से र लोबुचे गरी तीन हिमालको मात्र हिस्सा करीव ९१ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका नं. : १२ आ.व. २०८१/८२ मा NMA द्वारा व्यवस्थापन गरिएका हिमालको आरोहण अनुमति विवरण

S.N.	Peak	Permitted Team	Permitted member		Total Permitted Number	Total Royalty NPR
			Male	Female		
1	Mt.Chola tse	18	46	12	58	957,227.70
2	Mt.Kyazo Ri	22	56	17	73	1,439,543.75
3	Mt.Nirekha	3	3	2	5	118,221.25
4	Mt.Langsis Ri	4	13	0	13	287,108.75
5	Mt.Ombigaichen	3	4	0	4	101,332.50
6	Mt.Bokta	1	3	0	3	101,332.50
7	Mt.Lobuje West	3	4	1	5	86,470.40
8	Mt.Larkya Peak	25	47	23	70	1,469,321.25
9	Mt. ABI	1	6	1	7	118,221.25
10	Singu Chuli	1	1	0	1	27,022.00
11	Hiunchuli	1	1	1	2	33,777.50
12	Mera Peak	665	1762	686	2448	56,477,368.30
13	Kusum Kangru	2	2	1	3	84,443.75
14	Kwangde	1	1	1	2	33,777.50
15	Chulu West	36	52	21	73	1,638,777.70
16	Chulu East	50	104	64	168	5,323,573.00

S.N.	Peak	Permitted Team	Permitted member		Total Permitted Number	Total Royalty NPR
			Male	Female		
17	Imja Tse (Island Peak)	770	1746	652	2398	54,230,625.65
18	Pharchamo	24	55	16	71	1,463,890.20
19	Lobuje	534	1306	510	1816	43,974,710.65
20	Ramdung	6	11	2	13	287,108.75
21	Pisang Peak	21	33	18	51	914,668.05
22	Ganja la Chuli (Naya Khanga)	10	23	8	31	384,632.45
23	Paldor Peak	3	5	4	9	219,553.75
	Total	2204	5284	2040	7324	169,772,708.60

पर्वतारोहणको क्रममा हिमालमा भएको मृत्यु तथा हराएका व्यक्ति संख्याको तुलनात्मक विवरण

तालिका नं. : १३ पर्वतारोहणको क्रममा भएको मृत्यु तथा हराएका व्यक्ति संख्या विवरण

क्र.सं.	हिमाल	मृत्यु/हराएको संख्या		कैफियत
		२०८०/८१	२०८१/८२	
१	सगरमाथा	८	२	
२	कन्चनजंगा	०	१	
३	ल्होत्से	१	२	
४	मकालु	२	१	
५	धौलागिरी	१	५	
६	अन्नपूर्ण	०	२*	* हराएको
७	कुम्भकर्ण (जान्जु)	०	१	
८	लाङटाङ्ग लिखुङ	०	१	
९	अमादब्लम	०	१	
१०	पान्धा	०	१	
११	सारीबुङ	१	०	
	जम्मा	१३	मृत्यु १५, हराएको २	

यस आ.व.मा मृत्यु भएका आरोही मध्ये एक व्यक्ति बाहेक सबैको शव व्यवस्थापन गरी सम्बन्धित मुलुक वा परिवारको जिम्मा लगाउने कार्य सम्पन्न भएको छ। सगरमाथा आरोहणको क्रममा ८ हजार मिटर भन्दा माथि हिलारी स्टेपमा मृत्यु भई शव व्यवस्थापन हुन बाँकी रहेका एक व्यक्तिको खोजी कार्य निरन्तर राखी शव व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित आरोहण दल र एजेन्सीले विभागसमक्ष प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका छन्।

पर्वतारोहणको क्रममा उत्सर्जित फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

पर्यटन ऐन, २०३५ तथा पर्वतारोहणसम्बन्धी नियमावली, २०५९ ले पर्वतारोहणको क्रममा उत्सर्जन हुने फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि पर्वतारोहण अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नुपूर्व नियमावलीले तोके बमोजिमको फोहरमैला व्यवस्थापनको रकम धरौटीको रूपमा विभागमा जम्मा गर्नुपर्ने र पर्वतारोहण कार्य सम्पन्न गरी फोहरमैला सम्बन्धित निकायमा बुझाई व्यवस्थापन गरेको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र विभागबाट उक्त धरौटी रकम फिर्ता दिने व्यवस्था गरेको छ। सोही बमोजिम खुम्बु क्षेत्रमा सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समिति (Sagarmathe Pollution Control Committee) र अन्य क्षेत्रमा राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष अन्तर्गत रहेको अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र परियोजना (ACAP) र स्थानीय तहले फोहरमैला सङ्कलन र व्यवस्थापनको कार्य गर्दै आएका छन्।

समीक्षा आ.व.मा सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समिति (SPCC) द्वारा संकलन र व्यवस्थापन भएको फोहरमैलाको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १४ सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समितिद्वारा व्यवस्थापन गरिएको फोहरमैलाको विवरण

S.N.	Location	Waste Composition & Quantity							Remarks
		Disposable Waste (Kg)	PET Bottle Plastic (Kg)	Tin	Can (Kg)	Glass (Kg)	Batteries (Pcs.)	Total Quantity (Kg)	
1	Lukla	101,666	13,502	2,278	2,747	5,477	234	125,670	Total quantity of waste managed in FY 2081/82 = 271,454.19 Kgs disposable and non-disposable wastes & 378 pieces batteries
2	Namche	116,193	7,002	6,637	7,813	6,689	144	144,334	
3	Tok-Tok	1,027	120	87	123	94	0	1,451	
	Total	218,886	20,623	9,002	10,683	12,260	378 Pcs.	271,454	

SPCC Garbage Management Record of DoT- Managed Mountains in FY 2081/82

S. N.	Waste Categories	Name of the Mountain				Total Quantity	Remarks
		Everest, Lhotse, Nuptse	Pumori	Ama-Dablam	Baruntse		
1	Human Waste (kgs)	31,797	230	3,388	0	35,415	Total Quantity of waste managed in FY 2081/82 = 92,232.50 kgs disposable and non-disposable wastes; 1,941 pieces batteries; and 1,216 pieces EPI gas
2	Kitchen Waste (kgs)	17,861	88	456	3	18,408	
3	Can/Tin/Glasses (kgs)	8,374	57	730	13	9,174	
4	Paper/Plastic/Cloths (kgs)	25,056	153	3,998	29	29,236	
5	Batteries (pcs.)	1,802	0	129	10	1,941	
6	EPI Gas (pcs.)	788		407	21	1,216	

SPCC Garbage Management Record of NMA- Managed Mountains in FY 2081/82

S.N.	Waste Categories	Climbing Seasons		Total Quantity	Remarks
		Autumn 2024	Spring 2025		
1	Paper/plastic/clothes (kg)	1,447	2,566	4,013	Total Quantity of Waste Managed in FY 2081/82 = 9,687 kgs disposable and non-disposable wastes; 59 pieces EPI gas and 8 pieces batteries.
2	Tin/Glass/Can (kg)	247	260	507	
3	Human Waste (kg)	2068	2,292	4360	
4	Kitchen Waste (kg)	430	377	807	
5	EPI Gas (Pcs)	36	23	59	
6	Batteries (Pcs)	5	3	8	

पर्वतारोहण शाखाबाट सम्पादित अन्य प्रमुख कार्यहरू

पर्वतीय पर्यटन व्यवस्थापन र विशेषगरी हिमाल आरोहणको अनुमति तथा त्यसको नियमन तथा सहजीकरण कार्यमा सन्दर्भमा पर्वतारोहण शाखाबाट यस आर्थिक वर्षमा सम्पादन भएका अन्य प्रमुख कार्यहरू निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ।

- क. पर्वतारोहण सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवाहरूलाई पूर्ण रूपमा विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध गरिएको छ, अनलाईन सिस्टम कार्यान्वयनको क्रममा पहिचान भएका कमिकमजोरीलाई नियमित सुधार गर्दै प्रयोगकर्ता मैत्री (User Friendly) बनाउँदै लगिएको छ।
- ख. पर्वतारोहणको क्रममा पर्वतारोहीको ट्र्याकिङ गर्न, दुर्घटनामा परेको वा हराएको अवस्थामा अवस्थिति (Location) पत्ता लगाई तत्काल उद्धार गर्न सहज हुने ध्येयकासाथ विभागीय निर्णयानुसार आरोही, गाइड तथा उचाइका कामदार सबैले रेस्क्यु चिप्सको अनिवार्य प्रयोग गर्नुपर्ने र सोको व्यवस्थापन सम्बन्धित एजेन्सीले गर्ने व्यवस्था लागू भई क्रमशः कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ।
- ग. पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९ को छैठौँ संशोधनले आधार शिविरभन्दा माथि दिसा पिसावको व्यवस्थापनका लागि पर्वतारोही दलका सदस्यले पर्वतारोहणको क्रममा उत्सर्जित मानव मलमुत्र अनिवार्य रूपमा जैविक रूपमा नष्ट हुने शौच थैली (बायोडिग्रेडेबल पुप ब्याग) मा सङ्कलन गरी ल्याउनु पर्ने गरी गरेको व्यवस्था कार्यान्वयनमा विभागले सहजीकरण गर्दै आएको छ।
- घ. सगरमाथा क्षेत्रमा हुने पर्वतारोहणलाई अझ व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन पर्वतारोहण अनुगमन तथा सहजीकरण समिति(खुम्बु क्षेत्र) को निर्णय बमोजिम सगरमाथा आधार शिविरमा विभागको अस्थायी फिल्ड कार्यालय स्थापना गरी पर्वतारोहण गतिविधिलाई सहजीकरण एवम् व्यवस्थित गरिएको छ।
- ड. माननीय संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रीज्यूको नेतृत्वमा मन्त्रालयका सचिव, पर्यटन विभागका महानिर्देशक लगायत नेपाल पर्वतारोहण संघ र पर्वतारोहण सञ्चालक संघका नेतृत्वहरू सम्मिलित उच्चस्तरीय अनुगमन टोलीबाट सन् २०२५ को वसन्त ऋतुको पर्वतारोहण चालू रहेको अवस्थामा सगरमाथा आधार शिविरको अनुगमन तथा स्थलगत निरीक्षण गरी पर्वतारोही, पर्वतारोहण सञ्चालक एजेन्सी तथा पर्वतारोहणसम्बद्ध अन्य सरोकारवालाहरूसँग छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ।

- च. सगरमाथा आरोहणको क्रममा सर्वाधिक जोखिमयुक्त मानिने खुम्बु आइससफलको बैकल्पिक बाटो खोज तथा अध्ययनको लागि नेपाली कीर्तिमानी आरोही स्पिड काजी शेर्पा र फ्रेन्च नागरिक मार्क बटार्डको नेतृत्वमा सगरमाथा आधार शिविर देखि नुप्से साइड हुँदै पहिलो क्याम्पसम्म पुग्ने मार्गको अध्ययन भई ट्रयाक खोल्ने कार्य करीब अन्तिम अवस्थामा पुगेको छ। यसबाट सगरमाथा आरोहणको क्रममा हुने दुर्घटना जोखिम न्यूनीकरण हुनुका साथै उक्त क्षेत्रमा हुने अस्वभाविक भिड व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा सहजता हुने अपेक्षा गरिएको छ।
- छ. नेपालका ८ हजार मिटरभन्दा माथिका हिमाल सफल आरोहण गर्ने हालसम्मका सबै तथा सन् २०२४ मा ८ हजार मिटरभन्दा कम उचाईका हिमाल आरोहण गर्ने आरोहीको विस्तृत विवरण, हिमाल आरोहणका क्रममा कायम भएका कीर्तिमान, दुर्घटना तथा मृत्युको विवरण, आरोहणका लागि खुला गरिएका सम्पूर्ण हिमालको विस्तृत विवरण तथा पर्वतारोहण सम्बन्धी कानूनमा भएका नवीनतम व्यवस्था समावेश गरी Mountaineering in Nepal; Facts and Figure-2025 प्रकाशन गरिएको छ। विगतका प्रकाशनहरूमा देखिएका त्रुटीहरू संशोधन गरिनुका साथै यस वर्ष देखि हिमाल आरोहणको विवरणमा समय समेत उल्लेख गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
- ज. नेपाल सरकारले आरोहणको लागि खुला गर्दाका वखत प्रकाशित हिमालको नाम, उचाई, अक्षांश, देशान्तर, हिमश्रृङ्खला, लस्कर मार्ग, अवस्थिति एवम् ठेगाना लगायतका विवरणमा देखिएका त्रुटीहरू सच्याई पिक प्रोफाइल तयार गर्न गठित हिमाल सम्बन्धी विज्ञ एवम् सरोकारवाला संस्था तथा निकायहरू सम्मिलित पिक प्रोफाइल समिति तथा प्राविधिक उपसमितिबाट बृहत अध्ययन भई पेश भएको "हिमालको फोटो सहितको परिमार्जित पिक प्रोफाइल" स्वीकृतिका लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा पेश भएको छ। यसबाट हिमालहरूको विवरणमा यथार्थता कायम भई पर्वतारोहण प्रशासन, पर्वतारोही, अध्येता तथा सम्बद्ध सरोकारवाला सबैमा सहजता हुने अपेक्षा गरिएको छ।
- झ. आर्थिक, सामाजिक एवम् मानव विकास सूचकाङ्कमा पछाडि परेका कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पर्वतीय पर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत अन्य पर्यटकीय गन्तव्य एवम् सम्भावनाहरूको विकास र विस्तार गर्न नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) बाट उक्त दुई प्रदेशमा अवस्थित सम्पूर्ण हिमाल आरोहणमा लाग्ने सलामी रकम आ.व. २०८२/८३ र २०८३/८४ को लागि पूर्णरूपमा छुट दिने निर्णय भएको छ।

२.४ होटल प्रशासन

नेपालमा होटल व्यवसाय राणा शासनपछि मात्र सुरु भएको पाइन्छ। १९५० को दशकमा पर्यटकहरूको आगमनसँगै काठमाडौँमा Hotel Royal (1951) स्थापना भयो। यसपछि ५ तारे होटलहरू (Hotel Soaltee, Hotel Annapurna, आदि) स्थापना भएसँगै होटल उद्योगले फड्को मारेको पाइन्छ।

पर्यटकहरूको सुविधाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूमध्ये होटल तथा रिसोर्टको भूमिका अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रहँदै आएको छ। यही आवश्यकतालाई दृष्टिगत गर्दै नेपालको विभिन्न स्थानमा गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्ने होटल र रिसोर्टहरूको विकास तथा विस्तार हुँदै आएको छ। होटलहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नेपाल सरकारबाट जारी पर्यटन ऐन, २०३५, होटल, लज, रेष्टुराँ तथा रिजर्ट, बार तथा पथ प्रदर्शक नियमावली, २०३८, पर्यटन उद्योग सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७० ले तोकेको अधिकारलाई प्रयोग गरी यस विभागले वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ ले तोके बमोजिम होटल र रिजोर्टको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन परीक्षणको कार्य गर्ने गरेको छ। होटल र रिसोर्ट सम्बन्धी प्रशासनीक कार्य इजाजत जारी, नवीकरण, अनुगमन गर्नुका साथै, मापदण्ड बमोजिम सञ्चालन नगरेमा इजाजतपत्र खारेजी गर्ने कार्य गर्दछ।

हालका वर्षमा होटल र रिसोर्टमा स्वदेशी तथा विदेशी लगानीमा वृद्धि हुनुका साथै पर्यटकको बसाइ अवधि बढेको देखिन्छ। अन्तराष्ट्रियस्तरका चेन होटलहरूको आगमन, आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको सेवा र सत्कार गर्न क्षेत्रीय तथा स्थानीय स्तरमा समेत होटल निर्माणको गति तीव्र हुनु सकारात्मक सङ्केत हो। आगामी वर्षमा दिगो पर्यटन, नवप्रवर्तनयुक्त सेवा र लगानीमैत्री वातावरण प्रवर्द्धनमा यस क्षेत्रको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहन्छ।

२.४.१ तारे होटल

समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्म विभागमा दर्ता रहेका तारे स्तरका होटल तथा रिसोर्टहरूको संख्यात्मक विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १५ विभागमा दर्ता रहेका तारे स्तरका होटल तथा रिसोर्टहरूको विवरण

क्र. स.	होटलको स्तर	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	नयाँ		नवीकरण	
					२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
१	एक तारा स्तर होटल	४४	१०२८	१७७९	२	१	०	०
२	दुई तारा स्तर होटल	४९	१८७१	३२४१	३	१	२	
३	तीन तारा स्तर होटल	३७	२२५६	३७८४	२	०	२	३
४	चार तारा स्तर होटल	४०	२८६४	४३१५	५	४	३	२
५	पाँच तारा स्तर होटल	२७	३६२४	५३५१	४	६	०	१
६	पाँच तारा डिलक्स स्तर होटल	३	५५५	६२०	१	१	०	०
७	लक्जरी बुटिक/ हेरिटेज होटल (पाँच तारा स्तर)	३	२४५	४५५	१	०	०	०
८	डिलक्स/ हेरिटेज (चार तारा स्तर)	४	२४४	३४४	१	०	०	०

क्र. स.	होटलको स्तर	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	नयाँ		नवीकरण	
					२०८०/८१	२०८१/८२	२०८०/८१	२०८१/८२
९	नर्मल हेरिटेज बुटिक (तिन तारा स्तर)	१	९२	९९	०	०	०	०
१०	साधारण रिसोर्ट	१२७	२८१२	४७४८	७	४	१	०
११	डिलक्स रिसोर्ट	९	४५२	६६३	१	३	०	०
१२	लक्जरी रिसोर्ट	३	२४६	३९८	०	०	०	०
	जम्मा	३३५	१५५९१	२४७३६	२७	२०	८	६

विगत तीन आ.व.को तारे होटल र रिसोर्टको तुलनात्मक विवरण (आ.व.२०७७/७८ देखि २०८१/८२ सम्म)

विगतका तीन वर्षमा तारे होटल र रिसोर्टको संख्यामा थप हुँदै गएकोमा गत आ.व. मा सबैभन्दा बढी ६ वटा पाँच तारे होटलको संख्या बृद्धि भएको देखिन्छ। यसले गुणस्तरीय पर्यटकको संख्यामा बृद्धि भई विदेशी मुद्रासमेत आर्जन भई विदेशी मुद्रा सञ्चितिमा समेत योगदान पुग्दछ। यस विभागबाट इजाजत जारी भएका तारेस्तरका होटल तथा रिसोर्टको विगत तीन वर्षको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १६ विगत तीन आ.व.को तारे होटल तथा रिसोर्टको तुलनात्मक विवरण

क्र. सं.	तारे स्तरको होटल तथा रिसोर्ट	आ.व. २०८१/८२				आ.व. २०८०/८१				आ.व. २०७९/८०				आ.व. २०७८/७९				आ.व. २०७७/७८			
		संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	कामदार संख्या	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	कामदार संख्या	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	कामदार संख्या	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	कामदार संख्या	संख्या	कोठा संख्या	शय्या संख्या	कामदार संख्या
१	पाँच तारा स्तर	६	६४२	८२३	६४३	४	३९९	६९२	३०९	१	८९	१००	१०५	२	२३५	४०६	३३६	०	०	०	०
२	चार तारा स्तर	४	२४९	३७४	११८	५	३०१	४४४	२४७	४	२५१	३८१	१२६	१२	७३१	१०४१	७०२	३	२२१	४१९	१३५
३	तिन तारा स्तर	०	०	०	०	२	९६	१८२	९७	१	४८	९६	६५	३	१६३	२४१	१६६	१	४६	७५	६५
४	दुई तारा स्तर	१	४२	४८	५५	२	८९	१३३	८५	४	१६३	२०६	६०	४	१३६	२३८	१०४	२	८३	१४२	६९
५	एक तारा स्तर	१	३५	५१	०	२	४३	४८	१५	४	७८	१०७	८७	०	०	०	०	०	०	०	०
६	लक्जरी रिसोर्ट	०	०	०	०	०	०	०	०	१	४६	७६	८२	०	०	०	०	२	२००	३२२	३९५
७	डिलक्स रिसोर्ट	३	१८३	२७५	८०	२	८८	१२९	८४	१	३०	४८	५१	२	८१	१२१	८५	१	७०	९०	१२०
८	साधारण रिसोर्ट	४	९९	८०	१३	६	२२९	३८१	१९९	४	११४	१७४	५४	५	१२९	२०८	८७	४	९७	१५२	१२७
९	पाँच तारा डिलक्स स्तर	१	१७२	०	०	१	२८२	४३५	५५०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०१	१८५	११०
१०	डिलक्स/ हेरिटेज (चार तारा स्तर)	०	०	०	०	१	३९	५३	०	१	६३	९६	६१	२	१४२	१९५	९३	०	०	०	०
११	लक्जरी हेरिटेज बुटिक (पाँच तारा स्तर)	०	०	०	०	१	४८	९६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	१९७	३५९	४०५
१२	नर्मल हेरिटेज बुटिक (तिन तारा स्तर)	०	०	०	०	०	०	०	०	१	९२	९९	५०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		२०	१४२२	१६५१	९०९	२६	१६१४	२५९३	१५८६	२२	९७४	१३८३	७४१	३०	१६१७	२४५०	१५७३	१६	१०१५	१७४४	१४२६

विभागबाट इजाजत प्राप्त तारे होटल र रिसोर्टको प्रदेशगत विवरण

वार्षिक रूपमा नेपालमा तारे होटल र रिसोर्टहरू संख्या थप हुँदै जानु सकारात्मक देखिन्छ। साथै, हालसम्म जम्मा ३४७ तारे होटल र रिसोर्टहरू संख्या रहेकोमा बागमती प्रदेशमा मात्र २३९, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा क्रमशः १ र ४ वटा तारे होटल र रिसोर्टहरू रहेको तथ्यबाट पर्यटन क्षेत्रको हालको विकास असमानुपातिक देखिन्छ। प्रदेशगत तारेस्तरका होटल र रिसोर्टको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. : १७ विभागबाट इजाजत प्राप्त तारे होटल र रिसोर्टको प्रदेशगत विवरण

होटल वर्गिकरण	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	जम्मा
एक तारे	२	२	३१	३	३	०	३	४४
दुई तारे	१	४	३३	८	३	०	०	४९
तीन तारे	२	२	२८	२	३	०	०	३७
चार तारे	२	३	१०	७	१६	१	१	४०
पाँच तारे	१	१	१९	२	४	०	०	२७
पाँच तारा डिलक्स	१		२	०	०	०	०	३
लक्जरी बुटिक/ हेरिटेज होटल (पाँच तारास्तर)	०	०	३	०	०	०	०	३
डिलक्स बुटिक/हेरिटेज होटल (चार तारास्तर)	०	०	४	०	०	०	०	४
साधारण रिसोर्ट	४	०	१००	१९	४	०	०	१२७
डिलक्स रिसोर्ट	०	०	५	३	१	०	०	९
लक्जरी रिसोर्ट	०	०	३	०	०	०	०	३
नर्मल हेरिटेज बुटिक (तीन तारा स्तर)	०	०	१	०	०	०	०	१
जम्मा	१३	१२	२३९	४४	३४	१	४	३४७

२.४.२ क्यासिनो

तत्कालीन उद्योग तथा वाणिज्य मन्त्रालयको मिति २०२३/०६/०४ को निर्णय अनुसार बिक्रम संवत् २०२३ सालमा होटल सोल्टीले नेपालमा क्यासिनो व्यवसाय प्रारम्भ गरेकोमा तत्कालीन राजाको पहलमा हङ्कङबाट रिचर्ड डोयल टटल (अमेरिकी नागरिक) लाई नेपाल बोलाएर क्यासिनो नेपाल नामले २०५० सालसम्म क्यासिनो सञ्चालन गरेको देखिन्छ। बि.सं. २०५० साल देखि संचालकको इजाजत समेत लिई सोल्टी होटल लि. मा नेपाल रिक्त्रियसन सेन्टरले क्यासिनो सञ्चालनमा ल्याएको देखिन्छ। क्यासिनो सञ्चालनको ४९ वर्षको इतिहाससम्म प्रशासकीय निर्णयको आधारमा क्यासिनो सञ्चालन भएकोमा मिति २०७० श्रावण ७ गते क्यासिनो नियमावली, २०७० जारी भई क्यासिनो सञ्चालन गर्ने कानूनी आधार तय भएको हो। हाल

पर्यटन ऐन, २०३५ र क्यासिनो नियमावली, २०८२ ले क्यासिनो सञ्चालन इजाजतपत्र, नवीकरणपत्र, अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण, कारवाही तथा खारेजीसम्बन्धी प्रावधान रहेका छन्।

सुरुमा १० स्थान हुँदै आ.व. ०७२/७३ सम्म मिनी क्यासिनोले एउटा इजाजतबाट ४ स्थानमा सञ्चालन गर्न पाउने व्यवस्था भएकोमा आ.व. ०७३/७४ देखि १ स्थानमा मात्र सञ्चालन गर्न पाउने प्रावधान आर्थिक ऐनले गरेको थियो। क्यासिनो नियमावली, २०७० अगावै सञ्चालनमा रहेका र नियमावलीले दिएको समयावधि भित्र इजाजत नलिई सम्मानित सर्वोच्च अदालतको आदेशबाट सञ्चालनमा रहेका क्यासिनोहरू मध्ये मिनी क्यासिनो सञ्चालक ३ वटा कम्पनीहरूले ४/४ स्थानमा सञ्चालन गरिरहेको पर्यटन ऐन, २०३५ को परिच्छेद-५ख. को क्यासिनो सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्थाले संवत् २०८५ साल चैत्र मसान्तभित्र अलग अलग कम्पनी स्थापना गरी ऐ. ऐन र क्यासिनो नियमावली, २०८२ बमोजिम इजाजत पत्र लिनु पर्ने स्पष्ट गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि जम्मा २४ वटा क्यासिनो कम्पनीको इजाजत पत्र नवीकरण भएको छ। जुन देहाय बमोजिम रहेका छन्।

तालिका नं. : १८ हाल सञ्चालनमा रहेका क्यासिनोको विवरण

सि.नं.	क्यासिनोको नाम	क्यासिनो इजाजत नं. र इजाजत मिति	क्यासिनो सञ्चालनमा रहेको होटल
१	श्री बेल्लिज नेपाल प्रा.लि., लैनचौर, काठमाडौं	इ.नं. ७-०७५/७६ मिति २०७५/०३/१३	श्री होटल दि मल्ल प्रा.लि., परिसर लैनचौर, काठमाडौं
२	श्री डेल्टाइन नेपाल प्रा.लि., नक्साल काठमाडौं	इ.नं. १०-०७६/७७, मिति २०७६/०९/२२	एभरेष्ट हस्पिटालिटी एण्ड होटल प्रा.लि., (म्यारियट होटल परिसर)
३	श्री माजोङ्ग इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., काठमाडौं	इ.नं. ०२-०७२/७३, मिति २०७१/१०/२१	सोल्टी होटल परिसर ताहाचल, काठमाडौं
४	श्री वाल्डो डाइनेष्टि इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., ठमेल	इ.नं. २३-०७८/७९, मिति २०७८/१०/२५	छाँयादेवी कम्प्लेक्स प्रा.लि. परिसर (होटल अलफट परिसर), ठमेल
५	श्री इम्पेरियल इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., नेपालगञ्ज	इ.नं. ०८-०७६/७७, मिति २०७६/०६/१२	स्ट्रिम पिक प्रा.लि., नेपालगञ्ज
६	श्री भेगास रिक्रियसन प्रा.लि., झापा	इ.नं. १७-०७८/७९, मिति २०७८/०७/०३	होटल मेचीक्राउन परिसर, झापा
७	श्री रोयल टाइगर रिक्रियसन प्रा.लि., रूपन्देही	इ.नं. ३२-०८१/८२, मिति २०८१/०४/११	होटल टाइगर वान परिसर, रूपन्देही
८	श्री प्राइड इन्टरटेन्मेन्ट एण्ड रिक्रियसन प्रा.लि., बौद्ध, काठमाडौं	इ.नं. ०३-०७२/७३, मिति २०७२/०६/१७	तारागाउँ रिजेन्सी होटल परिसर, बौद्ध, काठमाडौं
९	श्री किङ्गस्वरी इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., विर्तामोड, झापा	इ.नं. २७-०७९/८०, मिति २०७९/७/२८	होटल द किङ्गस्वरी होटल परिसर, विर्तामोड, झापा
१०	श्री सिद्धार्थ गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., सिद्धार्थनगर, रूपन्देही	इ.नं. २०-०७८/७९, मिति २०७८/०८/२३	नान्स होटल परिसर, भैरहवा, रूपन्देही
११	श्री ज्याकपोट ग्यामिङ्ग सेन्टर, नेपालगञ्ज, बाँके	इ.नं. ०९-०७६/७७, मिति २०७६/०८/१८	भ्यू होटल सिद्धार्थ परिसर, नेपालगञ्ज, बाँके
१२	श्री निर्वाणा लक्जरी इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि.,	इ.नं. १६-०७८/७९,	होटल निर्वाणा परिसर, भैरहवा, रूपन्देही

सि.नं.	क्यासिनोको नाम	क्यासिनो इजाजत नं. र इजाजत मिति	क्यासिनो सञ्चालनमा रहेको होटल
	भैरहवा	मिति २०७८/०६/२०	
१३	श्री ओम त्रयम्बकम् इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि. नेपागञ्ज	इ.नं.२१-०७८/७९, मिति २०७८/०९/१६	होटल एण्ड कौशिकी बैङ्केट प्रा.लि. परिसर, नेपागञ्ज
१४	श्री ताज इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., लेकसाइड, कास्की	इ.नं.३०-०८०/८१, मिति २०८०/०५/२७	होटल माउण्ट कैलाश रिसोर्ट परिसर, लेकसाइड, कास्की
१५	श्री ग्रीन ज्याकपट इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., कपिलवस्तु	इ.नं.३३-०८१/८२, मिति २०८१/०४/११	लुम्बिनी ग्रीन होटल्स परिसर, शिवराज न.पा.०२ चन्द्रौटा, कपिलवस्तु
१६	श्री अपूर्व गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., भैरहवा, रूपन्देही	इ.नं.२६-२०७९/८०, मिति २०७९/५/६	मौर्य होटल परिसर, सिद्धार्थनगर न.पा.- १३, भैरहवा, रूपन्देही
१७	श्री दियालो गेमिङ्ग प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा	इ.नं.२८-०७९/८०, मिति २०७९/८/१	होटल दियालो परिसर, विरगञ्ज, पर्सा
१८	श्री ईलिंगेन्ट इन्टरटेन्मेन्ट सेन्टर प्रा.लि., भैरहवा, रूपन्देही	इ.नं.३१-०८०/८१, मिति २०८०/१२/९	एसियन होटल परिसर, भैरहवा, रूपन्देही
१९	श्री डायमण्ड रिक्रिएसन प्रा.लि., सिद्धार्थ नगरपालिका-५, रूपन्देही	इ.नं.,३४-०८१/८२ मिति २०८१/१०/२१	भैरहवा गार्डेन रिसोर्ट, भैरहवा, रूपन्देही
२०	श्री च्याम्पियन जोन प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ	इ.नं.२५-०७९/८०, मिति २०७९/४/१	विग होटल परिसर, विराटनगर, मोरङ
२१	श्री सेपियर इन्टरटेन्मेन्ट टेक्नोलोजी प्रा.लि., नेपालगञ्ज	इ.नं.२२-०७८/७९, मिति २०७८/९/२५	होटल सिटी प्यालेस प्रा.लि.परिसर नेपालगञ्ज, बाँके
२२	श्री गोल्डेन फिङ्गर गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा	इ.नं.२४-०७८/७९, मिति २०७८/१०/२८	हिमाल वाटर पार्क एण्ड भिलेज होटल प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा
२३	श्री वेलिज इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., नेपालगञ्ज, बाँके	इ.नं.१८-०७८/७९, मिति २०७८/७/१०	स्नेह होटल प्रा.लि. परिसर, नेपालगञ्ज, बाँके
२४	श्री गोल्डेन कोइन क्यासिनो प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ	इ.नं.२९-०७९/८०, मिति २०७९/७/२९	होटल रत्ना परिसर, विराटनगर, मोरङ

होटल तथा क्यासिनो व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस आ.व.मा मा सम्पादित प्रमुख कार्य/उपलब्धिहरू:

१. नेपाल FATF को ग्रे-लिष्टबाट बाहिर आउनका लागि तयार गरेको Action Plan अनुरूप यस विभागबाट आ.व. २०८१/८२ मा सम्पादन भएका कार्यहरूको प्रगति विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन्।
 - क. जोखिमको आधारमा क्यासिनोको स्थलगत निरीक्षण र गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण दिग्दर्शन, २०८२ जारी भई लागू गरिएको।
 - ख. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरीवेक्षणको क्षमता अभिवृद्धि कार्ययोजना, २०८२ जारी भई लागू गरिएको।
 - ग. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धमा क्यासिनो व्यवसायी (सूचक संस्था) लाई जारी गरेको निर्देशन, २०८२ जारी गरेको।
 - घ. क्यासिनो नियमावली, २०८२ बमोजिम क्यासिनो अनुगमन गरी आ.व. २०८२/८३ को क्यासिनोहरूको नवीकरणको कार्यसम्पन्न गरिएको।

- ड. क्यासिनो कम्पनीलाई नियमित रूपमा उनीहरूले पालना गर्नुपर्ने नियम, सर्तको परिपालना गराउन छलफल कार्यक्रम गरिएको,
- च. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि २४ वटा क्यासिनो कम्पनीको इजाजतपत्रको नवीकरण कार्य भएको,
- २. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पाँच तारा डिलक्स स्तरको १, पाँच तारास्तरको ७ वटा, चार तारास्तरको ६, डिलक्स स्तरको रिसोर्ट ३ वटालाई इजाजतपत्र/नवीकरणपत्र जारी गरिएको,
- ३. कार्ययोजना अनुसार यस विभागबाट इजाजतपत्र प्रदान गरिएका तारे होटल र रिसोर्टहरूको नियमित अनुगमन गरिएको,

२.५ पर्यटन पूर्वाधार

आ.व. २०८१/८२ मा पर्यटन पूर्वाधार क्षेत्र तर्फ सम्पादन भएका प्रमुख कार्य र प्राप्त उपलब्धि निम्नानुसार रहेका छन्।

- क. ग्रेट हिमालयन ट्रेल (Great Himalyan Trail) पदमार्ग निर्माण क्रमागत योजना अन्तर्गत यस आ.व.मा विश्राम स्थल निर्माण सहित जम्मा २५ कि.मि. निर्माण सम्पन्न भएको छ। यो समेत हालसम्म निर्माण सम्पन्न भएको ग्रेट हिमालयन ट्रेल (Great Himalyan Trail) को लम्बाई ६४० कि.मि. पुगेको छ।
- ख. समीक्षा आ.व.मा १५ कि.मि. समेत गरी हालसम्म कूल ३५४ कि.मि. सांस्कृतिक पदमार्ग (Cultural Trail) निर्माण सम्पन्न भएको छ।
- ग. धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक पर्यटकीय पूर्वाधार विशेष कार्यक्रम तर्फ करिब ७५ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ।
- घ. टाकुरा पर्यटकीय गन्तव्य आयोजना अन्तर्गत सातवटै प्रदेशमा स्थान छनौट भई DPR समेत तयार भएको छ।
- ड. बुद्ध, शिव, रामायण, किराँत परिपथको मार्ग निर्धारण सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।
- च. सम्भावित जोखिमयुक्त क्षेत्रमा पर्यटकीय उद्धार केन्द्र स्थापना गर्ने योजना अन्तर्गत मुक्तिनाथ क्षेत्रमा पर्यटक उद्धार केन्द्र निर्माण सम्पन्न गरी स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरिएको छ।
- छ. यस आ.व.मा विनियोजित पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरूमा ८९.४६ प्रतिशत भौतिक प्रगति हासिल भएको छ।
- ज. विभागबाट कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका ७० करोड ४८ लाख बराबरका ९० वटा योजना स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भई कार्यान्वयन भएका छन्। यसबाट योजना कार्यान्वयनमा स्थानीय तहको सहभागिता र स्वामित्व अभिवृद्धि भई संघीयता सबलीकरणमा टेवा पुगेको छ।

२.६ साहसिक पर्यटन

नेपालसँग साहसिक पर्यटनमा रुची राख्ने विश्वभरका पारखीहरू पर्यटकलाई पुलकित बनाउन सक्ने अद्वितीय सम्भावना र सामर्थ्य रहेको छ। अन्य मुलुकमा ठूलो खर्च गरी निर्माण गर्नुपर्ने साहसिक पर्यटनका पूर्वाधारहरू नेपालमा प्रकृतिप्रदत्त वरदानको रूपमा निःशुल्क प्राप्त छन्। नेपालमा रहेका विश्वकै अग्ला हिमाल, सुन्दर पहाड, खोंच, नदीहरू, तालतलैया, भीर पाखा, जंगल लगायतले साहसिक पर्यटनको पूर्वाधार आफै खडा गरेका छन्। सानो रकम खर्च गरेर विश्वकै उत्कृष्ट रोमाञ्चक गतिविधि सञ्चालन गर्न सकिने सम्भावनाको न्यून उपयोग भई पर्याप्त लाभ लिन नसकिएको अवस्था हाम्रो सामु विद्यमान छ।

पर्यटन ऐन, २०३५ को दफा ४५क. मा अन्य पर्यटन व्यवसाय सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ। जलयात्रा (न्याफिटड), ग्लाइडिङ, जङ्गल सफारी, क्याम्पिङ, हाइकिङ, बर्डवाचिङ, स्काइड तथा अन्य पर्यटन व्यवसायहरूको दर्ता, इजाजत, नवीकरण, निलम्बन तथा खारेजी सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था पर्यटन ऐनले गरेता पनि हालसम्म साहसिक पर्यटन सम्बन्धी नियमावली बन्न सकेको छैन। फलस्वरूप, स्पष्ट नीतिगत एवम् कानूनी मार्गदर्शनको अभावमा साहसिक पर्यटन गतिविधिले अपेक्षित नतिजा दिन सकेको छैन। पर्यटन उद्योग सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७० ले स्किइङ, हिमतालमा डाइभिङ, बज्जी जम्पीङ, क्यानोनिङ, स्काई डाइभिङ, जिप फ्लाइङ, प्याराग्लाईडिङ, बेलुनिङ, एम्पूज्मेन्ट पार्क, फन पार्क लगायतका अन्य साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक खेल तथा क्रियाकलापहरूलाई साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक पर्यटन व्यवसायको रूपमा परिभाषित गरी दर्ता र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। अल्ट्रालाइट र प्याराग्लाइडिङ आकासीय उडानसँग सम्बन्धित भएको हुँदा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले सञ्चालनको अनुमति दिने गरेको छ।

हालसम्म विभागमा दर्ता भएका साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक पर्यटन व्यवसायको संख्या ५६ पुगेको छ। यस आ.व.मा ५ व्यवसायले इजाजत प्राप्त गरेका छन्। हालसम्म विभागबाट इजाजतप्राप्त साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक पर्यटन व्यावसायको विस्तृत विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. : १९ विभागमा दर्ता रहेका साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक पर्यटन व्यवसायको विवरण

सि.नं.	फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	साहसिक खेलको प्रकार
१.	श्री हाइग्राउण्ड एडभेन्चर प्रा. लि.	पोखरा, कास्की	बन्जी
२.	श्री तेन्जिङ्ग हिलारी एभरेष्ट म्याराथन	सानेपा २, ललितपुर	म्याराथन
३.	श्री अल्टीटयू इनोभेसन प्रा. लि.	चोभार, काठमाडौं	मनोरञ्जन पार्क
४.	श्री हिमालयन क्लाइम्बिङ्ग एण्ड माउन्टेनेरिङ्ग स्कूल प्रा. लि.	काठमाडौं	रक क्लाइम्बिङ्ग
५.	श्री अन्नपूर्ण टेक्स एण्ड एक्सपिडिसन प्रा. लि.	काठमाडौं	एभरेष्ट ट्रेलरेस, म्याराथन
६.	श्री वतासे ट्रेल्स प्रा. लि.	काठमाडौं	अल्ट्राट्रेल
७.	श्री डिमल्यान्ड ल्वाङ्ग क्यानोनिङ्ग एण्ड मल्ट्री इन्भेष्टमेन्ट प्रा. लि.	कास्की	क्यानोनिङ्ग

सि.नं.	फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	साहसिक खेलको प्रकार
८.	श्री हिडन ट्रेल्स एडभेन्चर प्रा. लि.	काठमाडौं	ट्रेलरेल
९.	श्री दरवार एडभेन्चर जीप लाइन प्रा. लि.	नुवाकोट	जीपफ्लाइङ
१०.	श्री ड्रिम्स डेस्टीनेसन ट्रेक्स एण्ड एक्सपिडिसन प्रा. लि.	काठमाडौं-६	ट्रेलरेस
११.	श्री शेर्पा फोटिन पिक एक्सपिडिसन प्रा. लि.	बुढानिलकण्ठ -१०, काठमाडौं	म्याराथन
१२.	श्रीकाइट एक्सपिडिसन दरवार प्रा. लि.	काठमाडौं	म्याराथन
१३.	श्री World wide adventures pvt.ltd	काठमाडौं-२२	जीप फ्लाइङ
१४.	श्री नेपाल याक प्रा. लि.	काठमाडौं-३	म्याराथन
१५.	श्री कोशी एडभेन्चर्स प्रा. लि.	सुनसरी-२०, ईटहरी	स्पीडबोट
१६.	श्री रंगमहल रिकरल्याण्ड प्रा. लि.	उदयपुर	स्पीडबोट, कोशी र नारायणी
१७.	श्री बराहक्षेत्र मरिन एण्ड रिसोर्ट प्रा. लि.	बराहक्षेत्र -४, सुनसरी	स्पीड बोट
१८.	श्री होटल गढी भ्यू एण्ड रिसोर्ट प्रा. लि.	मकवानपुर	जीप फ्लाइङ
१९.	श्री द लाष्ट रिसोर्ट एडभेन्चर्स प्रा. लि.	काठमाडौं	बन्जी
२०.	श्री The cliff pvt.ltd	पर्वत -५, कुष्मा	बन्जी, स्वीङ लगायतका साहसिक खेल
२१.	श्री आयुष्मा मोटरबोट प्रा. लि.	चितवन	मोटरबोट
२२.	श्री योयो जीपलाइन प्रा. लि.	भक्तपुर, घ्याम्पेडाँडा	जिपलाइन
२३.	श्री योयो जीप लाइन प्रा. लि.	भक्तपुर, घ्याम्पेडाँडा	स्काइ साइकलिङ
२४.	श्री बेट एण्ड डाइनो एमुज्मेन्ट एण्ड वाटरपार्क प्रा. लि.	सुनसरी	वाटरपार्क, जीपलाइन
२५.	श्री बन्जी नेपाल एडभेन्चर्स प्रा. लि.	कास्की, पोखरा	बन्जी
२६.	श्री बोटबोरा प्रा. लि.	काठमाडौं	मोटरबोट, जेटस्की
२७.	श्री इक्वेटर एक्सपिडिसन नेपाल प्रा. लि.	काठमाडौं, टोखा	मोटरबोट, जेटस्की
२८.	श्री नेपाल सिप एण्ड बोट बिल्डिङ प्रा. लि.	नवलपरासी	मोटरबोट, जेटस्की
२९.	श्री एच एस मोटरबोट प्रा. लि.	चितवन	मोटरबोट, जेटस्की
३०.	श्री अल्टिमेट वाटर एडभेन्चर्स प्रा. लि.	चितवन	मोटरबोट, जेटस्की
३१.	श्री दि किल्फ प्रा. लि.	पर्वत -५, कुष्मा	स्काइ, साइकलिङ
३२.	श्री एम टि एस मोटरबोट प्रा. लि.	चितवन	मोटरबोट, जेटस्की
३३.	श्री श्रीनिता जलयात्रा प्रा. लि.	चितवन	मोटरबोट, जेटस्की
३४.	श्री हाइग्राउण्ड एडभेन्चर्स नेपाल प्रा. लि.	काठमाडौं	जीपलाइन
३५.	श्री योयो जिपलाइन प्रा. लि.	सूर्यविनायक-७, भक्तपुर	जीपलाइन
३६.	श्री नौबिसे ट्र्याम्प अर्गानिक रिसोर्ट एण्ड जीपलाइन प्रा.लि.	थाक्ले गाउँपालिका-७ धादिङ	जीपलाइन

सि.नं.	फर्म/कम्पनीको नाम	ठेगाना	साहसिक खेलको प्रकार
३७.	श्री नारायणी मोटरबोट प्रा. लि.	भरतपुर मनपा-१, चितवन	मोटरबोट
३८.	श्री रिभरसाईड स्पा एण्ड रिट्रिट प्रा. लि.	वेनीघाट-८, धादिङ्ग	जिपलाइन तथा स्काई साइकलिङ्ग
३९.	रिभर क्वीन एक्सपेडिसन प्रा.लि.	भरतपुर न.पा. १४ चितवन	मोटरबोट तथा जेट स्की
४०.	अन्नपूर्ण ट्रेक्स एक्सपेडिसन प्रा.लि.	का.म.न.पा-४ काठमाडौं।	साहासिक पर्यटकीय गतिविधि म्याराथन
४१.	कुलेखानी एडभेन्चर्स प्रा.लि.	इन्द्रसरोवर गा.पा.-१, मकवानपुर	जिप लाइन
४२.	ज्ञानेश्वर मोटरबोट कम्पनी प्रा.लि.	भरतपुर म.न.पा.-१६, चितवन	मोटरबोट
४३.	राइनो वाटर इन्टरटेइमेन्ट प्रा.लि.	खाँडादेवी-५, रामेछाप	क्रुज
४४.	दि लास्ट रिसोर्ट एडभेन्चर्स प्रा.लि.	सिद्धार्थनगर न.पा.-९, रूपन्देही	क्यानोनिङ
४५.	वोन्डर्स नेपाल प्रा.लि.	भोजपुर	स्काइवाक
४६.	जे.वि. एडभेन्चर प्रा.लि.	किर्तिपुर न.पा.-६, चोभार	जिपलाइन
४७.	पाल्पा दर्शन प्रा.लि. तानसेन न.पा. ५	तानसेन न.पा. ५	जिपलाइन
४८.	चन्द्रागिरी हिल्स लि.	चन्द्रागिरी न.पा.-४ काठमाडौं	स्वीड वाल क्लाइम्बविङ जिपलाइन , स्काइसाइकिलिङ फ्रि फल जम्पिङ
४९.	एस. आइ. ९९ झुला स्काइ चैयु क्याफे उद्योग	मुसीकोट न.पा. १, सल्ले	झुला
५०.	नगरकोट जिपलाइन प्रा.लि.	भक्तपुर	जिपलाइन
५१.	कुलेखानी एडभेन्चर प्रा.लि.	इन्द्रसरोवर गा.पा.-१, मकवानपुर	मोटरबोट जेट स्की प्यारा सेलिङ फ्लाईबोर्ड
५२.	स्काइवर्ड एडभेन्चर स्पोर्ट्स प्रा.लि.	पोखरा म.न.पा.-६, कास्की	मोटरबोट
५३.	कन्याम क्लाउड प्रा.लि.	सुर्योदय न.पा.-७, इलाम	स्काइ वाक
५४.	श्री वोण्डर्स अम्युजमेन्ट पार्क्स एण्ड अट्रक्सन्स प्रा.ली.	बुढीगंगा गाउँपालिका, वडा नं १ मोरङ	स्काइ वाक
५५.	श्री वन जङ्गल एडभेन्चर प्रा.ली.	ताराकेश्वर ३ काठमाडौं	फनपार्क
५६.	श्री वर्ड एडभेन्चर्स प्रा.लि.	कैलाली	मोटरबोट

२.७ वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७ ले व्यवस्था गरे बमोजिम पर्यटनसम्बद्ध उद्योग दर्ता वा व्यवसाय सञ्चालन इजाजतपत्र प्राप्त गर्ने सन्दर्भमा आयोजना प्रस्तावकबाट पेश भएका निवेदनमध्ये विभागबाट सम्पादन भएका वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी कार्यहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. : २० आ. व. २०८१/८२ मा विभागबाट सम्पादित वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी विवरण

वातावरणीय अध्ययनको प्रकार		होटल तर्फ	साहसिक पर्यटन तर्फ	जम्मा
BES	प्रतिवेदन	१	०	१
	कार्यसूची	२	१	३
IEE	प्रतिवेदन	१२	६	१८
	कार्यसूची	१४	७	२१
EIA	प्रतिवेदन	४	१	५
	कार्यसूची	५	०	५
जम्मा		३८	१५	५३

समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्म होटल निर्माण र साहसिक खेलतर्फ १ वटा आयोजनाको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन तथा १८ वटा आयोजनाको प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको छ। २४ वटा आयोजनाको ToR (कार्यसूची) स्वीकृत गरिएको छ भने ५ वटा आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको कार्यसूची र ५ वटा अन्तिम प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय मार्फत वन तथा वातावरण मन्त्रालय पठाइएको छ।

२.८ पर्यटक प्रहरी

पर्यटको सेवा, सुरक्षा र सहजीकरणका लागि पर्यटन विभाग अन्तर्गत रहने गरी २०३५ साल माघ १२ गते पर्यटक प्रहरीको स्थापना भएको हो। काठमाडौँ उपत्यकाका ३ जिल्लाका १० स्थान र नेपालको सातै प्रदेश सहित हाल कूल १४ जिल्लाको २१ स्थानमा पर्यटक प्रहरीको उपस्थिति रहेको छ। प्रहरी नायब उपरिक्षकको नेतृत्वमा उपत्यका भित्र १११ तथा उपत्यका बाहिर १२८ गरी कूल २३९ जनाको दरबन्दी रहेको छ।

पर्यटन ऐन, २०३५ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विभाग मातहत रहने गरी प्रहरी प्रधान कार्यालयबाट पर्यटक प्रहरी खटाई विभागमा विनियोजित बजेटबाटै तलब भत्ता र कार्यसञ्चालन खर्च हुने गरेको छ। पर्यटक प्रहरी कार्यालयको छुट्टै बजेटको व्यवस्था नरहेको अवस्था विद्यमान छ।

पर्यटक प्रहरीको उपस्थिति देहाय बमोजिमका स्थानमा रहेको छ।

तालिका नं. : २१ पर्यटक प्रहरीको प्रदेशगत एवम् जिल्लागत उपस्थिति विवरण

सि.नं.	प्रदेश	जिल्ला	स्थान
१	काठमाडौं उपत्यका	काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुर	भृकुटीमण्डप, ठमेल, वसन्तपुर, स्वयम्भू, पशुपति, बौद्ध, एयरपोर्ट, पाटन (ललितपुर), भक्तपुर, नगरकोट
२	कोशी प्रदेश	झापा, सोलुखुम्बु	काकरभिट्टा, नाम्चेबजार, लुक्ला
३	मधेश प्रदेश	पर्सा, धनुषा	वीरगञ्ज, रामजानकी मन्दिर
४	बागमती प्रदेश	रसुवा, चितवन	स्याफ्रुबेशी, सौराह र पटिहानी
५	गण्डकी प्रदेश	कास्की, मनाङ, मुस्ताङ, म्याग्दी, तनहुँ	पोखरा, धम्पुस, घान्द्रुक, विरेठाँटी, चाँमे, धारापानी, जोमसोम, घोरेपानी, बन्दिपुर
६	लुम्बिनी प्रदेश	रूपन्देही	बेलहीया, लुम्बिनी
७	कर्णाली प्रदेश	मुगु	रारा
८	सुदूरपश्चिम प्रदेश	डोटी	खप्तड (सिलगडी)
जम्मा		१७	३१

पर्यटक प्रहरीको वार्षिक कार्यसम्पादन विवरण

पर्यटक प्रहरीमा आ.व. २०८१/८२ मा प्राप्त उजुरी तथा भएको कारवाहीलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. : २२ आ.व. २०८१/८२ मा पर्यटक प्रहरीमा प्राप्त उजुरी उपर भएको कारवाही सम्बन्धी विवरण

FISCAL YEAR 2081 -082 (DATA ON THE TYPES OF CASE)													
INCIDENT	Shrawan	Bhadra	Ashoj	Kartik	Mangsir	Poush	Magh	Falgun	Chaitra	Baisakh	Jestha	Ashad	Total
Lost/Missing doc and Items	18	24	28	36	29	26	20	16	57	63	44	25	386
Stolen/theft		5	3	1	2		1	1	4	1	1	2	21
Fraud/Cheating	2				2						2		6
Pickpocket	1				1								2
Damage				1				1					2
Attack/ Assault											1		1
Snatching		1											1
Threat												1	1
Missing Person	1					3				1			5
Misbehaviour			1										1
kidnapping									1				1

Dispute	1	1	1				1	3			1		8
Other											1		1
Total	23	31	33	38	34	29	22	21	62	65	50	28	436

समीक्षा आ.व.मा पर्यटक प्रहरीमा दर्ता भएका कूल ४३६ उजुरीमध्ये ३४२ वटा सम्पन्न गरिएको, ४३ वटा अनुसन्धानको क्रममा रहेको र ५१ वटा आवश्यक कारवाहीको लागि अन्य निकाय/युनिटमा प्रेषित गरिएको छ।

पर्यटक प्रहरीबाट सम्पादित अन्य कार्यहरू

क. भिसा म्याद सकिएका वा अवैध रूपले नेपालमा बस्दै आएका ३१ जना विदेशी नागरिकलाई आवश्यक कारवाहीको लागि अध्यागमन विभागको जिम्मा लगाइएको छ।

ख. १३ देशका १५ नागरिकका ७६ वटा चोरी भएका तथा हराएका मालवस्तुहरू फेला पारी सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिइएको छ।

मानसिक असन्तुलन भई गोक्यो क्षेत्रमा गई आफ्नो जन्मदिनको दिन देहत्याग गर्ने घोषणा गरेका चिनियाँ पर्यटकको सकुशल उद्धार गरी दूतावासको समन्वयमा परिवारको जिम्मा लगाई फिर्ता पठाइएको छ।

परिच्छेद तीन

विद्यमान समस्या, चुनौती र सुधारका क्षेत्रहरू

३.१ कार्यसम्पादनमा देखिएका समस्या र चुनौती

पर्वतारोहण:

सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०८१ वैशाख १४ को परमादेशको आदेशको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने अवस्था छ। यस सम्बन्धमा हिमालको सामर्थ्यताले भ्याउने संख्या र समय निर्धारण गरेर मात्र पर्वतारोहणको अनुमति दिने, हिमालमा रहेका पुराना शव तथा फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने, अनुभवी व्यक्तिहरूको अनुगमन टिम (रेन्जर) गठन गरी परिचालन गर्ने, हिमाल सफाइका लागि तीनै तहका सरकारले छुट्टै पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्ने, जलवायु वित्त र हानी नोक्सानी कोष (Climate Fund and Loss and Damage Fund) मा प्रभावकारी पहुँच स्थापित गर्ने, हिमाल सरसफाईको रणनीतिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने तथा सरसफाई व्यवस्थानमा एजेन्सी, गाइड तथा आरोहीहरूलाई कडा मापदण्ड बनाई जिम्मेवार बनाउने जस्ता चुनौतीपूर्ण जिम्मेवारीलाई आन्तरिकीकरण गरी कार्यान्वयनमा लैजानुपर्ने अपरिहार्यता छ।

पर्वतारोहणीको साथमा हिमालमा जाने पर्वतीय पथप्रदर्शक र उचाइका कामदार जस्ता सहयोगीले हिमाल आरोहण गर्न चाहेमा पर्वतारोहण दलले अवसर दिनुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। यसै व्यवस्था बमोजिम प्रत्येक वर्ष आरोहण दलका सदस्य भन्दा बढी संख्यामा सहयोगी भूमिकामा रहने व्यक्तिहरूले हिमालको सफल आरोहण गरी प्रमाणपत्र लिने गरेको तथ्य विभागको तथ्याङ्कबाट देखिन्छ। यद्यपि, त्यस्ता व्यक्तिहरूले हिमाल आरोहण गर्दा सलामी रकम दाखिला नगर्ने अभ्यास शुरुदेखिनै रहेता पनि त्यसको स्पष्ट कानूनी व्यवस्था भने कहिले कतै देखिदैन। सम्मानित सर्वोच्च अदालतको हिमालको वहन क्षमताको सापेक्षतामा आरोही संख्या र समय निर्धारण गर्ने आदेश, विभागको प्रशासनिक लागत तथा आरोहणको क्रममा हिमालमा देखिने भिड जस्ता विषयलाई समेत दृष्टिगत गरी आरोही र सहयोगीबीचको उच्चतम अनुपात निर्धारण गर्नु तथा सहयोगीको सलामी दस्तुरको सम्बन्धमा कानूनी स्पष्टता कायम गर्न जरुरी देखिन्छ। यसका साथै, पर्वतारोहणको क्षेत्रमा रहेका अन्य समस्या एवम् चुनौतीका विषय निम्नानुसार रहेका छन्।

- क. हिमाल आरोहणमा बेसक्याम्प र विशेष गरी सो भन्दा माथिको गतिविधिलाई नियमन गर्न सक्ने स्रोत, साधन, जनशक्ति र सामर्थ्य विभागसँग उपलब्ध नरहेको,
- ख. सगरमाथा आरोहणका क्रममा जोखिमपूर्ण रहेको खुम्बु आइसफलको बाटोको विश्वसनीय विकल्पको खोजी र कार्यान्वयन कार्यलाई निष्कर्षमा पुर्याउन नसकिएको,

- ग. आधारशिविर देखि चुचुरोसम्म डोरी टाँग्ने (रोप फिक्सिङ) कार्यलाई कानूनी प्रबन्ध सहित दिगो व्यवस्थापन गर्न नसकिएको,
- घ. उच्च क्याम्पहरूमा रहेका फोहोरमैला र मृत शरीर व्यवस्थापन कार्य जटिल एवम् चुनौतिपूर्ण रहेको,
- ङ. पर्वतारोहणको बेला सम्पर्क अधिकृत खटाउने कार्य र उनीहरूलाई जिम्मेवार एवम् जवाफदेही बनाउने विषय पेचिलो रहेको,
- च. पर्वतारोहणको वैश्विक परिवेशमा भएका नवीनतम प्रयोग एवम् नवप्रवर्तन, नेपाली पर्वतारोहणको मौलिक मूल्य मान्यता, आर्थिक सामाजिक यथार्थता, पर्वतारोहणमा आश्रित जनशक्तिको जीविका तथा यसको अर्थतन्त्रमा योगदानबीच सार्थक सन्तुलन कायम गर्न नसकिएको,
- छ. चोयु हिमाल (8188m.) आरोहणको नेपाल तर्फको रुट अध्ययन गरी खुला गर्न नसक्दा सोको लाभ नेपाल र नेपालीले लिन सक्ने अवस्थाको सिर्जना गर्न नसकिएको,
- ज. हिमाल आरोहणमा हुने आकस्मिक घटना पश्चात् खोज उद्धार र समग्रमा पर्वतारोहणलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउन दीर्घकालीन दृष्टिकोण निर्माण गरी कार्यान्वयनमा लैजान नसकिएको,
- झ. नेपाली आरोही तथा सहयोगी शेर्पाहरूलाई नेपालमै टिकाई राख्नु तथा यस क्षेत्रमा नयाँ जनशक्ति उत्पादन गरी उनीहरूको दक्षताको दिगो उपयोग सुनिश्चित गर्नु चुनौतीपूर्ण रहेको,
- ञ. आरोहीहरूको सामाजिक सुरक्षालाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गरी उनीहरूको भविष्य सुनिश्चित गर्न नसकिएको,
- ट. आरोहणका लागि खुला गरिएका तर हालसम्म आरोहण नभएका Virgin हिमालहरूको प्रवर्द्धन र प्रचार प्रसार गर्ने कार्य अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्न नसकिएको,
- ठ. पर्वतारोहणको साथमा अन्य साहसिक खेलहरू समाहित गरी एकीकृत पर्यटन प्रवर्द्धनका प्याकेजहरू विकास र विस्तार गर्न नसकिएको,
- ड. नेपालको हिमालका कोअर्डिनेटहरू (अक्षांश र देशान्तर) एकिन गर्न र पर्वतारोहणसम्बन्धी हालसम्मको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्न आवश्यक रहेको,
- ढ. स्थानीय तह, राष्ट्रिय निकुञ्ज, अध्यागमन विभाग लगायतका निकायहरूसँग प्रभावकारी समन्वय कायम हुन नसक्दा आरोहण अनुमतिपत्र लिई सकेका पर्यटकहरूले विभिन्न तह र निकायमा थप शुल्क बुझाउनुपर्ने अवस्थाले पर्यटकमा झञ्झट र असहजता महसुस भएको।

साहसिक पर्यटन:

साहसिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने अधिकांश स्थानहरू प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा वन क्षेत्र, निकुञ्ज तथा सरकारी वा सार्वजनिक जग्गासँग कुनै न कुनै रूपमा जोडिएको अवस्थामा के कुन निकायले कस्तो प्रक्रियाबाट निजी क्षेत्रलाई व्यावसायिक प्रयोजनको लागि लिजमा उपलब्ध गराउन सक्ने भन्ने विषयमा स्पष्टता नहुँदा त्यस्ता प्रकृतिका व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणमा द्विविधा उत्पन्न हुने अवस्था रहेको छ। सरकारी जग्गा दर्ता, उपयोग तथा लिजमा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यनीति, २०७९ बमोजिम नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट मात्र सरकारी जग्गा व्यावसायिक पर्यटन प्रयोजनको लागि लिजमा दिनसक्ने देखिन्छ। ग्रामीणस्तरमा थोरै

लगानीमा समेत सञ्चालन गर्न सकिने साहसिक पर्यटकीय व्यवसाय सञ्चालनको लागि सार्वजनिक जग्गा उपयोग गर्नुपर्दा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को स्वीकृति लिनुपर्ने अवस्थाले व्यवसायीहरूमा जटिलता सिर्जना गरेको छ।

अतः साहसिक पर्यटन उद्यम र पूर्वाधार विकास सम्बन्धी स्पष्ट कानूनी प्रवन्ध गर्नु; जग्गा प्राप्ति र उपयोगमा क्षेत्राधिकारका सम्बन्धमा विद्यमान अस्पष्टताको निरूपण गर्नु; अन्तर तह र निकायबीच प्रभावकारी समन्वय स्थापना; स्वीकृति र नियमनको जिम्मेवारी बाँडफाँट गरी एकल कर प्रशासनको व्यवस्था गर्नु; विश्वस्तरमा प्रचलनमा आएका नवीनतम साहसिक खेलहरूलाई समेटी एकीकृत पर्यटकीय प्याकेजको विकास र प्रवर्द्धन गर्नु जस्ता विषयहरू साहसिक पर्यटनको क्षेत्रमा चुनौतिको रूपमा रहेका छन्।

होटल/रिसोर्ट तथा क्यासिनो:

- क. होटल/रिसोर्टको ठूलो र बढ्दो संख्यालाई विभागमा उपलब्ध न्यून जनशक्तिबाटै दर्ता र नियमन गर्ने विषय चुनौतीपूर्ण रहेको,
- ख. एकद्वार प्रणाली नहुदाँ इजाजत र अनुमतिका लागि धेरै निकाय धाउनुपर्ने बाध्यता कायमै रहेको,
- ग. होटल उद्योगले अन्य उद्योग सरह सुविधा प्राप्त गर्न नसकेको (विद्युत, खानेपानीमा सहूलित लगायत)
- घ. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादमा वित्तीय लगानी हुनसक्ने भनी क्यासिनोलाई निगरानीमा राखिएतापनि सो सम्बन्धी कार्य गर्न दक्ष जनशक्ति नहुँदा नियमित रूपमा प्रभावकारी अनुगमन तथा निरीक्षण हुन नसकेको,
- ङ. तारे होटल/रिसोर्ट अनुगमनको लागि अनुगमन मापदण्ड तथा एकीकृत अनुगमन संयन्त्रको अभाव,
- च. साधारण होटलको नियमन, अनुगमन र व्यवस्थापनको जिम्मेवारी सम्बन्धमा स्पष्ट कानूनी व्यवस्थाको अभाव।

पूर्वाधार क्षेत्र:

- क. विभागको तयारी र प्रस्ताव विनै विनियोजन भई आएका अधिकांश आयोजना/कार्यक्रमको अधिकता रहेको हुँदा तिनलाई कार्यान्वयनमा लैजान असहजता भएको, बहुवर्षीय ठेक्काको रकमान्तर हुन नसक्दा पूँजीगत खर्च न्यून भएको,
- ख. पूर्वाधार निर्माण स्थलमा मौसमी अवरोध रहने, देशभर सञ्चालित आयोजनाको विभागबाटै साइट सुपरभिजन तथा अनुगमन कार्यको व्यवस्थापन खर्चिलो र जटिल हुने गरेको,
- ग. न्यून जनशक्तिबाट देशभर छरिएका टुक्रे योजना कार्यान्वयन गर्नु चुनौतीपूर्ण रहेको,
- घ. पर्यटन पूर्वाधारको दीर्घकालीन गुरुयोजना, मापदण्ड तथा गुणस्तरको मानक निर्धारण हुन नसकेको।

पर्यटक प्रहरी तर्फः

- क. कुनै पनि स्थानमा पर्यटक प्रहरीको आफ्नै भौतिक संरचना (कार्यालय भवन) नभएको, कार्य जिम्मेवारीको अनुपातमा श्रोत, साधन र जनशक्तिको न्यूनता रहेको,
- ख. पर्यटक प्रहरीलाई पर्याप्त स्रोत, साधन, पूर्वाधार र प्रविधिले सुसज्जित गरी अपेक्षित रूपमा कार्यप्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्न नसकिएको,
- ग. पर्यटक प्रहरीको सेवा प्रवाह गर्दा अङ्ग्रेजी बोल्न नसक्ने तर आफ्नो मातृभाषा मात्र बोल्ने विदेशी पर्यटकसँग संवाद एवम् गुनासो सम्बोधन गर्नमा असहजता उत्पन्न हुने गरेको,
- घ. समस्यामा परेका पर्यटकहरूको उद्धार गरी राख्नु पर्ने अवस्थामा राख्ने ठाउँ (Safe House) को अभाव रहेको,
- ङ. नेपालमा आएका तथा फर्किएका विदेशीहरूको जानकारी हुने एकीकृत अभिलेख प्रणाली (Integrated Record System) मा पर्यटक प्रहरीको पहुँच नरहेको कारण भिसा अवधि सकिएर अवैध रूपमा नेपालमा बसेका विदेशीहरूको पहिचान र अद्यावधिक तथ्याङ्क उपलब्ध गर्न कठिनाई रहेको,
- च. मानसिक सन्तुलन गुमाएका, लुटिएका, ठगिएका तथा अलपत्र परेका विदेशीहरूलाई जिम्मा लिने तथा राख्ने सम्बन्धमा कुनै निकायको स्पष्ट जिम्मेवारी नरहेकोले व्यवस्थापनमा कठिनाई उत्पन्न हुने गरेको।

अन्य समस्या/ चुनौतीहरूः

- क. पर्यटकहरूको नेपाल आगमन र प्रस्थानको एकीकृत अभिलेख प्रणालीको प्रबन्ध (Integrated Tourism Satellite Account) को विकास र कार्यान्वयन गर्न नसक्दा विभिन्न निकायबाट आ-आफ्नै ढंगले पर्यटकीय तथ्याङ्क आंशिक, अपर्याप्त र विरोधाभाषपूर्ण हुने गरेको,
- ख. पर्याप्त बजेट र जनशक्तिको अभावमा अभिलेख व्यवस्थापन दूरुह बनेको, बेमौसमी कर्मचारी सरुवाको कारण संस्थागत संस्मरण क्षयीकरण भएको, सुधारका अभियानहरू निष्कर्षमा नपुग्दै बिचमै कमजोर हुने अवस्था रहेको,
- ग. विभागको कार्यक्षेत्र र कार्यरत जनशक्तिको लागि आवश्यक भौतिक संरचना र कार्यस्थलको अभाव।

३.२ आगामी दिनमा विभागले गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्र

पर्वतारोहणः

सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०८१ वैशाख १४ गतेको उत्प्रेषणयुक्त परमादेशमा समावेश भएका विषयवस्तुहरूको कार्यान्वयन गर्न नीतिगत र कानूनी व्यवस्था गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले हिमाल सफाई सम्बन्धी रणनीतिलाई अन्तिम रूप दिनु अघि सम्मानित अदालतको आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी विषय उक्त रणनीतिमा समावेश गर्नु सान्दर्भिक हुन्छ।

हिमालको सामर्थ्यताको सापेक्षतामा संख्या र समय निर्धारण गरेर मात्र पर्वतारोहणको अनुमति दिने, हिमालमा रहेका पुराना शव तथा फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने, अनुभवी व्यक्तिहरूको अनुगमन टिम (रेन्जर) गठन गरी परिचालन गर्ने, हिमाल सफाइका लागि तीनै तहका सरकारले छुट्टै पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्ने, जलवायु वित्त र हानी नोक्सानी कोष (Climate Fund and Loss and Damage Fund) मा प्रभावकारी पहुँच स्थापित गर्ने, हिमाल सरसफाईको रणनीतिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने तथा सरसफाई व्यवस्थानमा एजेन्सी, गाइड तथा आरोहीहरूलाई कडा मापदण्ड बनाई जिम्मेवार बनाउने विषयमा दीर्घकालीन दृष्टिकोण सहितको कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयनमा लैजानु आवश्यक छ। पर्वतारोहणका क्षेत्रमा विभागले गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्र देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- क. सगरमाथा आरोहणको क्रममा हुने दुर्घटना जोखिम तथा उक्त क्षेत्रमा देखिने भिड न्यूनीकरणका लागि जोखिमयुक्त खुम्बु आइससफलको बैकल्पिक बाटोको खोज तथा अध्ययन कार्य भइरहेकोमा यसलाई तीव्रता दिई निष्कर्षमा पुऱ्याउने। वैज्ञानिक एवम् वस्तुनिष्ठ अध्ययनको आधारमा सगरमाथाको बैकल्पिक मार्ग र आधार शिविर पहिचान गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने,
- ख. नेपाल सरकारले आरोहणको लागि खुला गर्दाका वखत प्रकाशित हिमालको नाम, उचाई, अक्षांश, देशान्तर, हिमश्रृङ्खला, लस्कर मार्ग, अवस्थिति एवम् ठेगाना लगायतका विवरणमा देखिएका त्रुटीहरू सच्याई पिक प्रोफाइल तयार गर्न गठित हिमाल सम्बन्धी विज्ञ एवम् सरोकारवाला संस्था तथा निकायहरू सम्मिलित पिक प्रोफाइल समिति तथा प्राविधिक उपसमितिबाट बृहत अध्ययन भई पेश भएको हिमालको फोटो सहितको परिमार्जित पिक प्रोफाइल यथाशीघ्र स्वीकृत गरी हिमालहरूको विवरणमा यथार्थता कायम गर्नुपर्ने,
- ग. हालसम्म मानव पाइला पुग्न नसकेका Virgin हिमालमा Be the First Campaign सञ्चालन गर्ने। नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) बाट आ.व. २०८२/८३ र २०८३/८४ को लागि सलामी पूर्णरूपमा छुट दिने निर्णय भएका कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अवस्थित हिमालको प्रचारप्रसारलाई व्यापकता दिई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने,
- घ. पर्वतारोहीबाट फोहरमैला व्यवस्थापन वापत लिँदै आएको धरौटीलाई पर्वतीय सरसफाई शुल्कमा रूपान्तरण गरी वातावरण संरक्षण तथा पर्वतारोही कल्याणकारी कोषको रूपमा प्रयोग गर्ने,
- ङ. सम्पर्क अधिकृत खटाउने कार्यलाई व्यवस्थित बनाई उनीहरूलाई जिम्मेवार बनाउन पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९ तथा सम्पर्क अधिकृत खटाउने कार्यविधि, २०८१ को पूर्ण परिपालना गर्ने। तोकिएको स्थानसम्म नपुग्ने, आधारभूत जिम्मेवारी समेत पूरा नगर्ने वा कार्यसम्पादनमा लापरवाही गर्ने सम्पर्क अधिकृतको नामावली प्रकाशन गरी निश्चित अवधिको लागि सम्पर्क अधिकृत नखटाउने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याउने,
- च. चोयु हिमाल आरोहण मार्ग नेपालतर्फबाट खोली नेपालले सोको लाभ लिनसक्ने अवस्थाको सिर्जना गर्ने,
- छ. आधार शिविर भन्दा माथि हुने गैर कानुनी गतिविधिलाई कानुनी दायरामा ल्याउन प्रभावकारी अनुगमनको लागि अनुभवी आरोही सम्मिलित रेञ्जर टिमको गठन गरी खटाउने प्रबन्ध गर्ने,

- ज. पर्वतारोहणमा वर्षौंदेखि संलग्न दक्ष र अनुभवी पर्वतीय पथ प्रदर्शक तथा उचाइमा जाने कामदारहरूलाई आफ्नो पेशामा टिकाइराख्न सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने, कल्याणकारी कोष स्थापना गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- झ. पर्वतारोहणका क्रममा हुने अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा, ठगी तथा अनियमितता नियन्त्रण गर्न, खोज तथा उद्धार कार्यमा विश्वसनियता एवम् प्रभावकारिता कायम गरी समग्र पर्वतारोहणलाई सुरक्षित, मर्यादित एवम् व्यवस्थित बनाउन विभागको नियामकीय क्षमतामा अभिवृद्धि गर्दै तथा सम्बन्धित आरोही दल र स्थानीय एजेन्सीलाई जिम्मेवार एवम् जवाफदेही बनाउने,
- ञ. उद्धार पश्चात पुनःस्थापनाका लागि पर्यटक प्रहरीको व्यवस्थापनमा रहने गरी Tourist Safe House निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने,
- ट. पर्यटक प्रहरी तथा एकाइहरू विस्तार गर्दै स्रोत-साधन सम्पन्न बनाउदै लैजाने।

होटल तथा क्यासिनो:

- क. क्यासिनो नियमावली, २०८२ ले तोके बमोजिमको गुणस्तर कायम गरी क्यासिनो सञ्चालन गर्न नियमित रूपमा स्थलगत अनुगमन र गैरस्थलगत सुपरीवेक्षणको कार्ययोजना प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने,
- ख. सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धमा क्यासिनो व्यवसायी (सूचक संस्था) लाई जारी गरेको निर्देशन, २०८२ कार्यान्वयनमा आइसकेको हुदाँ सो बमोजिम क्यासिनो व्यवसाय सञ्चालन भए नभएको यकिन गर्न अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यलाई सघन एवम् गहन बनाउने,
- ग. फिट एण्ड प्रोपर टेष्ट सम्बन्धमा आवश्यक मापदण्ड बनाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने,
- घ. होटल, रिसोर्ट र क्यासिनोको शुल्क तथा दस्तुर भुक्तानी प्रणालीलाई सरल प्रविधिमैत्री बनाउने,
- ङ. निकायगत समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउनुका साथै सरोकारवाला/लगानीकर्ता/सञ्चालक बीच अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने,
- च. सीप विकास, होटल व्यवस्थापन, आतिथ्य सेवा, भाषासम्बन्धी प्राविधिक तालिमलाई व्यापकता दिई दक्ष जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिने।

भौतिक पूर्वाधार तथा योजना:

- क. विभागको तयारी र माग बिना विनियोजित योजना तथा कार्यक्रमहरूको Screening गरी Project Readiness को अवस्था, कार्यान्वयन सम्भाव्यता, कार्यान्वयन मोडालिटी तथा कार्यान्वयनको उपयुक्त निकाय यकिन गरी कार्यान्वयन कार्ययोजना निर्माण गर्ने। लागत, दिगोपना र सेवा प्रवाहका दृष्टिले स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गर्दा उपयुक्त हुने आयोजनाहरू छनौट गरी समयमै हस्तान्तरणको प्रक्रिया सम्पन्न गर्ने। कार्यान्वयन हुन नसक्ने भनी पहिचान भएका आयोजनाहरू संशोधन वा समर्पणको लागि समयमै सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने।

- ख. पर्यटन पूर्वाधारको दीर्घकालीन गुरुयोजना, मापदण्ड तथा गुणस्तरको मानक निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने।
- ग. पर्याप्त जनशक्तिको प्रबन्ध गरी निर्मित तथा निर्माणाधीन पर्यटकीय पूर्वाधारको नियमित अनुगमन, निरीक्षण, नियमन तथा गुणस्तर सुनिश्चिताको प्रबन्ध गर्ने।

साहसिक पर्यटन:

- क. साहसिक पर्यटन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी दर्ता, नवीकरण, पूर्वाधारको गुणस्तर तथा सुरक्षाका मापदण्ड निर्धारण गर्ने,
- ख. पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरी नियमित रूपमा निरीक्षण र अनुगमन गरी अनिवार्य रूपमा इजाजतपत्र लिएर मात्र साहसिक पर्यटन व्यवसाय वा खेल सञ्चालन हुने व्यवस्था गर्ने,
- ग. साहसिक तथा मनोरञ्जनात्मक खेलको सम्बन्धमा सरोकारवालाबीच नियमित अन्तरक्रिया तथा छलफल सञ्चालन गरी सहकार्यात्मक सुसम्बन्ध विकास गर्ने।

अनुसूचीहरू

अनुसूची १-

आ.व.२०८२/८३ का वार्षिक कार्यक्रम

क्र.सं.	कार्यक्रमको सङ्केत नम्बर र नाम	विनियोजित रकम रु. (लाखमा)
१	11.4.22.2946 GHT अन्तर्गतका कन्चनजङ्ग क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
२	11.4.22.2947 GHT अन्तर्गतका मनास्लु क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
३	11.4.22.2948 GHT अन्तर्गतका अपि सैपाल हिमाल क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न	१००
४	11.4.22.2952 GHT अन्तर्गतका डोल्पा सेगुम्बा सेफोक्सुण्डो यासाँ क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण	१००
५	11.4.22.2953 GHT अन्तर्गतका सगरमाथा हेरिटेज ट्रेल तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
६	11.4.22.2954 GHT अन्तर्गतका मकालु हिमाल क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
७	11.4.22.2955 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत छिन्नमस्ता र कंकालिनी सप्तरी क्रमागत	७०
८	11.4.22.2956 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत हलेसी र तुवाचुंग क्षेत्र खोटाङ्ग क्रमागत	७०
९	11.4.22.2957 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत बराह क्षेत्र र चतराधाम सुनसरी क्रमागत	१००
१०	11.4.22.2959 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत सिम्रौनगढ र गढीमाई बारा क्रमागत सम्पन्न	१६०
११	11.4.22.2960 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत दुप्चेस्वर नुवाकोट क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
१२	11.4.22.2961 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत दोलखा भीमसेन र कालिन्चोक दोलखा	७०
१३	11.4.22.2962 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत रेसुङ्गा गुल्मी क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
१४	11.4.22.2964 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत पंचकोशी दैलेख क्रमागत सम्पन्न हुने	४०
१५	11.4.22.2965 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत चन्दननाथ जुम्ला क्रमागत सम्पन्न हुने	५०
१६	11.4.22.2968 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत बडीमालिका बजुरा क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
१७	11.4.22.2969 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत मणिका मन्दिर शुक्लाफाँटा कन्चनपुर	१००
१८	11.4.22.2973 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत साभापोखरी तीनजुरे संखुवासभा क्रमागत	१००
१९	11.4.22.2974 GHT अन्तर्गतका खारे च्छो रोल्पा क्षेत्र पदमार्ग तथा विश्राम स्थल निर्माण क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
२०	11.4.22.2975 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत ढोरपाटन बागलुङ्ग क्रमागत सम्पन्न हुने	७०
२१	11.4.22.2976 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत मुक्तिनाथ मुस्ताङ क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
२२	11.4.22.2977 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत यलम्बर पार्क (यलम्बर गाउँ) ट्याम्के मैयुङ्ग	१००
२३	11.4.22.2978 धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्र अन्तर्गत बेहडा बाबा क्षेत्र कैलाली क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
२४	11.4.22.2979 Hill Station पूर्वाधार निर्माण नरपानि अर्घाखाँची लुम्बिनी प्रदेश क्रमागत सम्पन्न हुने	७०
२५	11.4.22.2980 Hill Station पूर्वाधार निर्माण साउने खाँवु त्रियुगा नपा उदयपुर कोशी प्रदेश क्रमागत सम्पन्न	७०

क्र.सं.	कार्यक्रमको सङ्केत नम्बर र नाम	विनियोजित रकम रु. (लाखमा)
२६	11.4.22.2981 Hill Station पूर्वाधार निर्माण सुइरचौर नुवाकोट शिवपुरी गापा बागमती प्रदेश ।	३००
२७	11.4.22.2983 Hill Station पूर्वाधार निर्माण सिर्पु तथा जलजला क्षेत्र मोदि र जलजला गापा पर्वत गण्डकी	३००
२८	11.4.22.2985 Hill Station पूर्वाधार निर्माण बुढितोला गोदावरि नपा कैलाली सुदुरपश्चिम प्रदेश ।	३००
२९	11.4.22.2986 Hill Station पूर्वाधार निर्माण चुरे तथा सनि मन्दिर धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्र रूपनि गापा सप्तरी	३००
३०	11.4.22.2987 Hill Station पूर्वाधार निर्माण बयलकांडा रामिकांडा गोठीकांडा बिरेन्द्रनगर नपा सुर्खेत	३००
३१	11.4.22.2988 सात प्रदेश अन्तर्गतका इन्द्रसरोवर क्षेत्र पूर्वाधार विकास मकवानपुर बगमति प्रदेश क्रमागत	१००
३२	11.4.22.2989 सात प्रदेश अन्तर्गतका स्याङ्गजा, घोडाघोडी ताल क्षेत्र पूर्वाधार विकास कैलाली सुदुरपश्चिम	१००
३३	11.4.22.2990 सात प्रदेश अन्तर्गतका देविस्थान तथा देविदह क्षेत्र पूर्वाधार विकास लाहान -१७ सिराहा मधेश	१००
३४	11.4.22.2991 सांस्कृतिक (Cultural Trail) अन्तर्गत ग्रेटर मुन्धुम ट्रेल सुनसरी र भोजपुर क्षेत्र क्रमागत सम्पन्न	५०
३५	11.4.22.2992 सांस्कृतिक (Cultural Trail) अन्तर्गत उपत्यका वरिपरि ककनी, सुर्यचौर, चिसापानी,	१६०
३६	11.4.22.2993 सांस्कृतिक (Cultural Trail) अन्तर्गत महाभारत ट्रेल काभ्रे सिन्धुली क्रमागत सम्पन्न हुने	१००
३७	11.4.22.2994 सांस्कृतिक (Cultural Trail) अन्तर्गत रामारोशन खप्तड बडिमालिका बुढिनन्दा रानिसैन ट्रेल	३००
३८	11.4.22.2998 गत आवमा ठेक्का भएको र सञ्चालनमा रहेको Multilingual Tourist Helpline Support	३००
३९	11.4.22.3001 अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको माछापुच्छ्रे Inclined Steps रनिङ ट्रेल निर्माण गर्ने, माछापुच्छ्रे -९	३००
४०	11.4.22.3020 बुढिनन्दा शक्तिपिठ निर्माण, बाजुरा	३००
४१	11.4.22.3023 सल्लेरी-निगालीबोट-रारा पर्यटन पदमार्ग-मुगु	३००
४२	11.4.22.3082 चौरीखारा देखि बरखर्क हुँदै लाक्ना आरुडाला सम्म पर्या-पर्यटन पदमार्ग निर्माण त्रिपुरा सुन्दरी	३००
४३	11.4.22.3083 पर्सागढी मन्दिर सौन्दर्यकरण तथा ऐतिहासिक गढीको संरक्षण पर्सागढी न.पा. -५, पर्सा	३००
४४	11.4.22.3085 भुक्तोली देखि ज्यूलेखी मष्टामाण्डुसम्म पदमार्ग सहित पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण । बुढीगंगा न.	३००
४५	11.4.22.3086 अजयमेरु कोट तथा प्राचिन देवालय संरक्षण । अजयमेरु, डडेलधुरा	३००
४६	11.4.22.3087 अर्द्धनरेश्वर दिव्यधाम धार्मिक सांस्कृतिक पर्यटन पूर्वाधार विकास पोखरा मनपा- २८, कास्की	३००
४७	11.4.22.3088 शैलेश्वरी मन्दिर संरक्षण तथा प्रङ्गण व्यवस्थापन । दिपायल सिलगढी न.पा.- ६, डोटी	३००
४८	11.4.22.3089 पिडाल्ने रोका डिहि देखि देउराली मन्दिर हुँदै सेल्फी डाँडा जाने पदमार्ग निर्माण झिमरुक गा.	३००
४९	11.4.22.3090 थारु समुदाय देव थनुवा मरुवा एवम् थारु सांस्कृतिक संग्रहालय निर्माण, घोडाघोडी न.पा. -१,	३००
५०	11.4.22.3091 बराह क्षेत्र धाम स्तरोन्नति तथा सौन्दर्यकरण, बराहक्षेत्र न.पा. १, सुनसरी	३००
५१	11.4.22.3092 मालुङ्गा उत्तरवाहिनी पर्यटकीय क्षेत्र निर्माण । गल्याङ न.पा. -१, स्याङ्जा	३००
५२	11.4.22.3093 त्रिवेणी भट्टे हाडीगुफा हुँदै खप्तड सहस्रलिङ्ग गाथ पदमार्ग तथा आश्रम लगायत भौतिक संरचना	३००
५३	11.4.22.3094 सुनखानी डाँडा एकिकृत पर्यटन पूर्वाधार विकास । बाह्रविसे न.पा. -४, सिन्धुपाल्चोक	३००
५४	11.4.22.3095 बृहत सांस्कृतिक संग्रहालय तथा पार्क निर्माण साथै संस्कृति अध्ययन केन्द्र टेम्के मैयुङ गा.पा.	३००
५५	11.4.22.3096 गोरखा दरबारको सुरक्षा पर्खाल सहित पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सुचना केन्द्र र मणहत्वपूर्ण	३००

क्र.सं.	कार्यक्रमको सङ्केत नम्बर र नाम	विनियोजित रकम रु. (लाखमा)
५६	11.4.22.3097 भगवती मन्दिर संरक्षण तथा जिर्णोद्धार । तानसेन न.पा. -३, पाल्पा	३००
५७	11.4.22.3098 तिनजुरे डाँडा, लालिगुरास क्षेत्र, मेन्छ्यायम धाप पर्यटन पूर्वाधार विकास ।	३००
५८	11.4.22.3099 पञ्चदेवल वृहत पर्यटकीय क्षेत्र पूर्वाधार निर्माण, खाँडाचक्र न.पा. -२, कालिकोट	३००
५९	11.4.22.3100 ऐतिहासिक ढोरवाराही पौराणिक मन्दिर संरक्षण तथा पूर्वाधार विकास । शुक्ला गण्डकी न.पा.	३००
६०	11.4.22.3101 वेदकोट धार्मिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधार विकास योजना, वेदकोट न.पा. -३, कञ्चनपुर	३००
६१	11.4.22.3102 रामघाटमा धाम तथा पर्यटकीय पूर्वाधार विकास । कपिलवस्तु न.पा. -३, कपिलवस्तु	३००
६२	11.4.22.3103 वृहत देवस्थली मन्दिर, पार्क विश्रामगृह निर्माण । तारकेश्वर-२, काठमाडौं	३००
६३	11.4.22.3104 जामा मस्जिद संरक्षण तथा पुनः निर्माण । गुलेरिया न.पा. -६ बर्दिया	३००
६४	11.4.22.3105 मानसरोवर तथा बोटानिकल गार्डेन सहितको पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण, बैजनाथ गा.पा.-६	३००
६५	11.4.22.3106 दंगिशरण क्षेत्रमा पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण । तुलसिपुर उपमनपा. -११, दाङ	३००
६६	11.4.22.3107 मुक्तिनाथ क्षेत्रमा धार्मिक तथा सांस्कृतिक पूर्वाधार निर्माण । मुस्ताङ	३००
६७	11.4.22.3108 धर्मदेवी मन्दिर पुनः निर्माण तथा महत्त्वपूर्ण धार्मिक पर्यटकीय पूर्वाधार विकास, धर्मदेवी न.पा.	३००
६८	11.4.22.3109 दैलेखस्थित नाविस्थानमा भएका सम्पदाहरूको संरक्षण र जिर्णोद्धार । दुल्लु न.पा. -१० दैलेख	३००
६९	11.4.22.3110 जानकी मन्दिर ताल तलैया संरक्षण, सौन्दर्यकरण एवम् १२ बिघा मैदानमा मिथिला बगैचा	३००
७०	11.4.22.3111 मुन्दुम चित्र संग्रहालयको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा व्यवस्थापन । दिक्तेल रुपाकोट	३००
७१	11.4.22.3112 मालारानी गुफा संरक्षण तथा आवश्यक पर्यटकीय पूर्वाधार विकास, गुर्वाकोट न.पा. -२, सुर्खेत	३००
७२	11.4.22.3113 सिद्धबाबा पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम । सिद्धलेक गा.पा. -२, देवाडाँडा, धादिङ	३००
७३	11.4.22.3117 वेथानचोक नारायणस्थान पर्यटन पूर्वाधार विकास । वेथानचोक गा.पा. -३, काभ्रे	३००
७४	11.4.22.3118 भिमेश्वर नगरपालिका स्थिति शिवताल निर्माण कार्य, भिमेश्वर नगरपालिका-९, खरिढुङ्गा,	३००
७५	11.4.22.3119 मकवानपुरगढी वृहत्तर पर्यटन पूर्वाधार कार्यक्रम । मकवानपुरगढी गा.पा. -२, मकवानपुर	३००
७६	11.4.22.3120 सिम्रौनगढस्थित रानिवास मठ संरक्षण, धार्मिक तथा पर्यटन पूर्वाधार विकास । सिम्रौनगढ	३००
७७	11.4.22.3121 सुरवा ओखर गुफा संरक्षण पर्यटकीय क्षेत्र, सुकीदह, सुकीदह गा.पा., रोल्पा	३००
७८	11.4.22.3123 केदार, कैलाश, भैरवी र त्रिवेणी चारधाम धार्मिक तथा पर्यटन पूर्वाधार विकास । केदारस्युँ	३००
७९	11.4.22.3124 सिक्लेस सांस्कृतिक ग्राम विकास परियोजना, मादी-१, कास्की	३००
८०	11.4.22.3125 मालिका पदमार्ग, सानिदह, मालिका पिस पार्क, मालिका मन्दिर एकीकृत धार्मिक पर्यटन	३००
८१	11.4.22.3126 भुवनेश्वरी मन्दिर परिसर स्तरोन्नति तथा धर्मशाला निर्माण तारकेश्वर-३, काठमाडौं	३००
८२	11.4.22.3127 बुढीगंगा पर्यटकीय पार्क निर्माण, बुढीगंगा-१, मोरङ	३००
८३	11.4.22.3129 घडेरीआल तोल्का नमस्ते गौडाँ हुँदै मर्दी हिमाल पदमार्ग निर्माण, अन्नपूर्ण-७, कास्की	३००
८४	11.4.22.3130 कागेश्वरी मन्दिर धाम परिसर, सत्तल, पाटी, पर्खाल निर्माणकाय कागेश्वरी मनहरा न.पा.-१,	३००
८५	11.4.22.3131 कोट भैरव-भिरचोक-चिसापानी - माझकोट-फल्याङकोट-स्याक्लुङकोट पर्यटन पदमार्ग	३००

क्र.सं.	कार्यक्रमको सङ्केत नम्बर र नाम	विनियोजित रकम रु. (लाखमा)
८६	11.4.22.3133 चन्द्रगढ ऐतिहासिक पर्यटकीय क्षेत्र विकास योजना । भद्रपुर-१०, झापा	३००
८७	11.4.22.3135 निर्माणाधीन साकेला पार्क सम्पन्न तथा महत्त्वपूर्ण पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण । बराहक्षेत्र	३००
८८	11.4.22.3137 खसड- छेडेदह- बडालेक-रानलेक- जल्पादेवी हुँदै- ढम्कने- कालाजग्ना-पोरखे पदमार्ग आवश्यक	३००
८९	11.4.22.3139 ईश्वरीगंगा धाम देखि जगन्नाथ मन्दिर गढी सम्म पदमार्ग, आवश्यक पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण ।	३००
९०	11.4.22.3141 कैलासद्वार पिलु पादुका देउरा त्रिवेणीधाम धार्मिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधार विकास योजना ।	३००
९१	11.4.22.3142 बाल उद्यान पार्क निर्माण सहित पर्यटकीय पूर्वाधार विकास । दुधौली न.पा. -६, सिन्धुली	३००
९२	11.4.22.3143 पिके पिक पर्यटकीय पदमार्ग तथा आवश्यक पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण । लिखु पिके	३००
९३	11.4.22.3144 प्रसिद्ध निरङ्कारी सत्सङ्ग धाम, जेष्ठ नागरिक धार्मिक पर्यटन पार्क सहितको पूर्वाधार निर्माण ।	३००
९४	11.4.22.3145 सिंजा खस संग्रहालय निर्माण तथा व्यवस्थापन । सिंजा -२ जुम्ला	३००
९५	11.4.22.3146 किच्चकबध ऐतिहासिक पार्क संरक्षण तथा पर्यटन पूर्वाधार निर्माण भद्रपुर-३, झापा	३००
९६	11.4.22.3147 ऐतिहासिक रेसुङ्गा क्षेत्रको धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र निर्माण तथा संरक्षण । रेसुङ्गा न.पा.-	३००
९७	11.4.22.3148 नेपाल एकीकरण पर्यटन पदमार्ग निर्माण । गोरखा, नुवाकोट, धादिङ, मकवानपुर	३००
९८	11.4.22.3149 गाजाको दह धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र विकास । जैमिनी न.पा. -३, बागलुङ	३००
९९	11.4.22.3151 चिम्टेस्वर धार्मिक तथा पर्यटन क्षेत्र पूर्वाधार निर्माण । बेलकोटगढी नगरपालिका २, नुवाकोट	७०
१००	11.4.22.3152 मालिका मन्दिर तथा पर्यटन पदमार्ग निर्माण । छेडागाडा न.पा. १२, १३, जाजरकोट	३००
१०१	11.4.22.3154 उना पानी तातोपानी व्यवस्थापन एवम् पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण । सर्केगाड	३००
१०२	11.4.22.3158 निजानन्द धाम नजरपुर कृष्ण प्रणामी मन्दिर, आवश्यक धार्मिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधार विकास	३००
१०३	11.4.22.3159 चोलुङ्ग उद्यान तथा निर्माण व्यवस्थापन कार्यक्रम कुम्मायक-४, रानीगाउँ, पाँचथर	१६०
१०४	11.4.22.3160 धर्मगुरु आत्मानन्द लिङ्गदेनको आश्रम तथा पुजारीघर निर्माण । माङ्सेबुङ गा.पा. -२, इलाम	७०
१०५	11.4.22.3162 शान्तिखर्क -पुम्दिकोट -भेडिखर्क -निगालेडाँडा-थाप्ले टाइगरहिल हुँदै पञ्चासे पदमार्ग कास्की	३००
१०६	11.4.22.3164 सुम्निमा पारुहाङ्ग स्मृति पार्कसहित किराँत म्युजियम सन्दकपुर-२, इलाम	३००
१०७	11.4.22.3203 जेफाले पर्यटकीय क्षेत्र विकास केराबारी -२, मोरङ	३००
१०८	11.4.22.3209 धुलीकोट-जुत्तेशुली हुँदै त्रिवेणीसम्म पर्यटन पदमार्ग निर्माण योजना मोहन्याल गाउँपालिका ७	३००
१०९	11.4.22.3324 चर्णावती पहेरीखर्क शैलुङ्ग पदमार्ग शैलुङ्ग वडा नम्बर ७ र ८ दोलखा	३००
११०	11.5.40.193 GHT सम्भाव्यता अध्ययन १० वटा कलस्टरमा ५०० कि.मी. १० स्थान	४५
१११	11.5.40.195 यस आवामा प्रस्तावीत कार्यक्रमहरूको Survey, Design तथा Estimate गर्ने ।	४५.५
११२	11.5.40.196 'हर्क गुरुङ्ग हाई इन्ड अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम' अन्तर्गत कंचनपुरको शुक्लाफाँटा	२२.५
	जम्मा	२५७९३

अनुसूची २-

विभागले निर्माण गरेका पर्यटकीय पूर्वाधारका प्रतिनिधिमूलक तस्वीरहरू

बुडर झरना तथा बजिलेक सामुदायिक भवन, जोरायल, डोटी

सांस्कृतिक संस्थानको सभाहल

उपत्यका वरिपरि कान्तिपुर ट्रेल

मुन्दुम ट्रेल ब्रह्मक्षेत्र कोलटार, चिउरीडाँडा बेलरामडाँडा

कृष्णसेन मालारानी, पाणिनि तपोभूमि, अर्घाखाँची

मनास्लु हिमाल पदमार्ग, गोर्खा

अपि सैपाल पदमार्ग, दार्चुला

मकालु बेस क्याम्प ट्रेल, संखुवासभा

अनुसूची ३-

विभागबाट इजाजत प्राप्त तारे होटलको विवरण

पाँच तारा डिलक्स स्तरका होटलहरूको विवरण

सि.नं.	होटलको नाम र ठेगाना	स्तर वर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शैय्या संख्या	कैफियत
१	भेगस सिटी इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि.(होटल मेची क्राउन) मेचीनगर-०८, धुलाबारी, झापा	२०७७।१०।१९	---	१८५	२०७९ माघ सम्म
२	सोल्टी होटल लिमिटेड काठमाडौं, काठमाडौं-१३, ताहाचल	२०८१।०३।१७	---	४३५	
३	हिल्टन काठमाडौं, काठमाडौं	२०८१।०६।२२	---		
कूल जम्मा				६२०	

पाँच तारा स्तरका होटलहरूको विवरण

सि.नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर वर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शैय्या संख्या	कैफियत
१	दी सोल्टी काठमाडौं लिं काठमाडौं-ताहाचल	सोल्टी इन्टरप्राइजेज समेत	२०२९	२०७६/०३/०३	४३५	
२	होटल डेला अन्नपूर्ण प्रा. लि., काठमाडौं-०१ दरबारमार्ग	कपिल शम्सेर राणा समेत	२०३५।०७।२३	२०७७।०३।२५	२३०	
३	द होटल एभरेष्ट इन्टरनेशनल लि., काठमाडौं-१०, नयाँ बानेश्वर	मस्कुर अहमद लारी समेत	२०४२।१०।२२	२०७०।०८।१२	२८०	
४	पोखरा ग्राण्ड, पोखरा पादी, कास्की	किशोर सिलवाल समेत	२०५३।११।०१	२०८०/०१/२८	२४७	
५	होटल द फूलबारी लिमिटेड, पोखरा	पियुसवहादुर अमात्य	२०५६।०७।१९	---	२००	
६	ओरियण्टल होटल्स लिमिटेड (न्याडिशन होटल), काठमाडौं-०२, लाजिम्पाट	विद्याकृष्ण श्रेष्ठ समेत	२०५६।१०।१४	०७४।०३।२५	३५०	

सि.नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर बर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शैय्या संख्या	कैफियत
७	तारागाँउ रिजेन्सी होटल लि.(तारागाउँ रिजेन्सी) काठमाडौँ-०६ बौद्ध	राधेश्याम सराफ, अरुण कुमार सराफ समेत	२०५९।०४।३१	२०८०/०७/०१	४२६	
८	याक एण्ड यति होटल लि. काठमाडौँ-०१ दरबारमार्ग	राधेश्याम सराफ समेत	२०६०।१२।०६	२०७०।११।२२	३५०	
९	द मल्ल होटल प्रा.लि., काठमाडौँ-लैनचौर	महाराजकुमारी रमा मल्ल र शरबिन्दु मल्ल	२०६३।०६।२३	२०८२/०३/३२	१६३	
१०	होटल साँग्रिला, काठमाडौँ-०२ लाजिम्पाट	श्याम बहादुर पाण्डे समेत	२०७२।०३।०८	०७७।०३।२५	१६९	
११	टाईगरवान प्रा.लि., तिलोत्तमा ११, कोटिहवा, रुपन्देही	सिल्भर हेरिटेज इन्भेष्टमेन्ट लिमिटेड समेत	२०७४।०८।१२	२०७९/११/०५	१४६	
१२	सोल्टी शिबक्रिम होटेलस तथा रिसोर्टस प्रा.लि.(सोल्टी वेष्टेण्ड प्रिमियम) नेपालगन्ज १९, भुजैगाउँ, बाँके	सोल्टी हस्पिटालिटी समेत	२०७५।१०।२३	२०८१/०१/२२	९९	
१३	होटल सेन्ट्रल प्लाजा प्रा.लि. कोहलपुर न.पा. ४ बाँके	श्री तुल्सीदेवी अर्याल समेत बाँके	२०७५।११।१४	२०८०/११/१४	९९	
१४	होटल एभरेष्ट हस्पिटालिटी एण्ड होटल.(होटल मेरियट) काठमाडौँ प्रा.लि. का.म.न.पा.१, नक्साल, काठमाडौँ	श्री सुमित कुमार अग्रवाल, श्रीमती किरण के.सी समेत बत्तीसपुतली	२०७६।०३।०२	२०८०/१२/२५	३४४	
१५	छायाँदेवी कम्प्लेक्स प्रा.लि. (होटल अलफ्ट) का.म.न.पा.- २९, ठमेल काठमाडौँ	श्री महेश्वर प्रकाश श्रेष्ठ समेत का.म.न.पा. २७, काठमाडौँ	२०७६।०३।१६	२०८१/०२/२०	२१६	
१६	होटल द किङ्गसबरी, विर्तामोड-०३ भगवानचोक, झापा	प्रकाश गोतामे, काठमाडौँ-२९ सामाखुशी	२०७८।०६।१४	---	१००	
१७	सिटी होटल लिमिटेड (हायात प्लेस) काठमाडौँ-१३ ताहाचल, काठमाडौँ	शक्ति कुमार गोल्याण समेत	२०७८।०८।१२	---	३०६	
१८	इच्छा होटल प्रा.लि. सिमरा बारा	शक्ति कुमार गोल्याण समेत	२०७९।१२।१२	---	१००	
१९	होटल ल्हासा इन्टरनेशनल प्रा.लि. लाजिम्पाट, काठमाडौँ	दोर्जे ग्याल्छेन लामा समेत	२०८०।०७।०२	---	१७७	

सि.नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर वर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शैय्या संख्या	कैफियत
२०	अकामा होटल लि., धुम्बाराही, काठमाडौं	जीवनाथ लामिछाने समेत	२०८०।८।२९	---	१९५	
२१	सिद्धार्थ इन्टरनेशनल होटल प्रा.लि. (भिल्लासा) मायादेबी-०८, रुपन्देही	श्री चिन्तामणि न्यौपाने समेत	२०८०।१०।०९	---	१३०	
२२	बुढानिलकण्ठ हेरिटेज लि. लेमन ट्रि प्रिमियर बुढानिलकण्ठ	बाबु काजी समेत	२०८१।०२।२५	---	१९०	
२३	होटल फरेष्ट इन प्रा.लि. बुढानिलकण्ठ-१, काठमाडौं	बिनिता थापा समेत	२०८१।०६।२३	---	१५५	
२४	द मेट्रोपोलिटन लि.का.म.न.पा.-०४	---	२०८१।०९।२८	---		
२५	होटल हिमालय प्रा.लि. कुपण्डोल, ललितपुर	नविन तुलाधर	२०८१।१२।२१	---	१७९	
२६	होटल बाराही प्रा.लि. काठमाडौं	हरि प्रसाद पौडेल	२०८२।०२।१	---	१६०	
२७	श्री द म्यासिफ होटल प्रा.लि. ललितपुर-०७, ग्वाको, ललितपुर	श्री राजेन्द्र शाक्य समेत	२०८२।०३।०१	---	१४५	
२८	श्री आर एण्ड आर होटल्स एण्ड रिसोर्ट्स प्रा. लि. ललितपुर महानगरपालिका वडा नं.-०३, झमिसखेल	श्री सी.जी. हस्पिटालिटी होल्डिङ्स नेपाल प्रा.लि.	२०८२।०३।०१	---	१८४	
कूल जम्मा					५३४०	

लक्जरी हेरिटेज बुटिक होटल (पाँच तारा स्तर)

सि. नं.	होटलको नाम र ठेगाना	स्तर	स्तर वर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शय्या संख्या	कैफियत
१	द्वारिकाज् काठमाडौं भिलेज होटल प्रा.लि. काठमाडौं-०९, बत्तीसपुतली	लक्जरी	२०७७।०४।१३	--	२७४	लक्जरी हेरिटेज बुटिक (५ तारा स्तर)
२	ईमिरो प्लाजा प्रा.लि. (बसेरा बुटिक होटल) काठमाडौं--११ बबरमहल	लक्जरी	२०७८।०३।१३	--	८५	
३	वर्णवास म्यूजियम होटल प्रा.लि. बालुवाटार	लक्जरी	२०८०।११।२१	---	९६	
कूल जम्मा					४५५	

चार तारा स्तरका होटलहरूको विवरण

सि. नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर बर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शय्या संख्या	कैफियत
१	होटल शंकर प्रा. लि., काठमाडौँ-०२ लाजिम्पाट, काठमाडौँ	विनोद शंकर श्रेष्ठ	२०३४।०१।१६	२०७९/०३/१४	१८८	
२	होटल ओपेरा प्रा.लि.भीमदत्त- कञ्चनपुर	तीर्थराज चटौत समेत महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०७३।१२।२८	२०७७/०९/१९	९५	
३	होटल कृष्णा, नेपालगन्ज-०३ सुर्खेतरोड, बाँके	सीमा अग्रवाल समेत नेपालगन्ज ३, बाँके	२०७४।०५।२९	--	१५४	
४	होटल मिस्टिक माउन्टेन प्रा.लि. मण्डनदेउपुर-०२ नगरकोट, काभ्रे	बालकृष्ण ध्वोजु भक्तपुर ६,	२०७४।१२।०५	२०८०/०१/२८	१५०	
५	भ्यू होटल सिद्धार्थ प्रा.लि. नेपालगन्ज -१८, कारकाँदो, बाँके	चिन्तामणि न्यौपाने समेत हुँगा ९, गुल्मी	२०७५।०६।०९	---	१७०	
६	होटल सरोवर प्रा.लि. पोखरा म.पा. ६ बैदाम, कास्की	डा. भरत पहाडी, समेत पोखरा	२०७५।१०।०७	२०८०/१२/०९	९६	
७	ग्राण्ड होटल प्रा.लि. का.म.न.पा. १३ ताहाचल, काठमाडौँ	राम अवतार गोयल समेत नयाँ दिल्ली भारत	२०७५।१२।२४	२०८१/०२/२५	९९	
८	ड्रिमल्याण्ड गोल्ड रिसोर्ट एण्ड होटल प्रा.लि. तिलोत्तमा न.पा. ५ मणिग्राम रूपन्देही	गोपाल राना समेत रूपन्देही	२०७५।१२।८	२०८१/१२/१९	९६	
९	अर्किड होल्डिङ्गस् प्रा.लि.(होटल क्राउन इम्पेरियल) का.म.न.पा.-१४, रविभवन, काठमाडौँ	श्री सुधिरमान मास्के समेत	२०७६।३।१३	२०८१/०५/०५	२२५	
१०	लक्जरी ईन्टरनेशनल प्रा.लि. (होटल निर्वाण) सिद्धार्थनगर न.पा. ६, रूपन्देही	श्री सुनिता राई र प्राप्ती पोखरेल समेत	२०७६।६।८	२०८२/०३/०१	९७	
११	होटल बाराही प्रा.लि., पोखरा-६, बैदाम, कास्की	विप्लव पौडेल समेत	२०७७।०३।२३	---	९९	
१२	होटल सांग्रिला भिलेज प्रा.लि. पोखरा -१७ घारीपाटन, कास्की	श्याम बहादुर पाण्डे समेत	२०७७।०३।२५	---	८९	

सि. नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर बर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शय्या संख्या	कैफियत
१३	होटल ल्याण्डमार्क पोखरा प्रा. लि पोखरा-०६, लेकसाइड, कास्की	श्री चेतनारायण पाण्डे समेत	२०७७।०८।१२	---	२२५	
१४	नान्स होटल प्रा.लि. सिद्धार्थनगर-१३ देवकोटा चोक, रूपन्देही	चन्द्र प्रकाश श्रेष्ठ समेत	२०७७।११।१८	---	९८	
१५	होटल स्नेह प्रा.लि., नेपालगंज न.पा. १० आदर्शनगर, बाँके	अशीत शम्शेर ज.ब.रा. समेत	२०७७।१२।०५	---	९६	
१६	होटल स्टारलाईट नीलदेवी प्रा.लि.(होटल स्टारलाईट) नेपालगञ्ज-१८ कारकाँदो, बाँके	मनोज प्रसाद सुवेदी समेत	२०७८।०४।०४	---	९८	
१७	कल्पतरू होटल एण्ड कौशिकी बैङ्कवेट प्रा.लि. नेपालगञ्ज ०५ न्यूरोड बाँके	कौशलेन्द्र गुप्ता समेत	२०७८।०६।११	---	९९	
१८	मौर्य होटल प्रा.लि., सिद्धार्थनगर-१३ देवकोटा चोक, भैरहवा	राम बहादुर कोईरी समेत	२०७८।०६।१८	---	९८	
१९	होटल माउण्ट कैलाश प्रा.लि. पोखरा-०६ बैदाम, कास्की	नरेश भट्टराई समेत	२०७८।०६।१०	---	८८	
२०	होटल सिटी प्यालेस नेपालगञ्ज प्रा.लि. नेपालगञ्ज-०२ धम्बोजीचोक, बाँके	लोकेन्द्र अर्याल समेत	२०७८।०७।०९	---	८७	
२१	होटल सिराईचुली प्रा.लि. भतरपुर-१० भतरपुर हाईट, चितवन	चुडामणि खनाल समेत	२०७८।०९।०८	---	९०	
२२	हिमाल वाटरपार्क एण्ड भिलेज प्रा.लि. विरगञ्ज-१४, पर्सा	सुनिल कुमार खेतान	२०७८।०९।२०	---	९९	
२३	हेरिटेज होटल स्वीट्स एण्ड स्पा प्रा.लि. पोखरा-०६, कास्की	रविचन्द्र हमाल ठकुरी	२०७८।०९।२५	---	९९	
२४	विग होटल विराटनगर-०९, मोरङ	विरेन्द्र बहादुर न्यौपाने	२०७८।१२।०५	---	८८	
२५	होटल दियालो-०९, विरगञ्ज -१० पर्सा	सुनिल कुमार रुङ्गाटा	२०७९।२।१३	---	९८	
२६	रत्ना होटल विराटनगर.-११, मोरङ	रेवत बहादुर थापा	२०७९।२।२३	---	९६	

सि. नं.	होटलको नाम र ठेगाना	संचालक तथा शेयरधनीको नाम	स्तर बर्गीकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	शय्या संख्या	कैफियत
२७	ठमेल प्लाजा होटल एण्ड स्वीट्स का.म.न.पा.-२६, काठमाडौं	शान्तीरमण पंगेनी	२०७९।३।१५	---	९९	
२८	होटल ओरियन.-सुनवल-४, नवलपरासी	अर्जुन कुमार पोखरेल	२०७९।४।३	---	९९	
२९	एशियन होटल सिद्धार्थनगर.-०८, रूपन्देही	पोम नारायण अधिकारी	२०७९।१०।०६	---	९९	
३०	होटल भोटेकोशी, भोटेकोशी गा पा-५, सिन्धुपाल्चोक	सुवास प्रधान समेत	२०७९।१२।०५	---	८५	
३१	रोमरेजेन्सी होटल पोखरा म.न.पा.-०६, हल्लनचोक, कास्की	माधव अर्याल समेत	२०८०।०३।२६	---	९८	
३२	लुम्बिनी ग्रीन रिसोर्ट प्रा.लि. (लुम्बिनी ग्रीन होटल) शिवराज चन्द्रौटा, कपिलवस्तु	श्री लक्ष्मण भण्डारी समेत	२०८०।१२।०८	---	९९	
३३	होटल आइकावा इन, रत्ननगर नगरपालिका-०६, सौराहा, चितवन	श्री घनश्याम रानी भरतपुर नगरपालिका-०५, चितवन	२०८०।१२।१२	---	५०	
३४	होटल लो मुस्ताङ प्रा.लि. ठमेल काठमाडौं	सोनाम लामा समेत बाह्रगुड, मुक्तिक्षेत्र गा.पा. मुस्ताङ	२०८१।०१।१४	---	९८	
३५	श्री सिद्धार्थ सनी रिसोर्ट प्रा.लि.	चिन्तामणी न्यौपाने समेत छत्रकोट षगा.पा.-०१, गुल्मी	२०८१।०१।२०	---	९८	
३६	भैरहवा गार्डेन होटल	निर्मल श्रेष्ठ	२०८१।०३।२७	---	९९	
३७	स्काईलाइन इन्फ्रा लि. पर्सा	उत्तम प्रसाद न्यौपाने	२०८१।०९।०१	---	९८	
३८	होटल सेभेन लि. रत्ननगर, चितवन	शिवराज दवाडी	२०८१।०९।०५	---	८५	
३९	बोधी रेडसन होटल प्रा.लि., रूपन्देही	प्रमोद कुमार यादव	२०८१।०९।२१	---	९५	
४०	गौतमबुद्ध एयरपोर्ट होटल भैरहवा, रूपन्देही	ध्रुव कट्टेल समेत	२०८१।०९।२९	---	९६	
कुल जम्मा					४३१५	

हेरिटेज बुटिक होटलहरूको विवरण

सि.नं	होटलको नाम र ठेगाना	स्तर	स्तर वर्गिकरण मिति	पछिल्लो नविकरण मिति	शय्या संख्या	कैफियत
१	होटल पबेरा प्रा.लि.(पबेरा बुटिक होटल) बुढानीलकण्ठ-०४ नयाँचोक, काठमाडौँ	डिलक्स	२०७८।०४।१२	-----	९६	डिलक्स हेरिटेज बुटिक (४ तारा स्तर)
२	होटल मनास्लु प्रा.लि. काठमाडौँ-०२ लाजिम्पाट	डिलक्स	२०७८।०६।०८	-----	९९	
३	होटल मनाङ्ग प्रा.लि., काठमाडौँ-१६, ठमेल	डिलक्स	२०७९।०४।०६	----	९६	
४	टि.डि.आर. स्क्वाइयर प्रा.लि., ललितपुर-३, ललितपुर	डिलक्स	२०८१/०१/१६	---	५३	
कुल जम्मा					३४४	

लक्जरी रिसोर्टहरूको विवरण

रिसोर्टको नाम	स्तर	स्तर वर्गिकरण मिति	पछिल्लो नविकरण मिति	शय्या	कैफियत
१ गोकर्ण फरेष्ट रिसोर्ट, गोकर्ण काठमाडौँ	लक्जरी	२०७७।४।१२	---	१६२	
२ चन्द्रागिरि हिल्स रिसोर्ट, चन्द्रागिरि-०४, थानकोट, काठमाडौँ	लक्जरी	२०७७।११।३	---	१६०	
३ होटल माउण्ट मोनाष्ट्री प्रा लि, सूर्यविनायक ७, भक्तपुर	लक्जरी	२०८०।२।२३	---	७६	
कुल जम्मा				३९८	

डिलक्स रिसोर्टहरूको विवरण

सि.नं.	रिसोर्टको नाम	स्तर	स्तर वर्गिकरण मिति	पछिल्लो नवीकरण मिति	म्याद समाप्त हुन बाँकी दिन	कैफियत
१	आगन्तुक रिसोर्ट, बनेपा- ०६ काभ्रे	डिलक्स	२०७७-०९-२३	----	९०	
२	वरपिपल रिसोर्ट, पोखरा १८, कास्की	डिलक्स	२०७८।१२।१५	----	७२	
३	लुम्बिनी ग्रीन रिसोर्ट शिवराज-२, कपिलवस्तु	डिलक्स	२०७८।१२।१६	----	४९	
४	सराङ्गकोट माउन्टेन रिसोर्ट एण्ड स्पा, पोखरा-१८, सराङ्गकोट	डिलक्स	२०७९।१२।०६	----	४८	
५	ओमस्टोन एशिया क्यापिटल नेपाल रिसोर्ट धुलिखेल-११, काभ्रे	डिलक्स	२०८०-०७-०२	----	३६	
६	माउन्टेन ग्लोरी रिसोर्ट एण्ड स्पा पोखरा म.न.पा.-२१, कास्की	डिलक्स	२०८०।०२।२४	----	९३	
७	हिलटेक हेल्थ एण्ड होम्स प्रा.लि., भक्तपुर	डिलक्स	२०८१।०७।०१	----	१००	
८	श्री होटल मोनालिसा काठमाडौँ प्रा.लि.,तारकेश्वर-०३, काठमाडौँ	डिलक्स	२०८२।०२।११	----	९५	
९	श्री धुलिखेल लज रिसोर्ट प्रा.लि. धुलिखेल न.पा. वडा नं.-०६ काभ्रे, बागमती प्रदेश	डिलक्स	२०८२।०२।२९	----	८०	
कूल जम्मा					६६३	

अनुसूची ४-

विभागबाट इजाजत प्राप्त क्यासिनोको विवरण

सि.नं.	क्यासिनोको नाम	क्यासिनो इजाजत नं. र इजाजत मिति	क्यासिनो सञ्चालनमा रहेको होटल	कैफियत
१	श्री बेल्लिज नेपाल प्रा.लि., लैनचौर, काठमाडौं	इ.नं. ७-०७५/७६ मिति २०७५/०३/१३	श्री होटल दि मल्ल प्रा.लि., परिसर लैनचौर, काठमाडौं	
२	श्री डेल्टीइन नेपाल प्रा.लि., नक्साल काठमाडौं	इ.नं. १०-०७६/७७, मिति २०७६/०९/२२	एभरेष्ट हस्पिटालिटी एण्ड होटल प्रा.लि., (म्यारियट होटल परिसर)	
३	श्री माजोङ्ग इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., काठमाडौं	इ.नं. ०२-०७२/७३, मिति २०७१/१०/२१	सोल्टी होटल परिसर ताहाचल, काठमाडौं	
४	श्री वाल्डो डाइनेष्टि इन्टरटेनमेन्ट प्रा.लि., ठमेल	इ.नं. २३-०७८/७९, मिति २०७८/१०/२५	छाँयादेवी कम्प्लेक्स प्रा.लि. परिसर (होटल अलफट परिसर), ठमेल	
५	श्री इम्पेरियल इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., नेपालगञ्ज	इ.नं. ०८-०७६/७७, मिति २०७६/०६/१२	स्ट्रिम पिक प्रा.लि., नेपालगञ्ज	
६	श्री भेगास रिक्रियसन प्रा.लि., झापा	इ.नं. १७-०७८/७९, मिति २०७८/०७/०३	होटल मेचीक्राउन परिसर, झापा	
७	श्री रोयल टाइगर रिक्रियसन प्रा.लि., रूपन्देही	इ.नं. ३२-०८१/८२, मिति २०८१/०४/११	होटल टाइगर वान परिसर, रूपन्देही	
८	श्री प्राइड इन्टरटेनमेन्ट एण्ड रिक्रियसन प्रा.लि., बौद्ध, काठमाडौं	इ.नं. ०३-०७२/७३, मिति २०७२/०६/१७	तारागाउँ रिजेन्सी होटल परिसर, बौद्ध, काठमाडौं	
९	श्री किङ्गस्वरी इन्टरटेनमेन्ट प्रा.लि., विर्तामोड, झापा	इ.नं. २७-०७९/८०, मिति २०७९/७/२८	होटल द किङ्गस्वरी होटल परिसर, विर्तामोड, झापा	
१०	श्री सिद्धार्थ गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., सिद्धार्थनगर, रूपन्देही	इ.नं. २०-०७८/७९, मिति २०७८/०८/२३	नान्स होटल परिसर, भैरहवा, रूपन्देही	
११	श्री ज्याकपोट ग्यामिङ्ग सेन्टर,	इ.नं. ०९-०७६/७७,	भ्यू होटल सिद्धार्थ परिसर,	

सि.नं.	क्यासिनोको नाम	क्यासिनो इजाजत नं. र इजाजत मिति	क्यासिनो सञ्चालनमा रहेको होटल	कैफियत
	नेपालगञ्ज, बाँके	मिति २०७६/०८/१८	नेपालगञ्ज, बाँके	
१२	श्री निर्वाना लक्जरी इन्टरनेसनल प्रा.लि., भैरहवा	इ.नं.१६-०७८/७९, मिति २०७८/०६/२०	होटल निर्वाणा परिसर, भैरहवा, रूपन्देही	
१३	श्री ओम त्रयम्बकम् इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि. नेपालगञ्ज	इ.नं.२१-०७८/७९, मिति २०७८/०९/१६	होटल एण्ड कौशिकी बैङ्केट प्रा.लि. परिसर, नेपालगञ्ज	
१४	श्री ताज इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., लेकसाइड, कास्की	इ.नं.३०-०८०/८१, मिति २०८०/०५/२७	होटल माउण्ट कैलाश रिसोर्ट परिसर, लेकसाइड, कास्की	
१५	श्री ग्रीन ज्याकपट इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., कपिलवस्तु	इ.नं.३३-०८१/८२, मिति २०८१/०४/११	लुम्बिनी ग्रीन होटल्स परिसर, शिवराज न.पा.०२ चन्द्रौटा, कपिलवस्तु	
१६	श्री अपूर्व गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., भैरहवा, रूपन्देही	इ.नं.२६-२०७९/८०, मिति २०७९/५/६	मौर्य होटल परिसर, सिद्धार्थनगर न.पा.-१३, भैरहवा, रूपन्देही	
१७	श्री दियालो गेमिङ्ग प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा	इ.नं.२८-०७९/८०, मिति २०७९/८/१	होटल दियालो परिसर, विरगञ्ज, पर्सा	
१८	श्री ईलिंगेन्ट इन्टरटेन्मेन्ट सेन्टर प्रा.लि., भैरहवा, रूपन्देही	इ.नं.३१-०८०/८१, मिति २०८०/१२/९	एसियन होटल परिसर, भैरहवा, रूपन्देही	
१९	श्री डायमण्ड रिक्लिसन प्रा.लि., सिद्धार्थ नगरपालिका-५, रूपन्देही	इ.नं.३४-०८१/८२ मिति २०८१/१०/२१	भैरहवा गार्डेन रिसोर्ट, भैरहवा, रूपन्देही	
२०	श्री च्याम्पियन जोन प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ	इ.नं.२५-०७९/८०, मिति २०७९/४/१	विग होटल परिसर, विराटनगर, मोरङ	
२१	श्री सेपियर इन्टरटेन्मेन्ट टेक्नोलोजी प्रा.लि., नेपालगञ्ज	इ.नं.२२-०७८/७९, मिति २०७८/९/२५	होटल सिटी प्यालेस प्रा.लि.परिसर नेपालगञ्ज, बाँके	
२२	श्री गोल्डेन फिङ्गर गेमिङ्ग जोन प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा	इ.नं.२४-०७८/७९, मिति २०७८/१०/२८	हिमाल वाटर पार्क एण्ड भिलेज होटल प्रा.लि., विरगञ्ज, पर्सा	
२३	श्री वेलिज इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., नेपालगञ्ज, बाँके	इ.नं.१८-०७८/७९, मिति २०७८/७/१०	स्नेह होटल प्रा.लि. परिसर, नेपालगञ्ज, बाँके	
२४	श्री गोल्डेन कोइन क्यासिनो प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ	इ.नं.२९-०७९/८०, मिति २०७९/७/२९	होटल रत्ना परिसर, विराटनगर, मोरङ	

अनुसूची ५-

हालसम्म आरोहणका लागि खुला गरिएका हिमालको विवरण

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
1	Agole East	6675	Rolwaling	Solukhumbu	27°51'17"	86°34'08"	Lukla-Namche-Thame-TargnaChudonmo khola-BC/Charikot-Simigaun-Beding-Na-Tolumbau glacier BC.
2	Aichyn	6055	Chanwathan	Humla	30° 16'15"	81° 51'35"	SimikotSubakhola-Nyengla BC
3	Ama Dablam	6814	Khumbu	Solukhumbu	27° 51' 40"	86° 51' 50"	Lukla- Namche-Khumjung-Pangboche-BC/Milingo-Mingbo- BC
4	Amotsang	6392	Damodar	Manang	28° 50' 05"	84° 10' 21"	Besisahar-Koto-Phu-Pokarkang BC or Naar-Labse Khola-BC
5	Amphu I	6840	Mahalangur	Solukhumbu	27° 52' 13"	86° 57' 20"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-BC
6	Anidesh Chuli(White Wave)	6960	Kanchenjunga	Taplejung	27° 43' 07"	88° 04' 15"	Taplejung - Ghunsa - Pangpema - BC
7	Annapurna I	8091	Annapurna	Myagdi\Kaski	28° 35' 44"	83° 49' 21"	Pokhara-Beni-Lete-Thulobugin-Mirsti Khola-BC/ Gandrung-Annapurna BC
8	Annapurna II	7937	Annapurna	Kaski\Manang	28° 32' 05"	84° 07' 27"	Besisahar-Dharapani- Chame-Homde-BC/ Setikhola,Annapurna BC
9	Annapurna III	7555	Annapurna	Kaski\Manang	28° 35' 04'	83° 59' 30"	Besisahar-Dharapani- Chame-Braga-BC, Pokhara-Chemrong-Manchhapuchhere-BC
10	Annapurna IV	7525	Annapurna	Kaski\Manang	28° 32' 12"	84° 05' 06"	Besisahar-Dharapani- Chame-Homde-BC/ Pokhara,Burjung Khola,BC
11	Annapurna South	7219	Annapurna	Kaski\Manang	28° 31' 06"	83° 48' 29"	Birethanti-Ghandruk-BC
12	Api	7132	Byas-Rishi	Darchula	30° 00' 19"	80° 55' 54"	Darchula-Syaku-Gati Bagad-BC/Baitadi-Gokuleswar- Ghunsa-BC
13	Api West	7100	Byas-Rishi	Darchula	30° 00'06"	80° 55'32"	Darchula-Syaku-Gat Ktm- Darchula-Syaku-Gati Bagad-BC/ Baitadi-Gokuleswar-Ghunsa-BC i Bagad-BC
14	Araniko Chuli	6039	Damodar	Dolpa\Mustang\ NC	29° 10' 34"	83° 39' 34"	Jomosom-Ghami or Lo Manthang-BC
15	Ardang	6034		Humla	30° 11'56"	81° 37'24"	Simikot-Subakhola-Nyeng-la BC\Kermi-Nyalungla-Kying Khola BC
16	Asajya Tuppa	6265	Gorakh Himal	Humla\NC	30° 03'45"	82° 16'47"	Jumla-Gamgadi-Piplan-Nepka-Bhoblhan chaur-BC\Rimi-Nepka-Take Khola-BC
17	Baden Powell Scout Peak (Urkema Peak) #	5890	Langtang	Rasuwa/ Sindhupalchok	28° 09' 10"	85° 30' 45"	Syabrubenshi-Langtang-Kyangjin Gumba-BC
18	Bamongo	6400	Gaurishankar	Dolakha\NC	27° 54' 31"	86° 26' 07"	Charikot-Simigaon-Bedding-BC
19	Barun Tse	7129	Barun	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 52' 17"	86° 58' 58"	Lukla-Thaknag-Merala-Panch Pokhari-BC/Tumlingtar-Tashgaun-BC.

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
20	Baudha	6672	Mansiri	Lamjung\Gorkha	28° 22' 32"	84° 40' 44"	Gorka-Barpak-Rupina la-BC
21	Bedding Go	6125	Rolwaling	Dolakha/NC	27° 55'33"	86° 23'35"	Charikot-Simigaon-Beding-BC
22	Bhairab Takura (Madiya Peak) #	6799	Jugal	Sindhupalchok\ NC	28° 11' 52"	85° 48'35"	Barabishe-Listimai-Bagan-Bhairav Kunda-BC
23	Bhemdang Ri #	6150	Langtang	Rasuwa	28° 16' 24"	85° 40' 04"	Dhunce-Langtang-Kyanjin-BC
24	Bhrikuti	6476	Damodar	Mustang	28° 55'08"	84° 08'51"	Jomsom-Lomanthang-Damodar Kunda-BC
25	Bhrikuti Shail #	6364	Damodar	Mustang\ Manang\NC	28° 53' 38"	84° 13' 42"	Jomosom-Lo Manthang-Damodar Kunda-BC
26	Bhulu Lhasa	6102	Kanjiroba	Mugu	29° 26'29"	82° 35'58"	Gamgadi-Nangri-Dolpho-Sumdo Khola BC
27	Bijora Hiun Chuli	6111	Kanjiroba	Jumla	29° 17'31"	82° 31'51"	Jumla-Talphi-Chaudebesi Khola BC
28	Bobaye +	6808	Byas-Risi	Darchula\ Bajhang	29° 57' 33"	81° 01' 21"	Baitedi-Gokuleswar-Ghusa-BC
29	Burke Khang	6942	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 02'13"	86° 46'26"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC\Zongla-BC
30	Chabuk (Tsajirip)	6960	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 53' 09"	87°59'15"	Taplejung- Ghunsa-BC
31	Chago	6893	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 55' 34"	87° 03' 23"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton's Pass-Shershong-BC/ Lukla-Thangna-West Col-Sherpani Col-Makalu-BC
32	Chako	6704	Peri Himal	Manang\NC	28° 52' 50"	84° 17' 19"	Besisahar-Chame-Chechna-Meta-BC
33	Chamar #	7187	Shringi	Gorkha	28° 32' 48"	84° 57' 02"	Arughat-Jagat-Tsum Valley-BC
34	Chamar North	7165	Sringi	Gorkha	28° 33'19"	84° 56'49"	Ktm-Arughat-Jagat-Tsum Valley-BC
35	Chamlang	7319	Mahalangur	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 46' 31"	86° 58' 56"	Lukla-Chatra La-Tagnak-Merala-Honku Valley-BC
36	Chandi Himal	6096	Chandi Himal	Humla\NC	30° 21' 33"	81° 57' 05"	Simikot-Chuwa Khola-Ning Khola-BC
37	Chang Himal(Wedge Peak)	6750	Kanchenjunga	Taplejung	27° 45' 55"	88° 05' 10"	Taplejung-Ghunsa-Lonak-BC
38	Changdi	6623	Palchung	Mugu/NC	29° 43'09"	82° 47'55"	Jufal-Shey Phoksundo-Bhijer-Tankya Khola-BC
39	Changla #	6563	Changla	Humla\NC	30° 18' 11"	82° 07' 44"	Simikot-Dharapani-Kanche-Bhimthaukot-BC
40	Changwathang	6125	Chandi Himal	Humla	30° 19' 35"	81° 53' 18"	Nepalganj-Simikot-Kermi-Nyu La-Takchen-TaisoluKhola-BC
41	Chaw Peak	6404	Kanchanjunga	Taplejung\NC	27° 54' 35"	87° 56' 39"	Taplejung-Yanma-Lonak, BC
42	Cheo Himal	6820	Peri	Manang\NC	28° 45' 53"	84° 27'15"	Besisahar-Dharapani-Larkye Pass-Pambari BC
43	Chhiv Himal	6581	Damodar	Mustang\Manang	28° 52' 24"	84° 09' 44"	Jomosom- Tsarang-Lo Manthang-Damodar Kunda-BCor from Bensishar,Koto, Phu
44	ChhochhenphuHimal	6260	Kanchanjunga	Taplejung	27° 49' 55"	87° 45' 52"	Taplejung-Chiruwa-Olangchungola,Nyup,Yangma,Cherc hen pokhari –BC
45	Chhopa Bamare	6109	Rolwaling	Dolakha/NC	28° 03'26"	86° 05'31"	Singate-Lambagar-BC
46	Cho Polu	6711	Mahalangur	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 55' 10"	86° 59' 01"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton's Pass-Shershong-BC or Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-BC
47	Chobuje	6685	Rolwaling	Dolakha	27° 52' 56"	86° 29' 30"	Charikot-Simigaon-Beding-Na- Rolwaling Glacier-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
48	Cho-Oyu	8201	Khumbu	Solukhumbu\NC	28° 05' 37"	86° 39' 48"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC/Thame-Tarnga-Arya-BC
49	Chota Ri (KaliHimal)	6934	KhumbuHimal	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 52' 38"	86° 58' 32"	Lukla-Thaknag-Amphu Laptse-BC/Namche-Khumjung-Dingboche-BC
50	Chukyima Go	6258	Rolwaling	Dolakha/ Ramechhap	27° 49'56"	86° 27'09"	Charikot-Simigaon-Beding-Na-Cho Rolpa-BC
51	Chumbu	6859	Mahalangur	Solukhumbu	28° 01'08"	86° 47'33"	Lukla-Namche-Lobuche-BC
52	Churen	7371	Dhaulagiri	Myagdi\Dolpa	28° 43' 56"	83° 12' 44"	Beni-Darbang-Budzung Kharka-Gurja-BC/Jufal-Tarakot-Kakotgaun-BC
53	Danfe Shail	6103	Kanjirowa	Dolpa/NC	29° 40' 21"	83° 00' 37"	Jufal-Phoksundo Tal-Shey Gompa-Bhijer-Kuwa Gaon-Jhyanglun Khola-BC
54	Danga	6355	Kanchanjunga	Taplejung	27° 49' 01"	87° 58' 43"	Taplejung-Thapethok-Ghunsu-Kambachen-Lonak-BC
55	Dazaney I (Dzanaye Peak)	6710	Kanchanjunga	Taplejung\NC	27° 54'20"	88° 01' 51"	Taplejung-Lonak-Lonak Glacier-BC
56	Dhagpache (Yansa Tsenji)	6567	Langtang	Rasuwa\NC	28° 15' 23"	85° 36' 30"	Dhunche-Langtang-Kayanjing-BC
57	Dhaulagari	6633	Saikal	Bhajang	29°57' 00"	81° 07' 17"	Dhulli-Dalachaur-Garanphu-BC
58	Dhaulagiri I	8167	Dhaulagiri	Myagdi	28° 41' 48"	83° 29' 42"	Beni-Marpha-BC/ Beni-Darbang-Mudi-BC
59	Dhaulagiri II	7751	Dhaulagiri	Dolpa\Myagdi	28° 45' 47"	83° 23' 26"	Beni-Darbang-Mudi-BC
60	Dhaulagiri III	7715	Dhaulagiri	Dolpa\Myagdi	28° 45' 14"	83° 22' 46"	Beni-Darbang-Mudi-BC
61	Dhaulagiri IV	7661	Dhaulagiri	Dolpa\Myagdi	28° 44' 09"	83° 19' 01"	Beni-Darbang-Mudi-BC
62	Dhaulagiri V	7618	Dhaulagiri	Dolpa\Myagdi	28° 44' 02"	83° 21' 50"	Beni-Darbang-Mudi-BC
63	Dhaulagiri VI	7268	Dhaulagiri	Myagdi	28° 42' 30"	83° 16' 33"	Beni-Darbang-Mudi-BC
64	Dhechyan Khang	6019	Damodar	Mustang\NC	29° 02'09"	84° 15'07"	Jomsom-Lomanthang-Damodar Kunda-BC
65	Dingjung North	6249	Gaurishankar	Solukhumbu\NC	27° 59'16"	86° 31'01"	Ktm-Charikot-Simi Gaon-Beding-BC or via Lama Bagar
66	Dingjung Ri	6249	Mahalangur	Solukhumbu\NC	27° 58' 28"	86° 31' 22"	Charikot-Simi Gaon-Beding-BC or Via Lama Bagar
67	Dogari Himal	6536	Dhaulagiri	Rukum\Dolpa	28° 46' 00"	83° 06' 01"	Jufal-Tarakor-BC
68	Dolma Khang	6332	Rolwaling	Dolakha\NC	27° 56'14"	86° 21'01"	Charikot-Simigaon-Beding-BC
69	Dome Khang	7264	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 52' 36"	88° 09' 00"	Taplejung-Ghunsu-Pangpema-BC
70	Dorje Lyakpa #	6966	Jugal	Rasuwa\ Sindhupalchowk	28° 10' 26"	85° 46' 52"	Syabrubesi-Langtang Kyangjing-Langshisha Kharka-BC/ or Panch Pokhari-BC
71	Dr. Harka Gurung Chuli (Ngadi Chuli, Peak 29, Dakura)	7871	Mansiri	Manang/Gorkha	28° 30' 12"	84° 34' 07"	Arughat-Jagat-Namru-BC
72	Drahmo	6855	Kanchenjunga	Taplejung	27° 49' 26"	88° 06' 18"	Taplejung-Ghunsu-Pangpema-BC
73	Dudh Kundali	6045	Kanjiroba	Jumla/Dolpa	29° 13'26"	82° 32'44"	Jumla-Gotichaur-Hurkot-Jagdul-BC
74	Dwijen Himal	6169	Sringi	Gorkha\NC	28° 35'36"	84° 54'12"	Arughat-Jagat-Bigh Gaon-Sherang Gompa-BC
75	Dzanyee II	6318	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 54'08"	88° 02'28"	Taplejung-Ghunsu-Lhonak-Pangpema-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
76	Ek Rate Dada	6312	Makalu	Solukhumbu\Shankhuwasava	27° 42' 32"	87° 00' 18"	Phaplu-Budhidanda-Bung-Chheskam-Kako Pokhari-Honku Khola-BC or Lukla-Mera-La-BC
77	Firnkof East	6730	Saipal	Humla\Bajhang	29° 54'05"	81° 27'26"	Bajhang-Dulu-BC
78	Firnkof West	6745	Saipal	Bajhang	29° 53'53"	81° 26'49"	Bajhang-Dulu-BC
79	Freindship Peak	6592	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 06'05"	86° 36'18"	Lukla-Namche-Thame-Chule-Lunak-BC
80	Ganchenpo #	6378	Jugal	Rasuwa	28° 10' 08"	85° 40' 52"	Dhunch-Syabrubesi-Langtang-Kyangjing-Langshisha Kharka-BC
81	Gandharva Chuli #	6248	Annapurna	Kaski	28° 32' 18"	83° 57' 44"	Chomorong-Deurali-MBC-BC
82	Ganesh I (Yangra) +	7429	Ganesh	Gorkha\NC	28° 23' 30"	85° 07' 44"	Macha Khola-Jagat-Ripchet-Kharka and possibly Torogumba Kharka- Respectively before- finally arriving at Genesh Himal -BC
83	Ganesh II	7111	Ganesh	Gorkha	28° 22' 44"	85° 03' 33"	Arughat-Jagat-Tsum-Domje-BC
84	Ganesh III (Salasungu)	7110	Ganesh	Dhading\NC	28° 20' 07"	85° 07' 29"	Syabrubesi-Tambuchet-Tatopani-Bhrange Khola-Sanjun Kharka-BC
85	Ganesh IV (Pabil)	7052	Ganesh	Gorkha\Dhading	28° 20' 44"	85° 04' 56"	Arughat-Jagat-Tsum-Domje-BC
86	Ganesh V	6986	Ganesh	Dhading\ Rasuwa\NC	28° 19' 55"	85° 09' 39"	Syabrubesi-Chilime-Tatopani-Chharahekharka-C
87	Ganesh VI	6908	Ganesh	Gorkha	28° 22' 16"	85° 03' 50"	Syabrubesi-Tambuchet-Tatopani-Bhirange Khola-Sanjun Kharka-BC
88	Gangapurna	7455	Annapurna	Kaski\Manang	28° 36' 19"	83° 57' 57"	Besisahar-Chame-Manang-BC
89	Gangapurna West (Lachenel)	7140	Annapurna	Manang/Kaski	28° 36'04"	83° 56'38"	Chame-Manang-BC/Pokhara-Chumrung-MBC-BC
90	Gaugiri	6110	Damodar	Mustang\NC	29° 02' 43"	84° 11' 24"	Jomsom-Lomangthang-BC
91	Gauri	6983	Rolwaling	Dolakha\NC	27° 56'14"	86° 21'01"	Charikot-Simigaon-Beding-BC
92	Gauri Shanker	7134	Rolwaling	Dolakha\NC	27° 57' 54"	86° 20' 16"	Dolakha-Charikot-Simigaon-Beding-BC\Lamabagar- Lapche-BC
93	Ghanyala Hies	6779	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 53' 44"	88° 04' 58"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
94	Ghenye Liru	6571	Langtang	Rasuwa	28° 14' 53"	85° 28' 26"	Dhunch-Syabrubesi- Timure-BC
95	Ghustung North	6529	Dhaulagiri	Myagdi	28° 40' 50"	83° 14' 50"	Beni-Darbang-Gurja Gaon-BC
96	Ghustung South	6465	Dhaulagiri	Myagdi	28° 40' 20"	83° 14' 46"	Beni-Darbang-Gurja Gaon-BC
97	Ghyun Himal I	6099	Damodar	Mustang\NC	29° 14'39"	83° 46'55"	Pokhara-Jomsom-Lomanthang-BC
98	Gimigela Chuli (Twins)	7350	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 44' 26"	88° 09' 40"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-Pangpema-BC
99	Gorakh Himal	6092	Gorakh	Humla\NC	30° 03' 54"	82° 13' 59"	Nepalgunj-Simikot-Chuwa Khola-Darma-Nepka-Take Khola-Bholbihanchaur-BC
100	Gorakh khang	6254	Gorakh Himal	Humla\NC	30° 02'39"	82° 20'15"	Jumla-Gamgadi-Darma-Yachu-Dojan-BC
101	Guras	6744	Guras	Bajhang\NC	30° 02'35"	81° 06'32"	Darchula-Changru-Tinkar River-BC
102	Gurja Himal #	7913	Dhaulagiri	Myagdi	28° 40' 26"	83° 16' 40"	Beni-Darbang-Dharaapani-Budzung Kharka-BC
103	Gurkarpo Ri #	6891	Jugal	Rasuwa\NC	28° 12' 35"	85° 46' 38"	Syabrubesi-Langtang-Kyangjing-Langshisha Kharka-Morimoto-BC
104	Gyachung Khang #	7952	Khumbu	Solukhumbu\NC	28° 05' 40"	86° 45' 03"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
105	Gyaji Khang	7038	Peri	Manang	28° 43'59"	84° 22' 27"	Besisahar-Dharapani-Koto-Meta-Kyang-Phu-BC
106	Gyala	6363	Gyala	Gorkha	28° 45'07"	84° 33'32"	Arughat-Jagat-Namru-Lho-Samagaon-Samdo-Larkey-BC
107	Gyalzen Peak #	6151	Jugal	Sindhupalchok\ NC	28° 11' 02"	85° 50' 30"	Barabishe-Chako-Listimai-Bagan-Bahirav Kunda-BC
108	Hillary Peak	7681	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 06'24"	86° 42'58"	Lukla-Namche-Gokyo-BC
109	Himal Chuli East	7893	Mansiri	Lamjung\Gorkha	28° 26' 13"	84° 38' 29"	Gorka-Barpak-Rupina la-Chhilung KholaBC\ Arughat-Nyak-BC\ Besisahar-Nagdi-Mimi Pokhari-BC
110	Himal Chuli North	7331	Mansiri	Lamjung\Gorkha	28° 26' 57"	84° 36' 23"	Besisahar-Nagdi-Mimi-Pokhari-BC\Arughat-NNyak- BC\Bahundanda-Naiche-Tabang-BC
111	Himal Chuli West	7540	Mansiri	Lamjung	28° 26' 08"	80° 37' 08"	Besisahar-Ngadi-Mimi Pokhari-BC\Bahundanda-Naiche-Tabang-BC
112	Himjung(Nemjung Goth)	7140	Peri	Manang	28° 44' 11"	84° 25' 11"	Besisahar-Ceme-Nar Phu-BC
113	Himlung East	6932	Peri	Manang\NC	28° 46'09"	84° 26'20"	Ktm-Besisahar-Dharapani-Larkye Pass-Pambari BC
114	Himlung Himal	7126	Peri	Manang	28° 46' 18"	84° 25' 29"	Besisahar-Dharapani-Kodo-Meta-Kyang-Phu-BC
115	Hongde	6556	Damodar	Dolpa\Mustang	28° 50' 35"	83° 29' 57"	Beni-Marpha-Thapa pass-BC\Beni-Dovan-Dhaulagiri- BC
116	Hongu (Sura Peak)	6764	Mahalangur/ Makalu	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 49' 32"	86° 58' 46"	Lukla-Merala--Seto Pokhari-BC\Lukla-Namche-Amphulapcha-BC
117	Hulang Go	6687	Peri	Manang\NC	28° 52'22"	84° 20'44"	Besisahar-Chame-Nar-Phu-BC
118	Hunchhi	7029	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 02' 05"	86° 45' 40"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC
119	Hunku Chuli	6119	Mahalangur	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 49' 03"	87° 00' 43"	Lukla-Mera La-Seto Pokhari-BC\Lukla-Namche-Amphulapaha-BC
120	Jabou Ri	6166	Rolwaling	Dolakha	27°51'14"	86°30'55"	Charikot-Simigaun-Beding-Na-Tolmbau glacier BC.
121	Janak Chuli	7090	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 52' 18"	88° 05' 36"	Taplejung-Ghunsar-Khambachen-Lonak-Bc
122	Jarkya Peak	6473	Peri	Gorkha\NC	28° 44'31"	84° 31'37"	Arughat-Namru-Samagaon-Samdo-Fukang Glacier-BC
123	Jasemba Go	6734	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 05'14"	86° 36'18"	Lukla-Namche-Thame-Chule-Lunak-BC
124	Jethi Bahurani +	6850	Gurans	Darchula\Bajang	29° 52' 54"	81° 02' 33"	Baitadi-Dhaulechaur-BC
125	Jijang	6111	Damodar	Manang	28° 47' 03"	84° 02' 05"	Jomsom-Kagbeni- Tange-Teri la-Mustang La-BC\Kodo-Narphu-BC
126	Jobo Rinjang	6666	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 03' 58"	86° 33' 55"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Lunak-BC
127	Jomsom Himal	6581	Damodar	Manang	28° 50' 27"	84° 09' 21"	Besisahar-Koto-Meta-Naar-Jomsomkhola-BC\ Jomsom-Kagbeni-Tangye-Kog-Teri la Pass-BC\ Jomsom-Kagbeni-Lomanthang-Damodarkunda-BC
128	Jongsang Peak #	7483	Janak	Taplejung\NC	27° 52' 52"	88° 08' 17'	Taplejung-Kambachen-Pangpame-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
129	Jugal 1	6591	Jugal	Sidhupalchowk	28° 10' 30.28"	85° 49' 11.49"	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
130	Jugal 2	6518	Jugal	Sidhupalchowk	28° 10' 53.91"	85° 48' 59.26"	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
131	Jugal 3	6184	Jugal	Sidhupalchowk	28° 09' 29.54"	85° 48' 49.10"	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
132	Jugal 4	5936	Jugal	Sidhupalchowk	28° 08' 45.32"	85° 49' 7.37"	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
133	Jugal 5	5922	Jugal	Sidhupalchowk	28° 08' 47.59"	85° 51' 28.41"	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
134	Jyacchhung	6388	Byas Risi	Darchula/NC	30° 06'23"	81° 05'09"	Darchula-Changru-Tinkar River-BC
135	Kabru	7318	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 36' 29"	88° 06' 49"	Taplejung-Yamphudin-Ramchaur-BC
136	Kabru Central	7412	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 38'07"	88° 07'17"	Taplejung-Yamphuding-Tseram-BC
137	Kagmara	5960	Kanjiroba	Dolpa	29° 08' 16"	82° 45' 41"	Juphal-Dunai-Ringmo-Phoksundo-Kagmara la-BC\ Jumla-Kaigaon-Kagmara la-BC
138	Kaipuchonam	6329	Palchung	Mugu/NC	29° 43'32"	82° 47'00"	Phoksundo-Bhijer-Pung Kharka - Chandi Khola-BC
139	Kambong Peak	6570	Dhaulagiri	Myagdi	28° 39' 34"	83° 18' 29"	Beni-Darbang-Muri-BC
140	Kanchenjunga (Central)	8476	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 41' 46"	88° 09' 12"	Taplejung-Mamankhe-Yamphudin-Cheram-BC
141	Kanchenjunga(Main)	8586	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 42' 10"	88° 09' 00"	Taplejung-Yamphudin-Ramachaur-BC
142	Kanchenjunga(South)	8476	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 41' 32"	88° 09' 23"	Taplejung-Yamphudin-Ramachaur-BC
143	KanchenjungaNorth	7938	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 42'39"	88° 09'16"	Taplejung-Ghunsal-Lhonak-Pangpema-BC
144	Kande Hiun Chuli	6627	Patrasi	Mugu\Jumla\Dolpa	29° 24' 41"	82° 33' 37"	Jumla-Talpe-Chaudabise Khola BC
145	Kang Garu	6981	Peri	Manang	28° 39' 31"	84° 18' 15"	Besisahar-Dharapani-Koto-Phu-BC
146	Kang Kuru	6355	Damodar	Mustang\Manang	28° 54' 05"	84° 11' 10"	Besisahar-Dharapani-Koto-Phu-BC
147	Kangbachen	7903	Kanchenjunga	Taplejung	27° 42' 59"	88° 06' 46"	Taplejung-Ghunsal-Pangpema-BC
148	Kangfu GatonKanta Gaton	5916	Kanjirowa	Dolpa	29° 06'12"	82° 59' 45"	Juphal or Jumla-MaduwaBC
149	Kanjerawa	6612	Kanjiroba	Dolpa	28° 13' 56"	82° 52' 34"	Juphal-Dunai-Phoksundo Tal-BC
150	Kanjiroba (Main)	6883	Kanjiroba	Dolpa	29° 22' 32"	82° 38' 26"	Juphal- or Jumla-Hurrikot-Jagdul Col- des Anglais-BC
151	Kanjiroba North	6858	kanjiroba	Mugu/Dolpa	29° 23'02"	82° 38'36"	Nepalganj-Jumla-Hurrikot-Jagdul-Col des Anglais-BC
152	Kanti East	6516	Kanti	Mugu/NC	29° 51'11"	82° 42'08"	Jumla-Gamgadi-Shilen Chaur-Mugu-Kogi Chwa Khola-BC
153	Kanti Himal	6859	Kanti Himal	Mugu\NC	29° 45' 59"	82° 45' 13"	Jumla-Gamdadi-Mugu-BC
154	Kaptang	5965	Kanti Himal	Mugu\NC	29° 55' 37"	82° 34' 25"	Jumla-Gamgdi-Mugu-BC
155	Karko	6015	Saipal	Bajhang	29° 55'13"	81° 13' 09"	Chainpur-Talkot-Kaga-Saingaon-Gharphu-Odar-BC
156	Karyolung #	6511	Rolwalling	Solukhumbu	27° 44' 00"	86° 36' 51"	Lukla-Lumding Kharka-BC
157	Kasi Dalpa	6386	Kanjiroba	Jumla/Dolpa	29° 16'59"	82° 33'17"	Jumla-Talphi-Chaudebesi Khola BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
158	Kesang Khang /UAAA Peak	6063	Mustang	Mustang	28 55 60	84 55 60	Jomson-Kagbeni-Lomanthang-Tangye-Basecamp
159	Khambachen East	7784	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 43'03"	88° 09'29"	Taplejung-Ghunsar-Lhonak-Pangpema-BC
160	Khang Karpo	6646	Rolwaling	Dolakha/ Solukhumbu/NC	27° 52'23"	86° 31'05"	Ktm-Charikot-Simi Gaon-Beding-BC or via Lama Bagar
161	Khang Nagchugo	6737	Gaurishankar	Dolakha\NC	27° 54' 22"	86° 26' 41"	Charikot-Simi Gaon Beding-BC
162	Khang Sar Khang +	7485	Annapurna	Kaski\Myagdi\Manang	28° 36' 48"	83° 52' 25"	Besisahar-Manang-Tilicho Lake-BC
163	Khang Tokal	6294	Kanjiroba	Dolpa	28° 47' 59"	83° 10' 07"	Juphal-Tarakot-Kakot-BC
164	Khangchung/UIAAPeak	6063	Mahalangur	Solukhumbu	27° 59'01"	86° 44'23"	Luk-Namche-Dzongla / Gokyo BC
165	Khangri Shar	6811	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 01' 08"	86° 48' 55"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
166	Khangri West	6773	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 01'14"	86° 47' 51"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
167	Khangsar Khang West (Herzog Peak)	7555	Annapurna	Myagdi/Kaski	28° 36'33"	83° 51'37"	Pokhara-Chumrung-MBC-BC
168	Khangtega	6783	Khumbu	Solukhumbu	27° 47' 33"	86° 49' 10"	Lukla-Zartlawar-Tangnag-Khare-BC, Lukla,Namche,Tyangboche , BC
169	Khatang	6582	Rolwaling	Solukhumbu	27° 45' 27"	86° 35' 54"	Lukla-Ghat-Morala-Lumdung Kharka-BC
170	Khatung Khang	6484	PatrungHimal	Mustang\Manang	28° 46' 37"	83° 55' 17"	Jomsom-Muktinath-Thorang La-BC
171	Khayang	6186	Mansiri	Gorkha\NC	28° 38' 00"	84° 42' 57"	Besisahar-Tilje-Samagaon-BC
172	Khiurikala	5806	Saipal	Bajhang	29° 58'12"	81° 16' 23"	Chainpur-Talkot-Dulu-BC
173	Khumbu Tse	6639	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 01' 14"	86° 52' 30"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
174	Khumjung	6699	Damodar	Mustang\Manang	28° 53' 20"	84° 07' 45"	Jomsom-Tange-Dhey-BCJomsom-Lomanthang-Damodar Kunda-BC
175	Khung	6024	Palchung	Dolpa/NC	29° 37'29"	83° 08'39"	Jufal-Phoksundo-Saldan-Lunchun-Khun Khola-BC
176	Kirat Chuli (Tent Peak) #	7365	Kangchenjunga	Taplejung\NI	27° 47' 19"	88° 11' 54"	Taplejung-Ghunsar-Lonak-BC
177	Kogi Khang North	6275	Kanti	Mugu/NC	29° 48'52"	82° 44'21"	Jumla-Gamgadi-Shilen Chaur-Mugu-Kogi Khola-BC
178	Kojichwa Chuli	6439	Kanti Himal	Mugu\NC	29° 51' 56"	82° 38' 37"	Jumla-Gamgadi-Mugu-BC
179	Kojichwa South	6264	Kanti	Mugu/NC	29° 50'55"	82° 37'52"	Jumla-Gamgadi-Shilen Chaur-Mugu-Kogi Chwa Khola-BC
180	Kokthang	6148	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 33' 49"	88° 04' 57"	Taplejung-Yamphudin-Ramchaur-BC
181	Kumbhakarna (Jannu)	7710	Kanchenjunga	Taplejung	27° 40' 56"	88° 02' 47"	Taplejung-Yamfudin-Ramchaur-BC
182	Kyabura	6332	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 53' 47"	88° 01' 27"	Taplejung-Ghunsar-Lonak-BC
183	Kyashar (Peak 43)	6770	Mahalangur-Makalu	Solukhumbu	27° 45' 19"	86° 49' 30"	Lukla-Chhatrala pass-Kote-Thaknak-BC
184	Kyungya Ri 1	6599	Langtang	Rasuwa	28° 17' 47"	85° 40' 14"	Dhunche-Kyanjing-Langsisha Kharka-BC
185	Kyungya Ri 2	6506	Langtang	Rasuwa\NC	28° 18' 12"	85° 39' 53"	Dhunche-Kyanjing-Langsisha Kharka-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
186	Lachama Chuli	6721	ChanglaHimal	Humla\NC	30° 08' 11"	82° 12' 02"	Simikot-Chuwa Khola-Lachama Khola-BC
187	Lachama North	6628	Changla	Humla\NC	30° 08'36"	82° 12'00"	Ktm-Nepalganj-Simikot-Chuwa Khola-Lachama Khola-BC
188	Lamjung Himal	6983	Annapurna	Kaski\Manang	28° 29' 21"	84° 11' 28"	Begnas-Sisuwa-Shiklish-BC\Hynja-Shiklish-BC
189	Langchung Khang	6475	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 51' 22"	88° 10' 53"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-BC
190	Langdak	6220	Rolwaling	Solukhumbu	27°55'01"	86°33'49"	Charikot-Simigaun-Beding-Na-Rolwaling glacier-BC
191	Langdung	6326	Rolwaling	Dolakha\NC	27° 56'52"	86° 29'03"	Ktm-Charikot-Simigaun-Beding-BC
192	Langju	6426	Puchen	Gorkha	28° 32'45"	85° 03'19"	Anughat-Jagat-Tsum Valley-Nile -BC
193	Langmoche Ri	6617	Mahalangur	Dolakha\ Solukhumbu	27° 52' 02"	86° 33' 18"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Bc
194	Langpo Peak	6965	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 51' 12"	88° 11' 56"	Taplejung-Ghunsu-Pangpema-BC
195	Langtang Lirung	7234	Langtang	Rasuwa	28° 15' 22"	85° 31' 10"	Syabrubeshi-Lama Hotel-Kyanging-BC
196	Langtang Ri #	7205	Langtang	Rasuwa\NC	28° 22' 56"	85° 41' 11"	Syabrubeshi-Langtang-Langsisa Kharka-BC
197	Lapuchun	5960	Tanje	Gorkha\NC	28° 34'14"	84° 51'33"	Anughat-Jagat-Bigh Gaon-Sherang Gomba-BC
198	Lasa	6189	Byas Risi	Darchula\NC	30° 08'09"	81° 05'03"	Darchula-Changru-Tinkar River-BC
199	Leonpo Gang #	6979	Jugal	Rasuwa\ Sindhupalchowk\NC	28° 11' 44"	85° 48' 07"	Shyarubesi-Kyangjing-Langshisa Kharka-BC
200	Leonpo Gang East	6733	Jugal	Sindhupalchok/ NC	28° 12'09"	85° 49'04"	Chautara-Barabise-Pembathang-Panchpokhari-Naya Masal Khola-BC
201	Lhasharma	6412	Kanjirowa	Dolpa	29° 13'33"	82° 44'50"	Juphal-Santowa-Kagmara-la-BC
202	Lhayul Peak	6397	Api Himal	Darchula	29° 58' 34"	80° 52' 08"	Darchula-Gokule-Ghusa-Chamlaya-Nadi-Tudadera-BC
203	Lho Tse	8516	Khumbu	Solukhumbu\NC	27° 57' 43"	86° 56' 12"	Lukla-Namche-Khumjung-Lobuche-BC
204	Lho Tse Middle	8413	Mahalangur	Solukhumbu\NC	27° 57' 40"	86° 56' 27"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
205	Lho Tse Shar	8400	Khumbu	Solukhumbu\NC	27° 57' 30"	86° 56' 44"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Chukung-BC
206	Lhonak (Rifil Peak)	6070	Kanchenjunga	Taplejung	27° 49'55"	88° 03'26"	Taplejung-GhunsuKhambachen-BC
207	Lintren	6713	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 01' 39"	86° 51' 26"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
208	Linku Chuli1 (Pig Pherago Shar)	6719	Mahalangur	Solukhumbu\ Ramechhap\ Dolakha	27° 48' 40"	86° 32' 41"	Charikot-Beding-Chobuk-BC\Namche-Thame-Thengpo-BC
209	Linku Chuli2 (Pig Pherago Nup)	6659	Mahalangur	Dolkha\ Ramechhap	27° 48' 18"	86° 31' 34"	Charikot-Beding-Chobuk-BC\Namche-Thame-Thengpo-BC
210	Loshar I	6930	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 53' 46"	88° 03' 24"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
211	Loshar II	6860	Kanchenjunga	Taplejung\NC	27° 53' 10"	88° 04' 01"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
212	Lugula	6899	Lugula	Manang\NC	28° 53'46"	84° 15'42"	Besisahar-Chame-Nar-Phu-Naguro-BC
213	Lung Sampa	6100	Mahalangur	Solukhumbu	28° 03' 10"	86° 39' 41"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC
214	Lungchhung	6043	Palchung	Dolpa\NC	29° 37'42"	83° 07'20"	Jufal-Phoksundo-Saldan-Lunchun-Khun Khola-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
215	Makalu I	8463	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 53' 21"	87° 05' 27"	Tumlingtar-Chichila-Num-Yak Kharkha-BC
216	Makalu II (Kangchug Tse)	7678	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 54' 56"	87° 04' 50"	Tumlingtar-Chichila-Num-Yangle Kharkha-BC
217	Malanphulan	6573	Mahalangur	Solukhumbu	27°48'10"	86°52'20"	Lukla-Namche-Pangboche-Mingbu-BC
218	Manapathi	6380	Dhaulagiri	Myagdi	28° 38' 44"	83° 27' 32"	Beni-Darbang-Muri-BC
219	Manaslu	8163	Mansiri	Manang\Gorkha	28° 33' 01"	84° 33' 42"	Arughat-Jagat-Sama gaon-BC
220	Manaslu North	7157	Mansiri	Manang\Gorkha	28° 34' 40"	84° 33' 02"	Arughat-Jagat-Sama gaon-BC
221	Mansail	6242	Damodar	Mustang\NC	29° 18'07"	29° 18'07"	Pokhara-Jomsom-Lomanthang-Chhonhup-BC
222	Mansail South	6251	Damodar	Mustang\NC	29° 17'40"	83° 48'37"	Pokhara-Jomsom-Lomanthang-BC
223	Mariayang West	6455	Palchung	Dolpa\NC	29° 41'22"	82° 52'32"	Jufal-Shey Phoksundo-Bhijer-Tankya Khola-BC
224	Mariyang	6528	Kanjiroba	Dolpa\NC	29° 41' 36"	82° 53' 20"	Juphal-Phuksundo-Shey Gompa-Phopa Gaon-SwaksaKhola-BC
225	Mayung ThangKhang	6449	Kanti	Mugu\NC	29° 46'11"	82° 44'48"	Jumla-Gamgadi-Thaju Chaur-Takla Khola-BC
226	MDM Peak(Tsisima)	6270	Kanchenjunga	Taplejung	27° 51'47"	88° 02' 26"	Taplejung-Ghunsar-Lonak-Tshima Glacier-BC
227	Mera South	6064	Mahalangur	Solukhumbu	27° 42' 04"	86° 53' 42"	Lukla-Thaknag-Dig Kharka-Khare--BC
228	Merra	6335	Kanchenjunga	Taplejung	27° 44' 27"	88° 01'11"	Taplejung-Ghunsar-Lonak-Tshima Glacier-BC
229	Mojka Peak	6032	Kanchenjunga	Taplejung	27° 46' 14"	88° 03' 02"	Taplejung-Ghunsar-Lonak-Tshima Glacier-BC
230	Mukot Himal	6087	Dhaulagiri	Dolpa/Mustang	28° 49'01"	83° 28'56"	Pokhara-Beni-Marpha-BC
231	Mustang Himal I	6195	Damodar	Mustang\NC	29° 17'10"	83° 48'36"	Pokhara-Jomsom-Lomanthang-BC
232	Nagpai Gosum I	7312	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 04' 14"	86° 38' 16"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC/Thame-Tarnga-Lunak-BC
233	Nagpai Gosum II	7296	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 04' 29"	86° 39' 09"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC/Thame-Lunak-BC
234	Nala Kankar #	6062	Nalakankar	Humla\NC	30° 21' 27"	81° 24' 05"	Simikot-Kermi-Nyula-Takchen-Gyau Khola-BC
235	Nampa	6755	Gurans	Darchula	30° 00' 15"	80° 59' 49"	Baitadi-Gokuleswor-Chamalia Khola-Ghusa-BC\ Bajang-Talkot-Kada-Dahachaur-Baiyeli Khola-BC
236	Nampa II	6700	Gurans	Darchula	30° 00' 46"	80° 57' 35"	Baitadi-Gokuleswor-Chamalia Khola-Ghusa-BC\ Bajang-Talkot-Kada-Dahachaur-Baiyeli Khola-BC
237	Nampa III	7110	Gurans	Darchula/ Bajhang	29° 58' 51"	81° 01' 01"	Baitadi-Gokuleswor-Chamalia Khola-Ghusa-BC\ Bajang-Talkot-Kada-Dahachaur-Baiyeli Khola-BC
238	Nampa, South	6580	Byas-Rikhi	Darchula	29° 59'09"	80° 59'48"	Baitadi-Gokuleswor-Chamalia Khola-Ghusa-BC\ Bajang-Talkot-Kada-Dahachaur-Baiyeli Khola-BC
239	Nangamari 2	6209	Kanchanjunga	Taplejung	27° 53' 29"	87° 52' 02"	Taplejung-Sekhathum-Yanma-BC
240	Nangamari 1	6547	Kanchanjunga	Taplejung\NC	27° 54' 38"	87° 52' 07"	Taplejung-Sekhathum-Yanma-BC
241	Nar Phu	5921	Damodar	Manang	28° 43' 01"	84° 07' 26"	Besisahar-Koto-Nar-Khangla pass-BC\Pisang-Ngawal-BC
242	Naulekh	6240	Mahalangur	Solukhumbu	27° 41' 13"	86° 54' 17"	Lukla-Chhatrala-Dig Kharkha-BC
243	Nemjung	7339	Manang	Manang	28° 45' 25"	84° 25' 05"	Besisahar-Koto-Phu Gaon-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
244	Nepal Gyap Peak	7007	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 44'47"	88° 10'51"	Taplejung-Ghunsu-Lhonak-Pangpema-BC
245	Nepal Peak #	7177	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 46' 35"	88° 11' 07"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-BC
246	Ngojumba Khang	7743	Khumbu	Solukhumbu\NC	28° 06' 23"	86° 42' 31"	Lukla-Namche-Khumjung-Machharmo-Gokyo-BC
247	Nheserku(Chhukpu)	5927	Mahalangur	Solukhumbu	27° 55' 08"	86° 36' 11"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Arya-BC
248	Nilgiri Central	6940	Nilgiri	Myagdi/Mustang	28° 40' 42"	86° 42' 31"	Tatopani-Lete-Thulo Buggini-BC\Jomsom-Thini-BC
249	Nilgiri North	7061	Nilgiri	Myagdi/Mustang	28° 41' 24"	83° 44' 47"	Tatopani-Lete-Thulo Buggini-BC\Jomsom-Thini-BC
250	Nilgiri South	6839	Nilgiri	Myagdi/Mustang	28° 39' 17"	83° 43' 56"	Tatopani-Lete-Thulo Buggini-BC\Jomsom-Thini-BC
251	Norbu Khang	6005	Kanjirowa	Dolpa	29° 07' 09"	83° 04' 29"	Jhufal-Dunai-Lagna Odar-BC\Dho-Numla-BC
252	Numbur	6957	Rolwaling	Ramechhap\ Solukhumbu	27° 45' 16"	86° 34' 30"	Phaphlu-Thaksindu-Dudhkunda-BC
253	Numri	6677	Mahalangur	Solukhumbu\ Sankhuwasabha	27° 53' 43"	86° 58' 33"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
254	Nupla Khang	6861	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 04'27"	86° 46'01"	Lukla-Namche-Gokyo-Gorekhsap-BC
255	Nuptse	7855	Khumbu	Solukhumbu	27° 58' 01"	86° 53' 22"	Lukla-Namche-Khumjung-Lobuche-BC
256	Ohmi Kang #	6829	Janak	Taplejung\NC	27° 53' 50"	87° 58' 00"	Taplejung-Shekathum-Yanma-BC
257	Omi Tso Go	6332	Rolwaling	Dolakha/NC	27° 54'55"	86° 27'29"	Ktm-Charikot-Lambagar-Lapche-BC
258	P2 (SimnangHimal)	6251	ManasluHimal	Gorkha	28° 30' 59"	84° 35' 50"	Arughat-Soti Khola-Namrung-BC
259	Pabuk Khang (Kangata)	6244	Kanchanjunga	Taplejung\NC	27° 54' 36"	87° 53' 26"	Taplejung-Sekthum-Yangma-BC
260	Pama Himal	6300	Peri	Gorkha/NC	28° 34'49"	84° 57'04"	Arughat-Jagat-Bigh Gaon-Sherang Gomba-BC
261	Panbari	6887	Peri	Manang\Gorkha	28° 43' 06"	84° 29' 02"	Besisahar-Larkey Pass-Samdo-BC\Arughat-Jagat-Sama-Samdo-BC
262	Panbuk Ri	6716	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 00' 19"	86° 31' 20"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Lunak-BC
263	Pandra	6850	Kanchanjunga	Taplejung	27° 51' 52"	87° 59' 43"	Taplejung-Ghunsu-Lunak-Tshima Glacier-BC
264	Pangri Goldumba	6620	Langtang	Rasuwa/NC	28° 19'41"	85° 43'45"	Langtang-Langshisa Kharka-Morimoto-BC
265	Paniyotippa	6687	Mahalangur	Ramechhap\ Solukhumbu	27° 48' 15"	86° 34' 11"	Lukla-Ghat-Lumding Kharka-BC\Lukla-Namche-Thame-Thangbo-BC
266	Pankar Himal	6264	Sringi	Gorkha/NC	28° 36'59"	84° 44'33"	Arughat-Jagat-Namru-Lho-Samagaon-Samdo-BC
267	Panpoche 1 (Pang Phunch)	6620	Mansiri	Gorkha	28° 37' 44"	84° 41' 02"	Arughat-Jagat-Sama Gaon-Samdo-BC
268	Panpoche 2 (Pang Phunch)	6504	Mansiri	Gorkha	28° 36' 51"	84° 41' 15"	Arughat-Jagat-Sama Gaon-Samdo-BC
269	Pasang LhamuChuli	7351	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 04' 24"	86° 37' 01"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Tamga-Dzasamba-BC
270	Pashuwo	6177	Tsum	Gorkha\NC	28° 31' 55"	85° 10' 06"	Syabrubesi-Langtang Valley-BC / Arughat - Jagat-Tsum-Domjenile-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
271	Pathibhara Chuli (Pyramid Peak)	7125	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 49' 14"	88° 10' 33"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-BC
272	Pathibhara East (Sphinx)	6825	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 49'30"	88° 11'25"	Taplejung-Ghunsu-Lhonak-Pangpema-BC
273	Patrasi	6450	Patrasi	Jumla\Dolpa	29° 25' 16"	82° 35' 33"	Jumla-Trikhu-Talphi-Dhouli Daha- Hurrikot - BC
274	Peak 38 (Shanti Shikhar)	7590	Mahalangur	Solukhumbu\NC	27° 57' 19"	86° 58' 03"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Chhukung-BC
275	Peak 4	6736	Mahalangur/ Makalu	Sankhuwasabha	27° 51' 10"	87° 00' 48"	Lukla-Merala-Hunku Glacier-BC/Tashgaun-Khongmal- BC
276	Peak 41	6649	Mahalangur	Solukhumbu	27° 46' 26"	86° 54' 41"	Lukla-Chhatrala-Thaknag-Merala-BC/ Namche-Khumjung-Dingboche-Amphulapcha-PachPokhari-BC
277	Pem Thang KarpoRi	6865	Langtang	Rasuwa/NC	28° 14'57"	85° 45'02"	Langtang-Langshisa Kharka-Morimoto-BC
278	Peri	6174	Langtang	Rasuwa/NC	28° 21'11"	85° 43'25"	Langtang-Langshisa Kharka-Morimoto-BC
279	Peri Himal	6296	Peri	Manang/NC	28° 44'50"	84° 28'54"	Arughat-Namru-Samagaon-Samdo-Fukang Glacier-BC
280	Pethang Tse	6739	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 57' 27"	87° 01' 06"	Lukla-Thaknag-Panch pokhari-BC/Tumlingta-Seduwa-Shipton Pass-BC
281	Pethangtse East	6572	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 56'58"	87° 02'10"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton/Es Pass-Shershong-BC
282	Phole	6645	Kanchenjunga	Taplejung	27° 41' 09"	88° 00' 36"	Taplejung-Ghunsu-Khangbachen-BC
283	Phu Khang	6694	Peri Himal	Manang\NC	28° 47' 36"	84° 26' 57"	Besisahar-Dhara Pani-Phu-BC
284	Phu Khang Go	6767	Peri	Manang/ Gorkha/NC	28° 44'05"	84° 29'38"	Arughat-Namru-Samagaon-Samdo-Fukang Glacier-BC
285	Phu khang North	6580	Peri	Manang/NC	28° 49'15"	84° 26'16"	Ktm-Besisahar-Koto-Phu-BC
286	Phungi	6524	Mansiri	Manang	28° 33' 16"	84° 29' 09"	Besisahar-Dharapani-Thonje-Dana Khola-BC\Bimthan-BC
287	Phungi	6524	Peri	Manang/NC	28° 49'48"	84° 24'10"	Ktm-Besisahar-Koto-Phu-BC
288	Phurbi Chyachu	6631	Jugal	Sindhupalchok\NC	28° 07' 50"	85° 52' 19"	Jalbire-Gumthang-Tembathang-Nyam-Masal Khola-BC
289	Pokhar Khang	6348	Damodar	Manang	28° 48' 46"	84° 13' 44"	Besisahar-Koto-Neta-Phu-Ngaru Pokhari camp-BC
290	Pota North (Peak Hawley)	6182	KakhyorHimal	Dolpa	28° 46'33"	83° 11'51"	Jumla-Gotichaur-Urikot-BC
291	Pumori	7161	Khumbu	Solukhumbu\NC	28° 00' 54"	86° 49' 50"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
292	Punchen Himal	6049	Mansiri	Gorkha\NC	28° 39' 39"	85° 08' 54"	Arughat-Jagat-Lokpa-Chumling-Raphen-Nyal-Mu-BC
293	Purbung	6500	Damodar	Mustang\Manang	28° 48' 05"	84° 01' 14"	Besisahar-Chame-Manang-BC\Kodo-Neta-Fu-BC
294	Purkung	6126	Damodar	Mustang\Manang	28° 48' 53"	83° 59' 34"	Besisahar-Chame-Manang-Thorang Phedi-BC
295	Putha Hiunchuli	7246	Dhaulagiri	Rukum\Dolpa\Myagdi	28° 44' 52"	83° 08' 53"	Juphal-Tarakot-Kakot-German Base camp-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
296	Raksha Urai	6593	Urai Lekh	Bajhang	30° 00'21"	81° 07'44"	Bajhang-Talkot-Dhulac-Gorongphu-Setopokhari-BC
297	Ramtang	6601	Kanchenjunga	Taplejung	27° 45' 03"	88° 05' 45"	Taplejung-Ghunsu-Ramtang-Lonak-Pangpema-BC
298	Rathong	6682	Kanchanjunga	Taplejung\NI	27° 35' 37"	88° 05' 28"	Taplejung-Yamphudin-Ramche-BC
299	Ratna Chuli	7128	Peri	Manang\NC	28° 51' 52"	84° 22' 38"	Besisahar-Dharapani-Koto-Meta-Fhugaon-BC
300	Raungsiyar	6224	Rolwaling	Dolakha/ Solukhumbu	27°54'28"	86°33'34"	Lukla-Namche-Thame-TargnaChudonmo khola-BC/ Charikot-Simigaun-Beding-Na-Tolumbu glacier BC.
301	Rhimbu	6210	Puchen	Gorkha	28° 33'34"	85° 02'51"	Anughat-Jagat-Tsum Valley-Nile -BC
302	Rokapi (Kap Chuli)	6468	Saipal	Darchula\Bajhang	29° 50' 52"	81° 02' 25"	Darchula-Gokule-Gunsa-Chamalaya Nadi-BC
303	Rolmi	6056	Puchen	Gorkha	28° 34'04"	85° 03'01"	Anughat-Jagat-Tsum Valley-Nile -BC
304	Rolwaling Khang	6664	Rolwaling	Dolakha	27°53'51"	86°31'23"	Charikot-Simigaun-Beding-Na-Tolumbu glacier BC.
305	Rongshar Ri I (Ondrej Peak)	6900	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 03'02"	86° 33'04"	Lukla-Namche-Thame-Chule-BC
306	Sagarmatha	8848.86	Khumbu	Solukhumbu\NC	27° 59' 17"	86° 55' 41"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
307	Saipal	7031	Gurans/Saipal	Humla\Bajhang	29° 53' 16"	81° 29' 41"	Simikot-Kermi-Yalbang-Puya-Chola-BC
308	Saipal, East	6882	Saipal	Humla\Bajhang	29° 53'28"	81° 30' 02"	Simikot-Kermi-Yalbang-Puya-Chola-BC
309	Salbachum	6707	Langtang	Rasuwa\NC	28° 16' 18"	85° 38' 04"	Syabru-Lama Hotel-Kyangjing-BC
310	Saldim (Peak 5)	6374	Mahalangur/ Makalu	Sankhuwasabha\NC	27° 49' 17"	87° 10' 23"	Lukla-Merala-West Col-BC/Tumlingtar-Siduwa-Sersong- BC
311	Saldim West	6388	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 49'27"	87° 09'33"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton/Es Pass-Sherishong-BC
312	Samdo Peak	6335	Mansiri	Gorkha\NC	28° 38' 10"	84° 41' 50"	Anughat-Sama Gaon-Samdo-BC
313	Sanctuary Peak	6207	Kanjiroba	Mugu/Dolpa	29° 25'26"	82° 37'33"	Jumla-Gotichaur- Hurikot-BC
314	Saribung	6346	Damodar	Mustang\Manang	28° 53' 04"	84° 10' 26"	Jomsom-Kagbeni- Lomangthang-BC/Chame-Nar Phu-BC
315	Sat Peak	6220	Kanchenjunga	Taplejung	27° 42' 40"	87° 54' 51"	Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
316	Saula	6235	Kutang	Gorkha\NC	28° 36'50"	84° 45'22"	Anughat-Jagat-Namru-Lho-Samagaon-Samdo-BC
317	Sharphu I	7070	Kanchenjunga	Taplejung	27° 45' 08"	87° 55' 11"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
318	Sharphu II	6154	Kanchenjunga	Taplejung	27° 45' 28"	87° 55' 18"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
319	Sharphu III	6885	Kanchenjunga	Taplejung	27° 43' 50"	87° 54' 26"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
320	Sharphu IV	6433	Kanchenjunga	Taplejung	27° 48' 55"	87° 55' 13"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
321	Sharphu V	6328	Kanchenjunga	Taplejung	27 ° 44' 43"	87 ° 55' 12"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
322	Sharphu VI	6076	Kanchenjunga	Taplejung	27° 46' 25"	87° 55' 33"	Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsab BC
323	Shartse II	7457	Khumbu	Solukhumbu\ Sankhuwasabha\NC	27° 56' 57"	86° 59' 07"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Chukung-BC
324	Sherson (Peak 3)	6422	Mahalangur/ Makalu	Sankhuwasabha\NC	27° 50' 02"	87° 07' 44"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton's Pass-Sherishon-BC
325	Sherson North West	6682	Mahalangur	Sankhuwasabha\NC	27° 51' 19"	87° 06' 39"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton/Es Pass-Sherishon-BC
326	Shey Shikhar	6139	Kanjiroba	Dolpa	29° 17' 13"	82° 47' 50"	Juphal-Phoksundo-BC\Hurrikot-Gagdul-Coldes Anglais-Hyangin Glacier-BC
327	Sisne	5849	Sisne Himal	Rukum	28° 49' 40"	82° 37' 07"	Rukum-Salle-Daune-Naigad-Sisne Charga-BC
328	Sita Chuchura	6611	Dhaulagiri	Dolpa\Myagdi	28° 46' 57"	83° 29' 05"	Beni-Marpha-BC\Beni-Darbang-Mur-Hidden Valley-BC
329	Sobitongie	6670	Kanchenjunga	Taplejung	27° 41' 08"	88° 01' 41"	Taplejung-Ghunsab-Pandra Glacier-BC
330	Surma-Sarovar,North	6523	Surma Saravar Lekh	Bajhang	29° 50' 07"	81° 05' 08"	Chainpur-Daulichaur-Laune-Kalanga Gad Khola-BC
331	Suyao Kang	5960	Kanchenjunga	Taplejung	27° 52' 57"	87° 53' 46"	Taplejung-Dovan-Sekher Thum-BC
332	Swaksa Kang	6405	Kanjiroba	Dolpa\NC	29° 41' 11"	82° 51' 30"	Juphal-Phoksundo-Shey Gompa-Phopha-Swaksa Khola-BC
333	Swelokhan	6180	Mansiri	Gorkha\NC	28° 43' 30"	84° 38' 47"	Besisahar-Larkye Pass-Samdo-BC\Arughat-Jagat-Sama-Samdo-BC
334	Takargo	6771	Mahalangur	Dolakha	27° 52' 29"	86° 30' 42"	Charikot-Simi Gaon-Beding-Na-Rolwaling Glacier-BC\ Lukla-Thame-Tashilapcha-BC
335	Takla Khang	6276	Kanti	Mugu\NC	29° 45' 40"	82° 41' 43"	Jumla-Gamgadi-Thaju Chaur-Takla Khola-BC
336	Takphu Himal	6395	Nalakankar	Humla\NC	30° 17' 02"	81° 25' 04"	Simikot-Kerimi-Nyula-Takchen-Sakya Khola-BC
337	Takphu North	6142	Nalakankar	Humla\NC	30° 18' 13"	81° 25' 20"	Ktm-Nepalgarj-Simikot-Kerimi-Nyu La-Takchen-SakyaKhola-BC
338	Talung	7349	Kanchenjunga	Taplejung\NI	27° 39' 17"	88° 08' 01"	Taplejung-Yamphudin-Ramachaur-BC
339	Tankya I	6305	Palchung	Dolpa\NC	29° 42' 22"	82° 55' 01"	Jufal-Shey Phoksundo-Bhijar-Tankya Khola-BC
340	Taple Sikhari (Cross Peak)	6341	Kanchenjunga	Taplejung	27° 45' 40"	88° 08' 52"	Taplejung-Tapethok-Ghunsab-BC
341	Tare Khang	7193	Annapurna	Kaski\Manang	28° 36' 18"	83° 54' 58"	Besisahar-Chame-Manang-Khangser-Tilicho-BC
342	Tashi Khang	6386	Mukut Himal	Mustang	28° 51' 11"	83° 37' 53"	Jomsom-Marpha-Dhampus pass-BC\Jomsom-Phalak-Sangda-BC
343	Tawoche	6501	Khumbu	Solukhumbu	27° 53' 50"	86° 46' 54"	Lukla-Namche-Khumjung-Khonar-BC\Khumjung- Dingboche-BC
344	Tengi Ragi Tau (Agole)	6948	Mahalangur	Dolakha\ Solukhumbu	27° 51' 26"	86° 33' 23"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Thengpo-BC
345	Tengkangpoche	6500	Mahalangur	Solukhumbu	27° 48' 14"	86° 35' 55"	Lukla-Namche-Khumjung-Thame-Thengpo-BC
346	Tengkoma	6215	Kanchenjunga	Taplejung	27° 48' 30"	88° 04' 36"	Taplejung-Ghunsab-Lhonak-BC
347	Tenzing Peak	7916	Mahalangur	Solukhumbu\NC	28° 06' 21"	86° 41' 13"	Lukla-Namche-Gokyo-BC
348	Thakar Go East	6152	Rolwaling	Dolakha	27° 52' 19"	86° 31' 24"	Charikot-Simigaun-Beding-Na-Tolubau glacier BC.

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
349	Thakmarpo Ri (Panaya Tippa, Dragmorpa Ri)	6185	Langtang	Rasuwa	28° 19' 31"	85° 39' 51"	Syabrubesi-Langtang-Kyanjing-Langshisha Kharka-BC
350	Thaknak Ri (Dranganag Ri)	6757	Rolwaling	Dolakha\ Solukhumbu	27° 56' 49"	86° 31' 35"	Dolakha-Jagat-Simi Gaon-Beding-Na-BC
351	Thamserku	6623	Khumbu	Solukhumbu	27° 47' 23"	86° 47' 16"	Lukla-Manju-BC/Namche-Khumjung-BC
352	Thapa Peak (Dhampus)	6012	Dhaulagiri	Mustang	28° 47' 53"	83° 36' 43"	Jomsom-Marpha-Yak Kharka-BC
353	Tharke Khang	6710	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 02'38"	86° 45'06"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo- BC/Zongla-BC
354	Thoché Go	6602	Peri	Manang/NC	28° 45'28"	84° 27'35"	Besisahar-Dharapani-Bhinthang-Ponkar Glacier- BC
355	Thorong Peak	6144	Annapurna	Manang/Mustang	28° 46' 57"	83° 55' 48"	Jomsom-Muktinath-BC/ Chame-Manang- Thorangla-BC
356	Thulagi Peak	7059	Mansiri	Manang	28° 31' 40"	84° 31' 22"	Besisahar-Tal-Dhara Pani-Dovan Khola-BC
357	Til Kang	6369	Nalakankar	Humla\NC	30° 16' 12"	81° 24' 52"	Simikot-Kerimi-Nyu La-Takechen-Sakya Khola- BC
358	Tilicho Peak	7134	Annapurna	Myagdi\Manang	28° 40' 57"	83° 48' 50"	Chame-Manang-Khangsar-Tilcho-BC\ JomsomMesokanto pass-BC
359	Tobsar Peak	6100	Siringi Himal	Gorkha	28° 34' 50"	85° 03' 34"	Arughat-Jagat-Tsum-Domje-Nimyang Kharka-BC
360	Tripura Hiun Chuli (Hanging Glacier Peak)	6553	Kanjiroba	Dolpa	29° 19' 35"	82° 44' 15"	Jumla-Hurrikot-Jagdul-BC
361	Tsar Tse	6398	Mukut Himal	Mustang	28° 51' 41"	83° 38' 55"	Jomsom-Marpha-Dhampus-BCJomsom-Phalak- Sangda pass-BC
362	Tso Karpo	6518	Kanjiroba	Dolpa	29° 22' 00"	82° 46'00"	Dunai-Ringmo-BC
363	Tso Karpo Khang	6556	Kanjibora	Dolpa	29° 22' 05"	82° 46' 51"	Juphal-Phoksunko-Peri Kapuwa Khola-BC
364	Tu Tse (Peak 6)	6758	Mahalangur/ Makalu	Sankhuwasabha	27° 46' 19"	87° 06' 05"	Tumlingtar-Deduwa-Yangre Kharka-Ramara-BC
365	Tukuche Peak	6920	Dhaulagiri	Myagdi\Mustang	28° 44' 46"	83° 33' 39"	Jomsom-Marpha-Dhampus-BC
366	Urkenmang	6150	Jugal	Rasuwa\ Sindhupalchowk	28° 10' 09"	85° 42' 54"	Dhunché-Langtang-Kyangjing-Langsisa Kharka- BC
367	Varaha Shikhar (Fang)	7647	Annapurna	Myagdi\Kaski	28° 34' 41"	83° 48' 12"	Beni-Lete-Thulobugin-Mristi Khola-BC
368	Yakawa Kang	6482	Damodar	Mustang\Manang	28° 48' 31"	83° 56' 40"	Jomsom-Muktinath-Thorang Phedi-BC or Manang
369	Yalung Khang	8505	Kachenjunga	Taplejung	27° 42' 18"	88° 08' 19"	Taplejung-Yamphudin--Tseram-Ramche- Oktang-BC
370	Yalung Khang West	8077	Kanchenjunga	Taplejung	27° 42'22"	88° 07'32"	Taplejung-Gunsa-Lonak-Pangpema- BC/Taplejung-Yamphuding-Tseram-BC
371	Yangra South	6863	Ganesh	Gorkha/ Dhading/NC	28° 20'47"	85° 06'36"	Trishuli-Shertung-Pansan Bhanjyang-BC
372	Yangri	6635	Jugal	Sindhupalchok/ NC	28° 08'34"	85° 52'26"	Ktm-Jalbire-Ghumthang- TembathangLadangbenshi,Nyamya Masal Khola- BC
373	Yanme Khang	6206	Kanchanjunga	Taplejung\NC	27° 56' 46"	87° 50' 59"	Taplejung-Ghunsa Yanma-BC
374	Yara Chuli	6236	Palchung	Mugu/Dolpa/NC	29° 41'22"	82° 49'44"	Jufal-Shey Phoksundo-Bhijar-Tankya Khola-BC
375	Yarwa	6644	Guras	Darchula/ Bajhang/NC	30° 03'15"	81° 05'33"	Darchula-Changru-Tinkar River-BC
376	Yaupa	6432	Mahalangur/ Makalu	Sankhuwasabha\NC	27° 50' 13"	87° 08' 35"	Tumlingtar-Seduwa-Shipton's pass-Shershong-BC
377	Yoko Pahar (Nampa VIII)	6401	Gurans	Darchula/ Bajhang	30° 00' 54"	81° 02' 24"	Darchula-Syaku-Gati Bagad-Tinkar-BC

5.2 Newly Opened Peaks (January 2025)

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
378	Asajya Tuppa West	6055	Gorakh	Humla/NC	30° 03' 47"	82° 15' 58"	Simikot-Kharpunath-Kharpel-Piplang-Nepka-Galagna Chaur-Bholbihan Chaur-BC/Gamgadhi-Luma-Rimi-Darma-Nepka-Galagna Chaur-Bholbihan Chaur-BC
379	Chanabolo	5897	Gautam	Dolpa/NC	29° 10' 51"	83° 36' 35"	Jomsom-Ekle Bhatti-Phalyak-Sangta-Nalgyang Sumna-BC
380	Changdi East	6328	Kanti	Mugu/NC	29° 43' 19"	82° 49' 07"	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Rolagechaur-Chyargola Bhanjyang-BC/Juphal-Suligadgaun-Rigmagaun-Nangdalo-Nengla Bhanjyang-Bhijer-Phophagaun-BC
381	Changla Khang	6581	Changla	Humla/NC	30° 09' 14"	82° 12' 27"	Simikot-Kharpunath-Thehe-Dojam-Thara Sangu-BC
382	Changla Khang West	6233	Changla	Humla/NC	30° 09' 39"	82° 11' 02"	Simikot-Kharpunath-Thehe-Dojam-Thara Sangu-BC
383	Chaw East	6557	Janak	Taplejung/NC	27° 54' 24"	87° 57' 33"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
384	Chhochenchu North	6143	Umbak	Taplejung/NC	27° 50' 31"	87° 45' 36"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
385	Chhuama IV	6179	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 18' 04"	83° 51' 21"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
386	Chhuama Peak I	6366	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 18' 39"	83° 51' 48"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
387	Chhuama Peak II	6325	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 18' 44"	83° 52' 21"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
388	Chhuama Peak III	6268	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 17' 50"	83° 50' 59"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
389	Chumbu North	6822	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 01' 07"	86° 47' 33"	Lukla-Jorsalle-Namche-Pangboche-Pheriche-Lobuche-Gorakshep-BC
390	Chungen Changma	6229	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 15' 21"	83° 48' 15"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Thingar-BC
391	Ghodchadi	6001	Rolwaling	Dolakha/NC	27° 56' 52"	86° 19' 15"	Charikot-Kosikhet-Singati-Jagat-Gongar-Simigaun-BC
392	Ghyambu Peak	5870	Gautam	Dolpa/NC	29° 11' 25"	83° 34' 19"	Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Nalgyang Bhanjyang-BC
393	Ghyun Himal II	6029	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 14' 26"	83° 46' 11"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
394	Ghyun Himal III	6027	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 14' 50"	83° 46' 22"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
395	Hongde West	6338	Dhaulagiri	On the border of Dolpa and Mustang	28° 50' 40"	83° 29' 01"	Jomsom-Syang-Marpha-Thapa Bhanjyang-BC/Beni-Galeshwar-Baishari-Tatopani-Lete-Larjung-Marpha-Thapa Bhanjyang-BC
396	Jabou Ri North	6112	Rolwaling	Dolakha	27° 51' 36"	86° 30' 49"	Charikot-Kosikhet-Singati-Jagat-Beding-Nagaun-BC/Lukla-Phakding-Jorsalle-Namche-Thame-BC
397	Jyangche	5893	Gautam	Dolpa/NC	29° 12' 05"	83° 32' 49"	Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Nalgyang Bhanjyang-BC
398	Jyanglatunpu Peak	6062	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 14' 39"	83° 42' 48"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
399	Kaipuchonam North West	6218	Kanti	Mugu/NC	29° 44' 51"	82° 45' 48"	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC
400	Kaipuchonam West	6093	Kanti	Mugu/NC	29° 43' 52"	82° 45' 54"	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC
401	Kanti Central	6275	Kanti	Mugu/NC	29° 50' 28"	82° 40' 05"	Jumla Khalanga-Bumra-Pina-Gamgadi-Lumsa-Mugu-Purano Mugu-BC
402	Kekyap Ri I	6187	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 14' 10"	83° 42' 19"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
403	Kekyap Ri II	6011	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 12' 25"	83° 40' 33"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
404	Kogi Khang	6095	Kanti	Mugu/NC	29° 47' 40"	82° 42' 54"	Jumla Khalanga-Bumra-Pina-Gamgadi-Lumsa-Mugu-Purano Mugu-BC
405	Lumbo Himal	6250	Ganesh	Gorkha	28° 23' 55"	85° 00' 53"	Dhadingbesi-Gola Bhanjyang-Arughat-Arkhet Bajar-Machhakholaun-Jagat-BC
406	Lunadhar Khang	5807	Damodar	Mustang/NC	29° 11' 25"	84° 10' 07"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Dhigaun-BC
407	Mahalangur Peak	6445	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 06' 25"	86° 33' 54"	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Thokchambo-BC
408	Mansail East	6186	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 18' 03"	83° 50' 14"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
409	Mustang Himal II	6150	Mustang Himal	Mustang/NC	29° 16' 39"	83° 47' 49"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
							Lomanthang-Phuwa-BC
410	Nangamari North West	6371	Janak	Taplejung/NC	27° 55' 41"	87° 51' 24"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
411	Nobuk	5945	Umbak	Taplejung/NC	27° 53' 59"	87° 47' 18"	Taplejung-Yanma-Chheche Pokhari-BC
412	Nupchu	6044	Janak	Taplejung	27° 53' 59"	87° 47' 18"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
413	Nyalu	6265	Chandi	Humla	30° 09' 13"	81° 52' 35"	Simikot-Dandaphaya-Hekpa-Lek Tangin-BC
414	Pabuk Khang East	6279	Janak	Taplejung/NC	27° 54' 39"	87° 54' 07"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
415	Pabuk Khang Far East	6252	Janak	Taplejung/NC	27° 54' 57"	87° 55' 10"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
416	Palchung I	6159	Palchunghamga	Dolpa	29° 40' 24"	82° 56' 27"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijjer-BC
417	Palchung II	6025	Palchunghamga	Dolpa/NC	29° 39' 44"	82° 58' 02"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Kuwagaun-BC
418	Palchung III	6009	Palchunghamga	Dolpa/NC	29° 39' 48"	82° 59' 38"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Kuwagaun-BC
419	Pamalka	6344	Rolwaling	Dolakha/Solukhumbu	27° 53' 44"	86° 33' 16"	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Tesi Lapcha La-BC/Charikot-Singati-Gongar-Simigaun-Beding-Nagaun-BC
420	Pangbuk North	6478	Rolwaling	Solukhumbu/NC	28° 01' 25"	86° 31' 50"	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Chhule-BC
421	Pathibhara North East	6857	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 50' 21"	88° 12' 16"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Ghunsa-Lhonak-BC
422	Pathibhara South East	6868	Kanchenjunga	Taplejung/NI	27° 48' 30"	88° 11' 17"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Ghunsa-Lhonak-BC
423	Rolwaling Khang North	6526	Rolwaling	Dolakha	27° 54' 59"	86° 31' 51"	Charikot-Dolakha-Singati-Gongar-Simigaun-Bedding-Nagaun-BC/Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Tesi Lapcha La-BC
424	Rongshar Ri II	6492	Mahalangur	Solukhumbu/NC	28° 03' 00"	86° 32' 18"	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Thokchambo-BC
425	Senup	6265	Umbak	Taplejung/NC	27° 51' 56"	87° 46' 52"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
426	Tankya II	6291	Palchunghamga	Dolpa/NC	29° 42' 02"	82° 55' 44"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijjer-BC
427	Tankya III	6261	Palchunghamga	Dolpa/NC	29° 41' 29"	82° 57' 02"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijjer-BC
428	Tankya IV	6254	Palchunghamga	Dolpa/NC	29° 42' 19"	82° 56' 15"	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijjer-BC
429	Thakmorpa North East	5964	Langtang	Rasuwa/NC	28° 20' 44"	85° 41' 20"	Dhunchhe-Shyaprubesi-Ghodabela-Langtang-Kyangjing-Numthang-BC
430	Tinje Peak	5984	Gautam	Dolpa/NC	29° 15' 19"	83° 30' 23"	Juphal-Suligadgaun-Rigmagaun-Nangdalo-Saldang-Simengaun-Tinjegaun-Poltogaun-BC/Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Naljang Sumna-Chharkabhot-Mola Bhanjyang-BC
431	Yanme Khang South East	6475	Janak	Taplejung/NC	27° 56' 17"	87° 51' 41"	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-Chheche pokhari-BC
432	Yarsang Khang	5897	Damodar	Mustang/NC	29° 12' 50"	84° 12' 06"	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nenyul-BC
433	Yasa Thak	6141	Rolwaling	Solukhumbu	27° 50' 43"	86° 34' 51"	Charikot-Dolakha-Singati-Gongar-Bedding-Nagaun-BC/Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Tesi Lapcha La-BC
434	Yolungma Khang	6114	Kanti	Mugu/NC	29° 46' 08"	82° 42' 47"	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC

(Nepal Gazzette dated 2081/09/22 BS)

5.3 Peaks Managed by Nepal Mountaineering Association

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
435	Abi *	6043	Mahalangur	Solukhumbu	27° 59' 00"	86° 43' 25"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo BC/ Dingboche-Lobuche-BC
436	Bokta Peak *	6143	Kanchenjunga	Taplejung	27° 37' 15"	88° 00' 25"	Taplejung-Yamphuding-Ramje-BC/ Ghunsa-Lapsang BC
437	Chekigo *	6257	Gaurishankar	Dolakha\NC	27° 54' 23"	86° 24' 49"	Charikot-Simigaon-Beding-BC
438	Chola Tse*	6440	Khumbu	Solukhumbu	27° 55' 13"	86° 46' 08"	Lukla- Namche-Khumjung-Pheriche,Zongla –BC
439	Chulu East *	6584	Damodar	Manang	28° 44' 09"	84° 02' 12"	Besisahar-chame-ngawal-BC
440	Chulu West *	6419	Damodar	Manang	28° 44' 36"	84° 01' 30"	Besisahar-Chame-Manang-Ledari-BC
441	Ghanja La Chuli * (Naya Kanga)	5863	Langtang	Rasuwa\Sindhupalchowk	28° 10' 06"	85° 33' 05"	Dhunge-Syabrubeshi-Kyanjin-BC
442	Hiun Chuli	6411	Annapurna	Kaski	28° 30' 37"	83° 51' 07"	Chomrong-Deurali-Bc/ABC-Bc
443	Imja Tse (Island Peak)*	6160	Khumbu	Solukhumbu	27° 55' 14"	86° 56' 16"	Lukla-Namche-Khumjung-Dinboche-Chukung-BC
444	Khongma Tse * (Mehra)	5849	Khumbu	Solukhumbu	27° 56' 52"	86° 51' 02"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-Lobuche-BC
445	Kusum Kanguru *	6367	Khumbu	Solukhumbu	27° 43' 50"	86° 47' 28"	Lukla-Phakding-Monjo-BC/Lukla-Chhatrala-Thaknag-BC
446	Kwangde *	6011	Rolwaling	Solukhumbu	27° 48' 01"	86° 38' 04"	Lukla-Phakding-Lumding Kharka-BC\Lukla-Namche-BC
447	Kyazo Ri *	6186	Mahalangur	Solukhumbu	27° 54' 32"	86° 40' 23"	Lukla-Namche-Khumjung-Gyajo-BC/Mende-Gyajo-BC
448	Langsisa Ri *	6427	Jugal	Rasuwa	28° 13' 01"	85° 42' 59"	Dhunge-Kyanging-BC
449	Larkya Peak*	6010	Manaslu	Manang\Gorkha	28° 37' 37"	84° 32' 42"	Arughat-Samagaon-Samdo-BC\Besisahar-Bhimthang-Larkey-BC
450	Lobuje East *	6090	Khumbu	Solukhumbu	27° 57' 30"	86° 47' 35"	Lukla-Namche-Khumjung-Lobuche-BC/Gokyo-Dzonghla-BC
451	Lobuje West *	6145	Khumbu	Solukhumbu	27° 58' 08"	86° 47' 05"	Lukla-Namche-Khumjung-Lobuche-BC/Gokyo-Dzonghla-BC
452	Mera Peak *	6470	Khumbu	Solukhumbu	27° 42' 31"	86° 52' 14"	Lukla-Chhatrala-Thanknak-Khare-BC\Jiri-Sete-Kharikhola-Pangkhongma-Khare-BC
453	Nirekha Peak *	6159	Mahalangur	Solukhumbu	27° 58' 39"	86° 45' 55"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC/Dingboche-Lobuche-BC
454	Ombigaichen *	6340	Mahalangur	Solukhumbu	27° 51' 09"	86° 53' 09"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-BC
455	Paldor Peak *	5896	Ganesh	Dhading\Rasuwa	28° 16' 40"	85° 11' 03"	Shabrubeshi-Ghatlang-Somdang-Larimine-BC
456	Pharchamo *	6279	Rolwaling	Dolakha\Solukhumbu	27° 50' 12"	86° 32' 58"	Dolakha-Beding-Kabung-Tashi Lapcha-BC / Lukla -Namche-Khumjung-Thame - Tashi Lapcha
457	Phari Lapcha *	6017	Mahalangur	Solukhumbu	27° 55' 45"	86° 41' 01"	Lukla-Namche-Khumjung-Gokyo-BC/Thame-Renjo-BC
458	Pisang *	6091	Damodar	Manang	28° 38' 46"	84° 11' 18"	Besisahar-Chamje-Chame-Pisang-BC
459	Ramdong Go*	5900	Rolwaling	Dolakha\Ramchehap	27° 49' 07"	86° 26' 01"	Dolakha-Jagat-Simi Gaon-Beding-Na-BC
460	Singu Chuli * (Fluted Peak)	6501	Annapurna	Kaski	28° 35' 14"	83° 53' 06"	Chomrong-Deurali-MBC-BC
461	Yubra Himal *	6035	Langtang Himal	Rasuwa	28° 16' 28"	85° 34' 04"	Dhunge-Langtang-Kyanjing Gombai-BC

5.4 Peaks Listed as Trekking Destinations

S.N.	Name	Height	Himal	Region	Latitude	Longitude	Caravan Route
1	Amphu Gyabjen	5647	Mahalangur	Solukhumbu	27° 52' 52"	86° 52' 15"	Lukla-Namche- Khumjung-Dingboche-BC
2	Chhuboche Peak	5603	Annapurna	Manang	28° 45' 06"	84° 13' 06"	Besisahar-Koto-BC
3	Chhukung Chuli *	5550	Khumbu	Solukhumbu	27° 56' 20"	86° 52' 38"	Lukla-Namche-Khumjung-Dingboche-BC
4	Jagdula Peak	5764	Jagdula	Dolpa/Jumla	29° 19' 37"	82° 35' 31"	Jumla-Chaudabise Khola-BC/Juphal-Humikot-Jagdula-BC
5	Kalo Parbat	5419	Mukut Himal	Dolpa	28° 49' 17"	83° 26' 57"	Jomsom-Kagbeni-Saldang-Mukut Gaon-BC
6	Korlang Pari Tappa	5738	Rolwaling	Dolakha/NC	28° 10' 24"	86° 11' 28"	Jagat-Lambagar-LapcheGaun-Kidibu Khola-BC
7	Lumba Sumba Peak	5672	Kanchenjunga	Sankhuwasabha/Taplejung	27° 42' 36"	87° 38' 31"	Taplejung-Chiruwa-Olangchungola-BC
8	Luza Peak	5726	Mahalangur	Solukhumbu	27° 53' 16"	86° 41' 48"	Lukla-Namche-Khumjung-Dole-Luza-BC
9	Machermo *	5237	Mahalangur	Solukhumbu	27° 53' 45"	86° 41' 44"	Lukla-Namche-Khumjung-Machharmo-BC
10	Mardi Himal *	5553	Annapurna	Kaski	28° 28' 23"	83° 55' 51"	Hyangja-Dhiprang-Kharka-BC
11	Pokhalde *	5806	Khumbu	Solukhumbu	27° 55' 28"	86° 50' 09"	Lukla-Namche-Khumjung- Lobuche-BC/ Gokyo-Chola Pass-Lobuche-BC
12	Tharpu Chuli (Tent Peak) *	5663	Annapurna	Kaski	28° 35' 05"	83° 55' 50"	Chomorong-Deurali-MBC-BC
13	Tilje	5697	Peri	Manang	28° 42' 37"	84° 23' 43"	Besisahar-Koto-Meta-Kayang-BC
14	Yala *	5732	Langtang	Rasuwa	28° 14' 24"	85° 37' 33"	Dhunche-Langtang-Kyanjin-BC
15	Yalung Ri	5647	Rolwaling	Dolakha	27° 51' 11"	86° 24' 52"	Charikot-Simigaon-Beding-Na-Yalung-BC

(As per Cabinet decision dated 2071/02/07)

Note:

NC = Nepal China Boundary NI = Nepal India Boundary

* Peaks managed by Nepal Mountaineering Association (NMA)

Peaks opened for Nepalese expedition or joint Nepalese and foreign expedition consisting at least three Nepalese members.

+ Peaks opened to foreign expeditions only to be climbed by Nepalese and foreign joint Expedition.

5.5 Unclimbed Peaks (As of Spring 2025)

S.N	Name	Height	Himal	Region	Caravan Route
1	Asajya Tuppa West	6055	Gorakh	Humla/NC	Simikot-Kharpunath-Kharpel-Piplang-Nepka-Galagna Chaur-Bholbihan Chaur-BC/Gamgadhi-Luma-Rimi-Darma-Nepka-Galagna Chaur-Bholbihan Chaur-BC
2	Chabuk (Tsajirip)	6960	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
3	Chago	6893	Mahalangur	Solukhumbu	Ktm-Lukla-Thangna-West col-Sherpani Col-Makalu-BC
4	Chanabolo	5897	Gautam	Dolpa/NC	Jomsom-Ekle Bhatti-Phalyak-Sangta-Nalgyang Sumna-BC
5	Changdi East	6328	Kanti	Mugu/NC	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Rolagechaur-Chyargola Bhanjyang-BC/Juphal-Suligadgaun-Rigmagaun-Nangdalo-Nengla Bhanjyang-Bhijer-Phophagaun-BC
6	Changla Khang	6581	Changla	Humla/NC	Simikot-Kharpunath-Thehe-Dojam-Thara Sangu-BC
7	Changla Khang West	6233	Changla	Humla/NC	Simikot-Kharpunath-Thehe-Dojam-Thara Sangu-BC
8	Chaw East	6557	Janak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
9	ChawPeak	6404	Kanchanjunga	Janak	Ktm-Taplejung-Pamta-Yamjin-BC
10	Chhochenphu North	6143	Umbak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
11	ChhochenphuHimal	6260	Kanchanjunga	Janak	Ktm-Taplejung-Sekhthung-BC
12	Chhuama IV	6179	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
13	Chhuama Peak I	6366	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
14	Chhuama Peak II	6325	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
15	Chhuama Peak III	6268	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
16	ChotaRi	6934	KhumbuHimal	Solukhumbu	Ktm-Lukla-Thang Na-Amphulaptse-BC
17	Chumbu North	6822	Mahalangur	Solukhumbu/NC	Lukla-Jorsalle-Namche-Pangboche-Pheriche-Lobuche-Gorakshep-BC
18	Chungen Changma	6229	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Thingar-BC
19	Dazaney (DzanayePeak)	6710	Kanchanjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Lonak-Lonak Glacier-BC
20	Dhaulagari	6632	Saipal	Bhajang	Ktm-Nepalgunj-Bajhang-Bajura-BC
21	DogariHimal	6536	Dhaulagiri	Dhaulagiri	Ktm-Beni-Darbanr-Muna-GurjaGaon-BC
22	Firnkof East	6730	Saipal	Bajhang	Ktm-Bajhang-Dulu-BC
23	Ganesh VI	6908	Ganesh	Gorkha	Ktm-Gorkha-Arughat-Dovan-BC
24	Ghodchadi	6001	Rolwaling	Dolakha/NC	Charikot-Kosikhet-Singati-Jagat-Gongar-Simigaun-BC
25	Ghustung North	6529	Dhaulagiri	Dhaulagiri	Ktm-Beni-Darbang-Gurja Gaon-BC
26	Ghyambu Peak	5870	Gautam	Dolpa/NC	Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Nalgyang Bhanjyang-BC
27	Ghyun Himal II	6029	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
28	Ghyun Himal III	6027	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC

S.N	Name	Height	Himal	Region	Caravan Route
29	Gorakh Himal	6092	Mahalangur	Solukhumbu	Ktm-Lukla-Mera la-Sherpani Col-Makalu-BC
30	Hongde West	6338	Dhaulagiri	On the border of Dolpa and Mustang	Jomsom-Syang-Marpha-Thapa Bhanjyang-BC/Beni-Galeshwar-Baishari-Tatopani-Lete-Larjung-Marpha-Thapa Bhanjyang-BC
31	Jabou Ri North	6112	Rolwaling	Dolakha	Charikot-Koshikhet-Singati-Jagat-Beding-Nagaun-BC/Lukla-Phakding-Jorsalle-Namche-Thame-BC
32	Jugal 4	5936	Jugal	Sidhupalchowk	Kathmandu-Tembathang-Chhendang-Nepemachhal-Basecamp
33	Jyangche	5893	Gautam	Dolpa/NC	Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Naljyang Bhanjyang-BC
34	Jyanglatunpu Peak	6062	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
35	Kaipuchonam North West	6218	Kanti	Mugu/NC	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC
36	Kaipuchonam West	6093	Kanti	Mugu/NC	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC
37	Kambong Peak	6570	Dhaulagiri	Dhaulagiri	Ktm-Beni-Darbang-MuriBC
38	KandeHiunchuli	6627	Patrasi	Karnali	Ktm-Jumla-Talpe-ChaubiseKhola-BC
39	Kanjerawa	6612	Kanjiroba	Karnali	Ktm-Dunai-Ringmo(Phoksundo)-BC
40	Kanti Central	6275	Kanti	Mugu/NC	Jumla Khalanga-Bumra-Pina-Gamgadi-Lumsa-Mugu-Purano Mugu-BC
41	KantiHimal	6859	Kanti	Mugu	Ktm-Nepalgunj-Mugu-BC
42	Kekyap Ri I	6187	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
43	Kekyap Ri II	6011	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-BC
44	Khangri West	6773	Mahalangur	Sagarmatha	Ktm-Lukla-Din Kharkha-BC
45	Khayan	6186	Mansiri	Gandaki	Ktm-Besisahar-Dharapani-DovanKhola-BC
46	Khiurikala	5806	Saipal	Bajhang	Ktm-Bajhang-Dulu-BC
47	Kogi Khang	6095	Kanti	Mugu/NC	Jumla Khalanga-Bumra-Pina-Gamgadi-Lumsa-Mugu-Purano Mugu-BC
48	Kokthang	6148	Kanchanjunga	Singalila	Ktm-Taplejung-Yamphudin-BC
49	Kumbatse	6639	Mahalangur	Solukhumbu	Ktm- Lukla-Namche-Pumori Bc
50	Lanpo Peak	6965	Kanchanjunga	Janak	Ktm-Taplejung-Ghunsu-Pemetemba-BC
51	Lhayul Peak	6397	Api	Humla	Ktm-Nepalgunj-Humla-BC
52	Lintren	6713	Mahalangur	Solukhumbu	Ktm-Lukla-Mera La-WestCol-Sherpani Col-Makalu BC
53	Loshar (Lashar) II	6860	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
54	Lumbo Himal	6250	Ganesh	Gorkha	Dhadingbesi-Gola Bhanjyang-Arughat-Arkhel Bajar-Machhakholagaun-Jagat-BC
55	Lunadhar Khang	5807	Damodar	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Dhigaun-BC
56	Mahalangur Peak	6445	Mahalangur	Solukhumbu/NC	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Thokchambo-BC
57	Mansail East	6186	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nhichung-BC
58	MDM (Tsisima) Peak	6270	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
59	Mustang Himal II	6150	Mustang Himal	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Phuwa-BC

S.N	Name	Height	Himal	Region	Caravan Route
60	Nampa	6755	Gurans	Mahakali	Ktm-Baitadi-Chamelikhbla-Ghusa-BC
61	Nampa II	6700	Gurans	Darchula/Bajhang	Ktm-Nepalgunj-Bhajang-Darchula-BC
62	Nampa III	6618	Gurans	Darchula/Bajhang	Ktm-Nepalgunj-Bhajang-Darchula-BC
63	Nampa, South	6580	Byas-Rikhi	Darchula/Bajhang	Ktm-Nepalgunj-Baitadi-ChameliKhola-Ghusa-BC
64	Nangamari North West	6371	Janak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
65	Nobuk	5945	Umbak	Taplejung/NC	Taplejung-Yanma-Chheche Pokhari-BC
66	Nupchu	6044	Janak	Taplejung	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
67	Nyalu	6265	Chandi	Humla	Simikot-Dandaphaya-Hekpa-Lek Tangin-BC
68	Pabuk Khang East	6279	Janak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
69	Pabuk Khang Far East	6252	Janak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
70	Palchung I	6159	Palchunghamga	Dolpa	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijer-BC
71	Palchung II	6025	Palchunghamga	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Kuwagaun-BC
72	Palchung III	6009	Palchunghamga	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Kuwagaun-BC
73	Pamalka	6344	Rolwaling	Dolakha/Solukhumbu	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Tesi Lapcha La-BC/ Charikot-Singati-Gongar-Simigaun-Beding-Nagaun-BC
74	Panalotapa	6687	Mahalangur	Rolwaling	Ktm-Charikot-Simi Gaon-BC
75	Pangbuk North	6478	Rolwaling	Solukhumbu/NC	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Chhule-BC
76	Pashuwo	6177	Langtang	Gandaki	Ktm-Syabrubesi-Langtang Valley-BC
77	Pathibhara North East	6857	Kanchenjunga	Taplejung/NI	Taplejung-Siwa-Tapethok-Ghunsu-Lhonak-BC
78	Pathibhara South East	6868	Kanchenjunga	Taplejung/NI	Taplejung-Siwa-Tapethok-Ghunsu-Lhonak-BC
79	Peak 4	6736	Mahalangur/Makalu	Chamlang/Makalu	Ktm-Lukla-Thang Na-Amphulaptee-BC
80	PunchenHimal	6049	Mansiri	Gandaki	Ktm-Besisahar-Dharapani-DovanKhola-BC
81	Rolwaling Khang North	6526	Rolwaling	Dolakha	Charikot-Dolakha-Singati-Gongar-Simigaun-Beding-Nagaun-BC/Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Tesi Lapcha La-BC
82	Rongshar Ri II	6492	Mahalangur	Solukhumbu/NC	Lukla-Jorsalle-Namche-Thame-Thokchambo-BC
83	Rothong	6682	Kanchenjunga	Singalila	Ktm-Taplejung-Yamphudin-Ramche-BC
84	Sat Peak	6220	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Ghunsu-Lonak-Tshima Glacier-BC
85	Senup	6265	Umbak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-BC
86	Shantishikhar	7591	Mahalangur	SagarmathaKhumbu	Ktm-Lukla-Imja Valley-Chhukung-BC
87	Sharphu I	7070	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
88	Sharphu III	6885	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
89	Sharphu IV	6433	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC

S.N	Name	Height	Himal	Region	Caravan Route
90	Sharphu VI	6076	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Dovan-Nilung-Sojang-Ghunsu-BC
91	Sobitongie	6670	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Ghunsu-Pandra Glacier-BC
92	Tankya II	6291	Palchunghamga	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijar-BC
93	Tankya III	6261	Palchunghamga	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijar-BC
94	Tankya IV	6254	Palchunghamga	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Sanduwa-Rigmagaun-Phoksundo Tal-Nangdalo-Shey Gumba-Nengla Bhanjyang-Bhijar-BC
95	Taple Sikhar (Cross Peak)	6341	Kanchenjunga	Taplejung	Ktm-Taplejung-Tapethok-Ghunsu-Kambachen-BC
96	Thakmorpa North East	5964	Langtang	Rasuwa/NC	Dhunge-Shyaphrubesi-Ghodabela-Langtang-Kyangjing-Numthang-BC
97	Tinje Peak	5984	Gautam	Dolpa/NC	Juphal-Suligadgaun-Rigmagaun-Nangdalo-Saldang-Simengaun-Tinjegaun-Poltogaun-BC/Jomsom-Ekle Bhatti-Sangta-Naljung Sumna-Chharkabhot-Mola Bhanjyang-BC
98	Tso Karop Kang	6556	Kanjibora	Humla	Ktm-Nepalgunj-Humla-BC
99	Yanme Khang South East	6475	Janak	Taplejung/NC	Taplejung-Siwa-Tapethok-Gowatar-Yangma-Chheche pokhari-BC
100	Yarsang Khang	5897	Damodar	Mustang/NC	Jomsom-Kagbeni-Chhusang-Ghami-Charang-Lomanthang-Nenyul-BC
101	Yokopahar (Nampa VIII)	6401	Gurans	Darchula/Bajhang	Ktm-Nepalgunj-Bajhang-Bajura-BC
102	Yolungma Khang	6114	Kanti	Mugu/NC	Gamgadi-Lumsa-Mangri-Tiyar-Chyargola Bhanjyang-BC